

Next Generation

Thailand

เมษายน 2026

Research
and insight

© บริติช เคานซิล 2026, สงวนลิขสิทธิ์ภายใต้ข้อตกลง Creative Commons
Attribution Non-Commercial 4.0 International Licence

ผู้เขียน: Hultin, F. K., Khan, A., Khambunma, P., & Langprasert, S. (2026).
Next Generation Thailand. British Council.
<https://doi.org/10.57884/872T-RV30>

สารบัญ

6.	คำนำ
8.	กิตติกรรมประกาศ
9.	คำย่อ และอักษรย่อ
10.	บทสรุปผู้บริหาร
16.	1. บทนำ
22.	2. ระเบียบวิธีวิจัย
28.	3. ทักษะของเยาวชน
30.	3.1. ค่านิยมและความฝันของเยาวชน
43.	3.2. อิทธิพลที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเยาวชน
48.	3.3. มุมมองต่อโลก
57.	ข้อค้นพบสำคัญ
58.	4. เสี่ยงสะท้อนและการแสดงออกของเยาวชน
60.	4.1 อุปสรรคต่อเสียงของเยาวชน
66.	4.2 พื้นที่ออนไลน์: พื้นที่ที่เยาวชนรู้สึกว่าเสียงของตนได้รับการรับฟัง
69.	ข้อค้นพบสำคัญ
70.	5. การมีส่วนร่วมทางพลเมืองและการเมืองของเยาวชน
72.	5.1. การมีส่วนร่วมทางพลเมือง
76.	5.2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง
81.	ข้อค้นพบสำคัญ
86.	6. การศึกษาและทักษะ
88.	6.1. การสมัครเข้าศึกษา
89.	6.2. มุมมองต่อการศึกษา
91.	6.3. อุปสรรคต่อการศึกษาและการฝึกทักษะ
98.	6.4. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ
100.	ข้อค้นพบสำคัญ
101.	7. การจ้างงาน
104.	7.1. ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนที่มีงานทำ
110.	7.2. อุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสการจ้างงาน
115.	7.3. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ
117.	ข้อค้นพบสำคัญ
118.	8. การเป็นผู้ประกอบการ
120.	8.1. ความสนใจในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ
123.	8.2. อุปสรรคต่อการเป็นผู้ประกอบการ
128.	8.3. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ
130.	ข้อค้นพบสำคัญ
132.	9. บทสรุปและข้อเสนอเชิงนโยบาย
138.	รายการอ้างอิง

แผนภูมิ

30. แผนภูมิที่ 1: ปัจจัยที่สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ
32. แผนภูมิที่ 2: การเลือกปฏิบัติในมิติต่าง ๆ
35. แผนภูมิที่ 3: ตัวชี้วัดความสำเร็จในชีวิต
36. แผนภูมิที่ 4: ตัวชี้วัดความสำเร็จในชีวิต (เยาวชนผู้พิการ)
37. แผนภูมิที่ 5: รูปแบบการสนับสนุนจากชุมชนที่เข้าถึงได้โดยทั่วไป
38. แผนภูมิที่ 6: รูปแบบการสนับสนุนจากชุมชนที่เข้าถึงได้โดยทั่วไป (เยาวชนผู้พิการ)
40. แผนภูมิที่ 7: ทิศนคติเชิงบวกของเยาวชนต่ออนาคต (n=2000)
41. แผนภูมิที่ 8: อุปสรรคที่เยาวชนต้องเผชิญ
42. แผนภูมิที่ 9: อุปสรรคที่เยาวชนผู้มีความพิการต้องเผชิญ
44. แผนภูมิที่ 10: แหล่งอิทธิพลที่ส่งผลต่อเยาวชน
46. แผนภูมิที่ 11: แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน
48. แผนภูมิที่ 12: ภาษาที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ (n=1978)
49. แผนภูมิที่ 13: เหตุผลในการเรียนภาษาอังกฤษ (n=1351)
50. แผนภูมิที่ 14: 10 ประเทศปลายทางที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในการย้ายถิ่นฐาน (n=590)
51. แผนภูมิที่ 15: ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน
53. แผนภูมิที่ 16: ความท้าทายสำคัญระดับโลก (n=2000)
55. แผนภูมิที่ 17: ความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศที่เร่งด่วนที่สุดของประเทศไทย (n=2000)
60. แผนภูมิที่ 18: เสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาติได้รับการรับฟังหรือไม่?
62. แผนภูมิที่ 19: เสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาติได้รับการรับฟังหรือไม่?
73. แผนภูมิที่ 20: การมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น
76. แผนภูมิที่ 21: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน
78. แผนภูมิที่ 22: เหตุผลหลักในการใช้สิทธิเลือกตั้ง
79. แผนภูมิที่ 23: ประเด็นที่ถูกละเลยว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง (n=1913)
80. แผนภูมิที่ 24: คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้สมัครทางการเมือง (n=1913)
88. แผนภูมิที่ 25: การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
90. แผนภูมิที่ 26: มุมมองของนักเรียนต่อคุณค่าของการศึกษา
92. แผนภูมิที่ 27: มุมมองของนักเรียนต่อการศึกษและการสอนในประเทศไทย (n=562)
93. แผนภูมิที่ 28: ประเด็นที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในระบบการศึกษา
104. แผนภูมิที่ 29: ประเภทการจ้างงาน
105. แผนภูมิที่ 30: สัดส่วนของเยาวชนที่มีงานทำในรูปแบบการจ้างงานที่ขาดความมั่นคง
106. แผนภูมิที่ 31: ภาคส่วนการจ้างงาน
108. แผนภูมิที่ 32: ความท้าทายที่เยาวชนต้องเผชิญในการทำงาน
111. แผนภูมิที่ 33: ทักษะสำคัญที่สุดที่จำเป็นต่อการจ้างงาน (n=1231)
120. แผนภูมิที่ 34: ความสนใจในการเริ่มต้นธุรกิจภายในระยะเวลา 5 ปี
121. แผนภูมิที่ 35: อาชีพปัจจุบันของผู้ที่สนใจเริ่มต้นธุรกิจ (n=1326)
122. แผนภูมิที่ 36: ความสนใจในการเริ่มต้นธุรกิจภายในระยะเวลา 5 ปี
124. แผนภูมิที่ 37: อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการ

ตาราง

47. ตารางที่ 1: แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน
97. ตารางที่ 2: อุปสรรคต่อการศึกษและการฝึกทักษะ
109. ตารางที่ 3: ความท้าทายที่เยาวชนต้องเผชิญในการทำงาน
126. ตารางที่ 4: อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการ

คำนำ

ใน ค.ศ. 1855 ราชอาณาจักรสยามและสหราชอาณาจักรได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริง ความร่วมมือในครั้งนั้นเป็นฐานรากแห่งความผูกพันอันยาวนาน ทั้งในด้านการทูต เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในอีกหนึ่งร้อยเจ็ดสิบปีต่อมาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหราชอาณาจักรก็ยิ่งแน่นแฟ้นขึ้น การร่วมลงนามเอกสารแผนการความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ไทย-สหราชอาณาจักร ในค.ศ. 2024 ไม่เพียงแต่ทำให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเข้มแข็งขึ้น แต่ยังแสดงถึงค่านิยมที่มีร่วมกันและความมุ่งมั่นในการพัฒนาด้านการศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมด้วยหัวใจของการสร้างและดูแลความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม อันเปี่ยมไปด้วยความตั้งใจจริงและความเข้าใจที่บริติช เคานซิลยึดเป็นวิธินั้น ก็คือความร่วมมือกันระหว่างผู้คน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงระดับยุคสมัยกำลังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย และได้ท้าทายความเข้าใจที่มีอยู่แต่เดิม นั่นจึงทำให้การทำความเข้าใจประสบการณ์ของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวัฒนธรรม สังคม และการเมือง รวมไปถึงความพยายามที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง มีความจำเป็นอย่างยิ่งในช่วงเวลานี้

คำถามหลักที่โครงการ Next Generation Thailand ต้องการตอบ ได้แก่ อะไรคือสิ่งที่คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญ บทบาทแบบใดที่พวกเขามองว่าตนเองมีในชุมชน อุปสรรคใดที่กำลังขัดขวางศักยภาพของพวกเขา และโอกาสแบบใดที่จะช่วยปลดล็อกข้อจำกัดเหล่านั้น รายงานฉบับนี้จึงมุ่งถ่ายทอดความกังวล อารมณ์ความรู้สึก และความใฝ่ฝันของเยาวชนไทย ซึ่งบ่อยครั้งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการสานความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของบริติช เคานซิลในประเทศไทย ทั้งในด้านการสร้างเครือข่าย ความเข้าใจ ความไว้วางใจ และโอกาส ผ่านความร่วมมือทางการศึกษา การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ

สถานะและแนวโน้มทางเศรษฐกิจและสังคมที่เยาวชนไทยกำลังเผชิญอยู่นั้น มีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่เยาวชนในประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน รวมถึงทั่วโลกกำลังเผชิญ ความหวังและความกังวลของพวกเขาก่อรูปขึ้นภายใต้บริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ตลาดแรงงานที่ผันผวน และพื้นที่ทางสังคมที่ทั้งเปิดโอกาสและจำกัดบทบาทของเยาวชนในรูปแบบที่คาดไม่ถึง สถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่แตกต่างอย่างชัดเจนจากภาพจำของสังคมไทยแบบดั้งเดิมที่มักถูกมองว่ามีความต่อเนื่องและมั่นคงเท่านั้น แต่ยังไม่สอดคล้องกับประสบการณ์การก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ของคนรุ่นพ่อแม่ในปัจจุบัน ซึ่งเติบโตขึ้นในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในทศวรรษ 1980–1990 อันเป็นยุคของโอกาสในการเลื่อนสถานะทางสังคม ความคาดหวังต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการเปิดรับวิถีชีวิตแบบบริโภคนิยม

แก่นสำคัญของรายงานฉบับนี้จึงอยู่ที่พลังและอิทธิพลของเสียงจากคนรุ่นใหม่ รวมถึงระดับของความสามารถในการมีบทบาทและสร้างอิทธิพลของพวกเขา ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพลิกผันของสังคม อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าจับตามองคือการขาดแคลนอิทธิพลและความสามารถดังกล่าวในบางกลุ่ม โดยพบว่าความสามารถในการแสดงบทบาทของเยาวชนมิได้กระจายอย่างเท่าเทียม หากแต่ขึ้นอยู่กับปัจจัย เช่น พื้นที่อยู่อาศัย (เมืองหรือชนบท) เพศ ภาวะความพิการ และภาษา

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงประชากรที่สำคัญ โดยมีเพียงประมาณหนึ่งในห้าของประชากรทั้งหมดที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 34 ปี และสัดส่วนนี้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายความว่าผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่ออนาคตของประเทศในทศวรรษข้างหน้า คือกลุ่มเยาวชนที่มีจำนวนจำกัดและกำลังลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้น การลงทุนกับคนรุ่นใหม่จึงไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่เป็นความจำเป็น

อย่างไรก็ดี มีเพียงเยาวชนเท่านั้นที่สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่า “การลงทุน” ในตัวพวกเขาควรเป็นไปในรูปแบบใด โครงการ Next Generation Thailand จึงมีเป้าหมายที่จะเป็นกระบอกเสียงของเยาวชน เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างเยาวชนและผู้กำหนดนโยบายโดยมีข้อมูลสนับสนุน โครงการนี้เป็นทั้งงานวิจัย พื้นที่แสดงออก และเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงนโยบาย โดยมุ่งหวังว่าผลการศึกษาจะสามารถสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2018–2037) และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดึงศักยภาพของเยาวชนออกมาอย่างเต็มที่ และทำให้เป้าหมายของการพัฒนาประเทศที่ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” เกิดขึ้นได้จริง

บริติช เคานซิลประเทศไทย มีพันธกิจที่จะรับฟังและปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากรายงานฉบับนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชนได้อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาระดับนานาชาติ การพัฒนาครู หรือการลดความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีระหว่างภูมิภาคและกลุ่มสังคม รวมถึงการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานสำหรับเยาวชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มชายขอบ ด้วยแนวทางดังกล่าว บริติช เคานซิลจะสามารถสานต่อบทบาทในการสนับสนุนการแลกเปลี่ยน การสร้างความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างผู้คน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศมาตั้งแต่การลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริงจนถึงปัจจุบัน

Danny Whitehead

ผู้อำนวยการ บริติช เคานซิล ประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการ Next Generation Thailand ไม่อาจสำเร็จล่วงไปได้หากปราศจากการสนับสนุนจากปัจเจกและองค์กรต่าง ๆ ผู้นอกจากจะกรุณาให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสังคมไทยแก่ทีมวิจัยแล้ว ยังช่วยกระจายแบบสำรวจไปทั่วประเทศ พวกเราขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ขั้นตอนการเขียนรายงานในเบื้องต้น จนถึงขั้นตอนการออกแบบและการแปลรายงานฉบับสมบูรณ์

The British Council

Izzah Meyer, ผู้จัดการงานวิจัย Next Generation ระดับนานาชาติ
James Perkins, หัวหน้าความเป็นเลิศด้านการวิจัยสหราชอาณาจักร
Matthew James Sheader, ที่ปรึกษาอาวุโสด้านยุทธศาสตร์และการปฏิสัมพันธ์กับเยาวชนประเทศไทย
ชัยญา ทั้งสุข, หัวหน้าโครงการงานด้านอุดมศึกษาประเทศไทย ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
อุไรวรรณ สะโมลี, หัวหน้าฝ่ายการศึกษาประเทศไทย
จิรกมล จรัสขนะเพท, ผู้จัดการโครงการด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

CineKhan Limited

Amina Khan, ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการบริษัท
Fatimah Khan Hultin, นักวิจัยอาวุโส นักวิจัยหลักของโครงการ

Iconic Market Research

ปิยธิดา คำบุญมา, ผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทและหัวหน้าทีมวิจัย นักวิจัยร่วมของโครงการ
ศวิตา ลังประเสริฐ, ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ
Saurabh Sardana, ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์และรายงานวิจัย
Dzaki Hakim, นักวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
Darren Jeremiah, นักวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
ตะวันวาด กิตติดำรงสุข, ผู้ช่วยวิจัย

สมาชิกหน่วยวิจัยเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาเยาวชน Next Generation Thailand

บุญธิดา เอื้อพัฒนากุล, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อลงกต ใหม่ดั่ง, สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วิติยา ปิดตังนาโพธิ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร
ธรรมรุจา ธรรมสโรช, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศิรชา บุญมา, Hear & Found Co., Ltd.
อมรเชษฐ์ จินดาอภิรักษ์, TakeMeTour Co., Ltd.
วีระพงษ์ ประสงค์จีน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชาลิ วรกุลพิพัฒน์, ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ทีมผู้ร่วมวิจัยเยาวชน

พัชรพร ดวงใจ
จามิกรณ์ ตั้งเทียมพงษ์
สุวดี ยอดเจดีย์
ชัยญพิชญ์ คำบุญมา
พริดา ประสพสวัสดิ์

ผู้ร่วมแปลฉบับภาษาไทย

พิมพ์มาดา ปานงาม
ภคจิรา ภาไจธรรม

ผู้เขียน

Fatimah Khan Hultin
Amina Khan
ปิยธิดา คำบุญมา
ศวิตา ลังประเสริฐ

คำย่อ และอักษรย่อ

- ADB – ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank)
- AI – ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)
- BBC – สำนักข่าวบีบีซี (British Broadcasting Corporation)
- FGD – การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)
- ILO – องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organisation)
- GBV – ความรุนแรงทางเพศ (Gender-based violence)
- GEDSI – ความเท่าเทียมทางเพศ ความทุพพลภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มคนในสังคมอย่างเท่าเทียม (Gender Equality, Disability and Social Inclusion)
- KII – การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview)
- LSE – วิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งลอนดอน (The London School of Economics and Political Science)
- NEET – กลุ่มคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการอบรมทักษะ (Not in education, employment or training)
- NGO – องค์กรนอกภาครัฐ (Non-governmental organisation)
- PBS – องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ (Public Broadcasting Service)
- UNDP – โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme)
- YPR – ทีมผู้ร่วมวิจัยเยาวชน (Youth Peer Researcher)
- YTF – หน่วยวิจัยเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาเยาวชน (Youth Task Force)

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยประกอบไปด้วยประชากรจำนวน 71 ล้านคน และยังถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับกลางค่อนข้างสูง ตั้งแต่ปี 2011 เป็นต้นมา (OECD, 2025) แต่อีกทางหนึ่ง ไทยก็กำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุในเวลาอันรวดเร็วเป็นอันดับแรก ๆ ของโลก แม้ว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ปัญหาความยากจนในสังคมไทยจะทุเลาลงแล้ว เยาวชนก็ยังต้องเผชิญกับโอกาสอันจำกัด ซึ่งถือเป็นรากเหง้าของความไม่เท่าเทียมมาตั้งแต่รุ่นก่อนหน้า (World Bank, 2023; OECD, 2025) เราพบว่า จำนวนกว่าครึ่งของคนรุ่นใหม่ในวัยทำงานนั้น มีสถานะเป็นลูกจ้างนอกระบบ กล่าวได้ว่าพวกเขาต้องตกอยู่ในสภาวะการทำงานที่ไม่มั่นคง สภาพการณ์ที่เราได้กล่าวถึงทั้งหมดนี้ มีนัยสำคัญต่อกลุ่มคนที่กำลังจะก้าวเข้ามาสานต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต อย่างเหล่านักรุ่นใหม่ไฟแรงที่ขณะนี้กำลังนำพาความเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชนรอบตัวพวกเขาอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2025 ที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและสหราชอาณาจักรก็เวียนมาครบรอบ 170 ปี นับตั้งแต่การร่วมลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริงในค.ศ. 1855 หากจะมีอะไรที่สามารถส่งเสริมสายสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้ในอนาคต ก็คงเป็นการทำความเข้าใจกลุ่มคนรุ่นใหม่ของประเทศไทยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เวลานี้จึงถือเป็นนิมิตหมายอันดี ที่โครงการ “Next Generation Thailand” จะถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทย การศึกษานี้มุ่งทำความเข้าใจความใฝ่ฝัน สิ่งอันสำคัญ และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ “เยาวชน” หรือ “คนรุ่นใหม่” ผู้มีอายุระหว่าง 18-30 ปีต้องเผชิญ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมนโยบายที่มองเยาวชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น วัตถุประสงค์นี้พ้องไปกับยุทธศาสตร์ใหม่ของ สหราชอาณาจักรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีประเทศไทยเป็นพันธมิตรสำคัญ

รายงานฉบับนี้นำเสนอว่า อะไรบ้างคือสิ่งที่คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญ บทบาทแบบใดที่คนรุ่นใหม่มองว่าตัวเองกำลังรับอยู่ในชุมชน อะไรบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองของพวกเขา และสุดท้าย มีอุปสรรคใดบ้างที่ขัดขวางคนรุ่นใหม่ในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะ โอกาสในการประกอบอาชีพ และโอกาสในการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ ข้อค้นพบของรายงานชิ้นนี้คือผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ผลของแบบสำรวจตัวแทนเยาวชนไทยทั่วประเทศ จากผู้ตอบแบบสำรวจ 2000 คน ร่วมกับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสนทนากลุ่ม การหารือกับหน่วยวิจัยเฉพาะกิจ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่นในกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัย ซึ่งเราได้เรียนเชิญตัวแทนจากทั้งหน่วยงานวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน ภาคเอกชน องค์กรเพื่อสังคม ข้ามชาติที่เชี่ยวชาญประเด็นเกี่ยวกับเยาวชน และองค์กรโดยเยาวชนเองอีกด้วย

ประเด็นสำคัญที่ถูกหยิบไประหว่างการศึกษาก็คือ เยาวชนเป็นปัจเจกชนที่ทะเยอทะยานหาความสำเร็จ แม้จะต้องเผชิญกับความท้าทายด้านสภาพสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้น พวกเขายังต้องการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจระดับมหภาคที่จะส่งผลกระทบระยะยาวต่อพวกเขาอีกด้วย

คุณค่าและความใฝ่ฝัน: ในฐานะคนไทย เยาวชนรู้สึกยึดโยงกับความเป็นชาติผ่านทรัพยากรทางวัฒนธรรมของประเทศ ความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ไทยประกอบขึ้นจากอาหาร (ร้อยละ 58) วัฒนธรรม (ร้อยละ 44) และภาษา (ร้อยละ 33) ในมิติหนึ่ง เยาวชนมองว่าความมั่นคงทางการเงิน (ร้อยละ 62) และสุขภาวะที่ดีเป็นจุดหมายที่สำคัญของความสำเร็จ ความใฝ่ฝันอันแรงกล้าและความพยายามของปัจเจกเยาวชน คือแรงที่ทำให้พวกเขามองอนาคตเรื่องการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 84) คุณภาพชีวิต (ร้อยละ 84) และความสามารถในการกำหนดอนาคต (ร้อยละ 79) ด้วยความหวัง กระนั้น บรรทัดฐานทางสังคมและเพศ รวมไปถึงการจำกัดของสถาบันทางสังคม ก็ส่งผลให้ศักยภาพในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีขีดจำกัด

ข้อมูลเชิงลึกจากการศึกษาเชิงคุณภาพได้สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนรับรู้ถึงปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ รวมไปถึงอคติทางสังคมต่อเพศสภาพ รสนิยมทางเพศ และความพิการ ยิ่งไปกว่านั้น เยาวชนไทยยังระบุว่า ความท้าทายหลักของพวกเขาคือ แรงกดดันทางสังคม (ร้อยละ 41) และการไม่สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การฝึกอบรมทักษะ และการจ้างงาน (ร้อยละ 41) โดยมีเยาวชนจำนวนต่ำกว่าหนึ่งในสองของผู้ตอบแบบสำรวจ ที่ระบุว่าพวกเขาได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างจำกัด ในรูปแบบของทุนการศึกษา (ร้อยละ 38) การสนับสนุนผู้พิการ (ร้อยละ 31) และการช่วยหางานกับการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 23)

ต้นตอของอิทธิพลทางความคิด: แม้ว่าเยาวชนกว่าร้อยละ 63 ของผู้ตอบแบบสำรวจได้ระบุว่าแพลตฟอร์มออนไลน์คือแหล่งข่าวหลักสำหรับการติดตามข่าวสาร แต่พวกเขาก็ยังมีความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจเทียบข้อมูลของตนเอง รวมไปถึงข้อมูลจากเครือข่ายส่วนบุคคล อันประกอบไปด้วยครอบครัวและเพื่อน (ร้อยละ 59) ยิ่งไปกว่านั้น ร้อยละ 59 ของผู้ตอบแบบสำรวจยังได้ระบุว่าครอบครัวคือผู้มีอิทธิพลสูงสุดในการขัดเกลามุมมองของเยาวชนอีกด้วย

มุมมองต่อโลก: จากความสนใจที่มีต่อภาษา วัฒนธรรมนานาชาติ และประเด็นปัญหาระดับโลก เราอาจกล่าวได้ว่า เยาวชนไทยมีมุมมองต่อโลกที่เปิดกว้าง เยาวชนจำนวนน้อยกว่าร้อยละสิบมองว่ากระแสโลกาภิวัตน์เป็นสิ่งท้าทาย ภาษาอังกฤษยังถือเป็นภาษาที่เยาวชนจำนวนกว่าร้อยละ 89 นิยม และมีความสำคัญต่อการเปิดโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ทว่าในขณะเดียวกัน มีเยาวชนเพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่ระบุว่าต้องการที่จะย้ายถิ่นฐานไปประเทศอื่นเพื่อการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ นักศึกษามหาวิทยาลัยได้เสนอแนะในประเด็นดังกล่าวว่า อาจมีเหตุจากข้อจำกัดที่เป็นรูปธรรม อย่างขาดการสนับสนุนทางการเงิน มากกว่าจะเป็นความไม่สนใจโดยตรงไปตรงมา ห้าประเทศที่ได้รับความสนใจจากเยาวชนในฐานะจุดหมายของการย้ายถิ่นฐานได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 26) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 24) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 23) และประเทศจีน (ร้อยละ 22) โดยมีสาเหตุหลักคือเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ

ความท้าทายระดับโลก: เยาวชนมองความท้าทายระดับโลกผ่านประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 38 ระบุว่า ภาวะโลกร้อนคือความท้าทายที่สำคัญกับโลกมากที่สุด ณ ขณะนี้ จากการได้พูดคุยกับนักศึกษา พวกเขารู้สึกกังวลว่าวิกฤตสิ่งแวดล้อมอาจจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย และพวกเขายังรู้สึกกังวลเรื่องความมั่นคงด้านทรัพยากรพลังงาน เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่กำลังดำเนินอยู่ ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า การเชื่อมต่อกับโลกนั้นมักนำพาความท้าทายมาด้วยเสมอ

การตอบโต้กับปัญหาสิ่งแวดล้อม: เยาวชนระบุว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญได้แก่ มลพิษทางอากาศ (ร้อยละ 45) การจัดการขยะ (ร้อยละ 37) และการทำลายป่า (ร้อยละ 32) ผู้ให้ข้อมูลจำนวนสี่ในห้า (ร้อยละ 83) รู้สึกพร้อมหรือกำลังมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม นี่สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมและความมุ่งมั่นที่จะลงมือทำ เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสิ่งแวดล้อมผ่านองค์กรที่พวกเขาร่วมกันตั้ง ผ่านพื้นที่ทางวิชาการ และแพลตฟอร์มนานาชาติ โดยภาพรวม เยาวชนมีความเข้าใจ ร่วมเป็นกระบอกเสียง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าการมีส่วนร่วมนี้จะไม่สามารถสมำเสมอด้วยขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานและแหล่งเงินทุน

เสียงและการแสดงออก: ครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจ (ร้อยละ 51) เห็นว่าเสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาตินั้นถูกรับฟังน้อยมาก ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มแสดงออกถึงความคับข้องใจต่อการไม่ได้รับพิจารณาความคิดเห็นอย่างจริงจัง หรือการถูกกีดกันจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขาโดยตรง พวกเขาเน้นย้ำว่า ไม่ใช่พวกเขาที่ไม่ออกเสียง แต่เป็นบรรทัดฐานทางสังคมและอคติทางเพศที่กดทับเสียงของพวกเขา เยาวชนรู้สึกว่าการถูกกีดกันโดยผู้มีอำนาจ เพราะหากออกความเห็นแย้งจะถูกมองว่า “ไร้ความเคารพ” ด้านเยาวชน LGBTQ+ รู้สึกว่าพวกเขามีตัวตนแต่ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่วนเยาวชนผู้พิการนั้นรู้สึกว่า พวกเขาไม่มีทั้งตัวตนและเสียง

กลุ่ม FGD ต่างแสดงให้เห็นว่า พื้นที่เชิงกายภาพนั้นขัดขวางการแสดงออกถึงตัวตนของเยาวชน โดยพื้นที่สาธารณะมักจะยึดกับอัตลักษณ์ทางเพศตามชนบ ทำให้เยาวชน LGBTQ+ มีส่วนร่วมได้ยาก เพราะรู้สึกกดดันให้ต้องคอยปิดบังตัวตน ด้านเยาวชนผู้พิการได้นัยย้ำว่า พื้นที่สาธารณะไม่ได้ถูกออกแบบมาให้พวกเขาเข้าถึงได้ จึงทำให้พวกเขาถูกกีดกันไปโดยปริยาย ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังระบุว่า การริเริ่มของเยาวชนนั้นยังมีน้อย ขนาดก็เล็กและจำกัดอยู่ในระดับชุมชน ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจและทุนสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ ทำให้การมีส่วนร่วมของเยาวชนนั้นมีอยู่แต่เพียงในกลุ่มประชากรขนาดเล็ก ซึ่งไม่ได้สะท้อนสภาพความเป็นอยู่จริงของเยาวชนไทยโดยทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ เยาวชนจึงหันเข้าหาแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสื่อสารและแสดงตัวตน เพราะพื้นที่ออนไลน์ปราศจากอุปสรรคที่พวกเขามักพบในกิจกรรมออฟไลน์ กล่าวคือการตัดสินใจและการกีดกัน โดยเฉพาะต่อกลุ่มเยาวชน LGBTQ+ และเยาวชนผู้พิการ เยาวชนใช้ออนไลน์แพลตฟอร์มในการติดตามข่าว (ร้อยละ 63) หาสื่อการเรียนรู้ และเชื่อมต่อกับคนอื่น ๆ โดยมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 21) ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนของพวกเขา แต่ในขณะเดียวกัน เยาวชนก็ตระหนักถึงความเสี่ยงที่จะพบข่าวลวง ข่าวป่น และข่าวปลอม ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนร้อยละ 29 ย้ำว่าความเสี่ยงเหล่านี้ว่าเป็นความท้าทายระดับโลก และเยาวชนแสดงความต้องการการสนับสนุนด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อดิจิทัล เพื่อให้สามารถเข้าร่วมบทสนทนาสาธารณะได้อย่างไม่ขัดเขิน รวมถึงปกป้องพวกเขาจากภัยออนไลน์

การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและทางการเมือง: เยาวชนสนใจจะมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองเป็นพิเศษในแง่ของการทำกิจกรรมทางสังคม (ร้อยละ 54) และกิจกรรมพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 41) หนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่าทำงานอาสาสมัครกับเยาวชน และหนึ่งในสี่ระบุว่าทำงานอาสาสมัครในพื้นที่ขาดโอกาส อีกแห่งหนึ่ง เยาวชนจำนวนแปดในสิบคน (ร้อยละ 88) ระบุว่าเขามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันไป ในปลายปี 2025 ขณะที่เรากำลังเก็บข้อมูลอยู่นั้น ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนเก้าในสิบคนระบุว่าพวกเขาต้องการไปเลือกตั้งในการเลือกตั้งระดับประเทศครั้งต่อไป โดยปัจจัยผลักดันสำคัญคือหน้าที่พลเมือง (ร้อยละ 57) ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนเล็กน้อยระบุว่าพวกเขาเลือกตามความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง (ร้อยละ 11) และจำนวนที่น้อยลงไปอีก (ร้อยละเก้า) ระบุว่าต้องการเลือกตั้งเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจสำคัญในระดับประเทศ ภาพเยาวชนที่แทบไม่ข้องแวะกับพรรคการเมืองและการออกนโยบายนั้น อยู่ภายใต้บริบทบรรยากาศทางการเมืองหลังการชุมนุมประท้วงในปี 2020 ซึ่งนักศึกษาามีบทบาทสำคัญและเป็นการสะท้อนถึงเสียงของเยาวชนในการเรียกร้องประชาธิปไตยและความโปร่งใสของระบบการปกครอง

การศึกษา: เยาวชนถือว่าการศึกษาคือปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนความสามารถในการเคลื่อนย้ายและพลักกระทำการของพวกเขา แต่ก็ยังรู้สึกว่าการศึกษาระบบการศึกษาในปัจจุบันยังมีหลายส่วนที่ขาดหายไป ราวร้อยละ 35 ของจำนวนนักเรียนในบรรดาผู้ตอบแบบสำรวจเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า สังคมไม่ได้ให้รางวัลกับความสำเร็จทางการศึกษาในทางกลับกัน แม้ว่านักเรียนร้อยละ 40 จะเห็นด้วยกับการลงทุนมากขึ้นเพื่อการศึกษาคุณภาพดี แต่ไม่ใช่ทุกคนจะมีกำลังจ่าย เยาวชนต่างวิจารณ์ว่า ระบบการศึกษานั้นทั้งสองให้ท่องจำ และยังใช้หลักสูตรกับวิธีการสอนที่ล้าสมัย ส่งผลให้พวกเขาขาดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตหลังจบการศึกษา แง่มุมที่พวกเขาต้องการให้ปรับปรุงเป็นอย่างมากคือ การสนับสนุนด้านการแนะแนวอาชีพ (ร้อยละ 41) หลักสูตรการศึกษา (ร้อยละ 39) โครงสร้างค่าธรรมเนียม คุณภาพการสอนในสถาบันของรัฐ (ร้อยละ 33) การขาดบุคคลากรทางการศึกษา (ร้อยละ 31) และการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานกับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (ร้อยละ 30) ข้อมูลเชิงลึกจาก KII และ FGD หลายกลุ่มชี้ว่าระบบการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่ โดยเน้นไปที่การปรับหลักสูตรให้ทันสมัย เพิ่มบริการทางการศึกษาให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ และเพิ่มโอกาสให้กลุ่มคนชายขอบสามารถเข้าถึงได้

การประกอบอาชีพ: ผู้ตอบแบบสำรวจที่กำลังประกอบอาชีพอยู่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในตลาดแรงงานที่มีความไม่เป็นทางการ และมีการแบ่งแยกเพศ ผู้หญิงปรากฏเป็นจำนวนมากในงานประเภทที่ได้ค่าแรงต่ำ ซึ่งมักจะอยู่ในกลุ่มอาชีพงานบริการและการดูแล ส่วนผู้ชายจะปรากฏในกลุ่มอาชีพช่างฝีมือและผู้ค้าขาย มีเยาวชนผู้พิการจำนวนมาก (ร้อยละ 43) ที่ต้องติดอยู่กับรูปแบบอาชีพที่ไม่เป็นทางการ อาชีพงานพาร์ไทม์ กิจการส่วนตัว และแรงงานตามฤดูกาล ปัญหาด้านการประกอบอาชีพที่ถูกอ้างถึงบ่อยครั้งมีดังนี้ ค่าแรงต่ำ (ร้อยละ 37) อาชีพไม่มั่นคง (ร้อยละ 34) เวลาการทำงานที่ยาวนาน (ร้อยละ 28) และการขาดความก้าวหน้า (ร้อยละ 27) ความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงานทำให้อัตราการจ้างงานของเยาวชนต่ำ ในขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ก็ผลักดันให้คนอพยพเข้ามาหางานในเขตเมือง ส่วนกลุ่มคนชายขอบต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ และการเข้าไม่ถึงสถานที่ทำงาน ข้อมูลเชิงลึกจาก FGD หลายกลุ่มสนับสนุนความจำเป็นในการปฏิรูปแรงงาน เพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าถึงงานที่เป็นทางการได้มากขึ้น ประเด็นสำคัญนั้นอยู่ที่ค่าแรงอันยุติธรรม การปกป้องแรงงานที่เข้มแข็ง การคัดเลือกพนักงานที่โปร่งใส และการลดช่องว่างระหว่างการศึกษากับความต้องการของนายจ้าง ร่วมกับการผลักดันแผนพัฒนาพื้นที่ภูมิภาคให้เกิดขึ้น นโยบายที่คำนึงถึงความเท่าเทียมทางเพศและความครอบคลุมทางสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกระจายโอกาสในการเข้าถึงงานที่ดีแก่เยาวชนทุกคน

การเป็นผู้ประกอบการ: เยาวชนไทยจำนวนมากใฝ่ฝันที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยร้อยละ 68 ของผู้ตอบแบบสำรวจมีความสนใจที่จะเริ่มธุรกิจของตนเองภายใน 5 ปี ซึ่งทั้งเพศหญิงและเพศชายมีระดับความสนใจที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม เยาวชนที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการกลับต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดข้อมูลด้านโอกาสทางธุรกิจ (ร้อยละ 53) ขาดเงินทุน (ร้อยละ 50) ขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (ร้อยละ 46) ทักษะดิจิทัล (ร้อยละ 40) และทักษะทางเทคโนโลยี (ร้อยละ 33) นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มา ยังสะท้อนว่าสตรีและกลุ่มชายขอบ รวมถึงเยาวชน LGBTQ+ และเยาวชนผู้พิการ ต้องเผชิญกับการถูกกีดกันอีกชั้น ผ่านการปิดกั้นทางการเงินและการสนับสนุนจากสถาบันที่ยังไม่เข้มแข็งพอ ดังนั้น นโยบายที่ยอมรับเยาวชนในฐานะพันธมิตรทางเศรษฐกิจ และช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะ ปรับปรุงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และสร้างระบบนิเวศสนับสนุนในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยแนวทางที่เชื่อมโยงการฝึกอบรม เครือข่าย และเงินทุน จะช่วยให้คนรุ่นใหม่พัฒนาทั้งธุรกิจที่ยั่งยืนและวิสาหกิจเพื่อสังคมได้ การผนวกการสนับสนุนด้านการเป็นผู้ประกอบการเข้ากับการปฏิรูปการศึกษาและแรงงานในวงกว้าง จะช่วยตอบโจทย์ความกังวลของเยาวชนในเรื่องการเข้าถึงโอกาส ความเป็นธรรม และการขยายขยายเคลื่อนย้าย พร้อมทั้งส่งเสริมให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมต่ออนาคตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้

จากผลการศึกษา เราขอเสนอแนะวิธีการสนับสนุนกลุ่มคนรุ่นใหม่ดังต่อไปนี้

จัดการกับการกีดกันทางสังคม: ส่งเสริมการต่อต้านการเลือกปฏิบัติผ่านแคมเปญสร้างความตระหนักรู้ การศึกษาที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม และบริการที่เข้าถึงได้ง่าย โดยให้โรงเรียน สื่อ และภาคประชาสังคมส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน และสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการสนทนาของเยาวชนทั่วประเทศ

สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการกำหนดนโยบาย: เสริมความแข็งแกร่งให้กับสภาเยาวชน การรับฟังความคิดเห็น และห้องปฏิบัติการนโยบาย (policy labs) เพื่อให้เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนระดับจังหวัดและระดับชาติ โดยภาคประชาสังคมและมหาวิทยาลัยสามารถช่วยให้เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและกลุ่มเปราะบางได้มีส่วนร่วม

ปฏิรูปการศึกษาเพื่อการเข้าถึงที่เท่าเทียม และสร้างทักษะแห่งอนาคต: กระทรวงที่รับผิดชอบด้านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาต้องปรับปรุงหลักสูตรแห่งชาติให้ทันสมัยอย่างเร่งด่วน เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจด้านดิจิทัล และทักษะการแก้ปัญหา

ส่งเสริมการจ้างงานและความเป็นผู้นำที่คำนึงถึงมิติทางเพศ: เสริมสร้างนโยบายที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูง และขยายเส้นทางสู่ความเป็นผู้นำด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษา

ขยายระบบนิเวศแห่งโอกาสสำหรับเยาวชนในระดับท้องถิ่น: ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ระดับท้องถิ่นในการปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษา โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การสนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างงาน โดยให้จับมือกับมหาวิทยาลัย กลุ่มชุมชน และภาคเอกชน

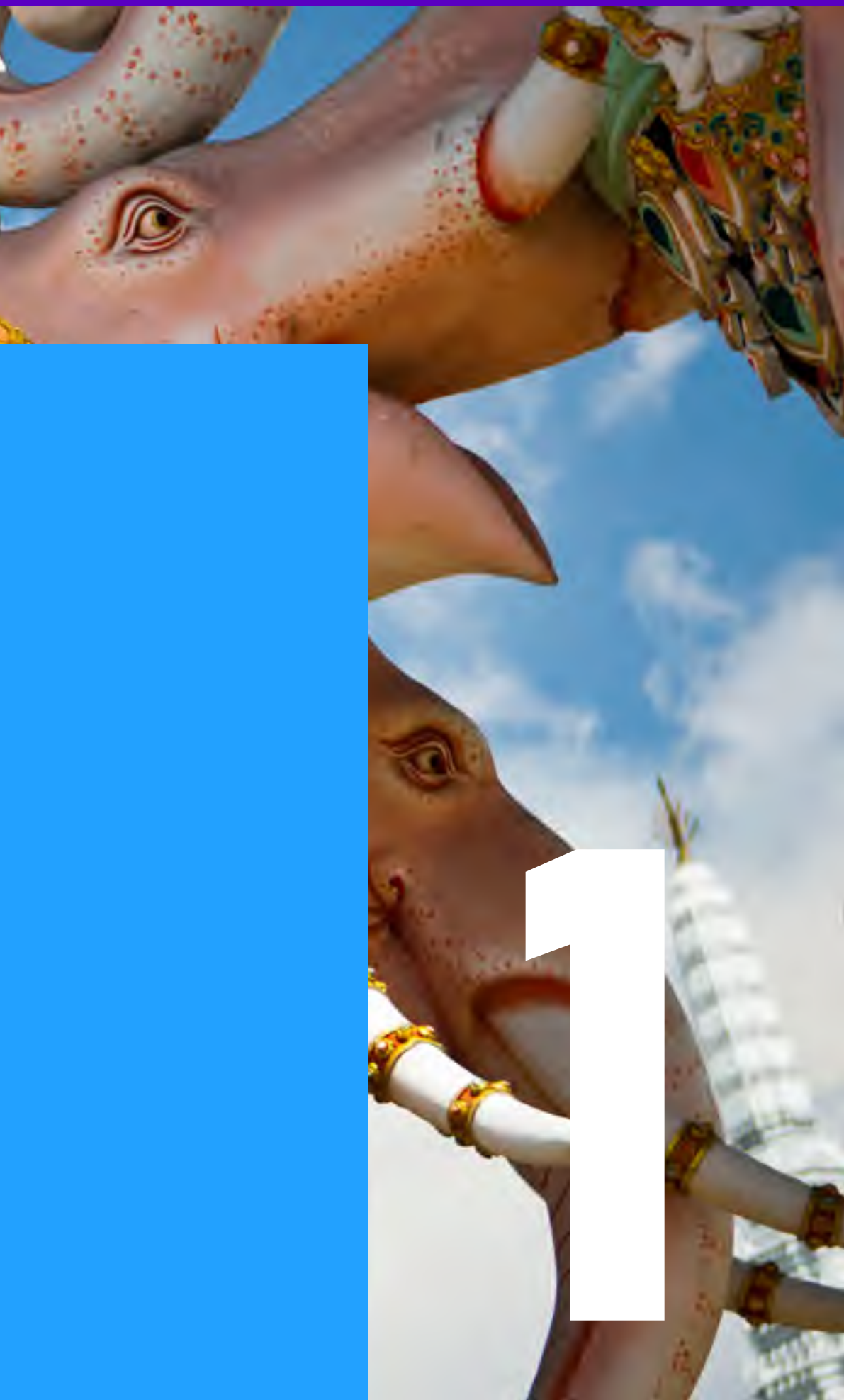
เสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแสดงออกของเยาวชน: ลงทุนสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น และส่งเสริมความเข้าใจทางดิจิทัลผ่านความร่วมมือระหว่างบริษัทเทคโนโลยี นักการศึกษา และองค์กรเยาวชน

บูรณาการเยาวชนเข้ากับ Soft Power และเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยวัฒนธรรม: ขยายบทบาทของเยาวชนในโครงการทางวัฒนธรรม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศผ่านความร่วมมือระหว่างภาควัฒนธรรมและภาคการศึกษา

บทนำ

เกี่ยวกับโครงการ Next Generation

โครงการวิจัย Next Generation ของบริติช เคานซิลมุ่งสำรวจความต้องการ ศักยภาพ และความใฝ่ฝันของคนรุ่นใหม่ทั่วโลกผ่าน 3 แนวทางหลัก ได้แก่

วิจัย: ออกแบบและดำเนินการวิจัยเพื่อทำความเข้าใจทัศนคติและความมุ่งมั่นของเยาวชนให้ดียิ่งขึ้น

เสียงของเยาวชน: ขยายเสียงของคนรุ่นใหม่โดยให้พวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลกระทบเชิงนโยบาย: สนับสนุนการกำหนดนโยบายที่กลุ่มเยาวชนได้มีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เยาวชนต้องเผชิญ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมเสียงของเยาวชนให้ได้รับการรับฟัง โดยไม่จำกัดพื้นเพหรือเพศสภาพ และเพื่อให้สิ่งที่พวกเขาสนใจได้รับการเสนออย่างมีความหมายในกระบวนการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขา ในตอนท้ายของแต่ละบท จะมีการสรุปชุดข้อเสนอแนะที่อ้างอิงจากหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายต่อไป

บริติช เคานซิลได้มอบหมายให้ Iconic Research และ CineKhan Limited ดำเนินการศึกษาโครงการ Next Generation Thailand เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของข้อมูล และทำความเข้าใจมุมมองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทยในปัจจุบันให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การศึกษามีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสำรวจความใฝ่ฝัน สิ่งอันสำคัญ ความท้าทาย และโอกาสของเยาวชน ในบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลเชิงลึกไปใช้ประกอบการวางแผนโครงการและการสร้างพันธมิตรของบริติช เคานซิลในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษานี้ยังมุ่งสนับสนุนการออกแบบบริเริ่มโครงการที่มีเยาวชนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมการพูดคุยเชิงนโยบายร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่นองค์การนอกภาครัฐ (NGO) เครือข่ายเยาวชน แหล่งทุน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีจังหวะเวลาที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากในปี 2025 ไทยและสหราชอาณาจักรได้ร่วมฉลองครบรอบ 170 ปี แห่งความสัมพันธ์ทางการทูตนับตั้งแต่การลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริงเมื่อปี 1855 เป็นต้นมา วาระการเฉลิมฉลองครั้งนี้ถือเป็นโอกาสอันดีที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นในอนาคต ผ่านการทำความเข้าใจคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย โอกาสนี้ยังสอดคล้องกับการที่สหราชอาณาจักรได้หันมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในยุทธศาสตร์นี้ จากการสถาปนาความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ครั้งใหม่ระหว่างไทยและสหราชอาณาจักรในเดือนมีนาคม 2024 และการเปิดตัวการเป็นหุ้นส่วนทางการค้าที่แน่นแฟ้นในเดือนกันยายน 2024 ทั้งหมดจึงเป็นเหตุที่ชี้ว่า การลงทุนในศักยภาพและความใฝ่ฝันของเยาวชนไทยจึงถือเป็นส่วนสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์ ความเชื่อใจ และความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาได้สำรวจประเด็นและคำถามดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปสู่ชุดข้อเสนอแนะสำหรับสนับสนุนการสร้างนโยบายที่มีผลกระทบต่อคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย

ลำดับความสำคัญ:

อะไรคือสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย? การจัดอันดับความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ บ่งบอกอะไรเกี่ยวกับความใฝ่ฝันของพวกเขา?

การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง:

คนรุ่นใหม่รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับส่วนบุคคล ชุมชน และสังคมอย่างไร? พวกเขารับมือกับความไม่แน่นอนอย่างไร?

บทบาทในชุมชน:

คนรุ่นใหม่รับรู้ถึงตัวตนของพวกเขาอย่างไร? พวกเขา มองบทบาทของตนเองในชุมชนอย่างไร?

แรงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง:

คนรุ่นใหม่รับรู้บทบาทของตนเองในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างไร? อะไรคือแรงจูงใจหรือสิ่งที่ลดทอนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในพื้นที่ทางพลเมืองและการเมือง?

เสียงของเยาวชน:

อะไรคือข้อจำกัดของเสียงของเยาวชน? มีพื้นที่ใดบ้างที่เปิดให้คนรุ่นใหม่ได้แสดงออกถึงตัวตนของพวกเขา?

การศึกษาและทักษะ การจ้างงาน และการเป็นผู้ประกอบการ:

อะไรคืออุปสรรคที่ขัดขวางการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและทักษะ การจ้างงาน และการเป็นผู้ประกอบการของเยาวชน? อุปสรรคเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มสังคมที่ต่างกันอย่างไร?

บริบท

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง มีประชากรประมาณ 71 ล้านคน และมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยขับเคลื่อนโดยภาคบริการเป็นหลัก โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยว ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมยังคงเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

แม้ว่าในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ความยากจนภายในจะลดลงอย่างมากแล้ว ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความเหลื่อมล้ำทางภูมิภาคอย่างชัดเจน โดยอัตราความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ตอนล่างนั้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึงเกือบสองเท่า ความไม่มั่นคงทางการเมืองและการเมืองที่มีส่วนกำหนดบริบทของประเทศเช่นกัน วงจรของการระดมประชาชนด้วยวัตถุประสงค์ทางการเมือง ตามด้วยการแทรกแซงทางทหารหรือทางตุลาการยังคงเป็นลักษณะเด่นของภูมิทัศน์ทางการเมืองของประเทศไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปกครองแบบมีส่วนร่วมและการปฏิรูปในระยะยาว ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว จึงยิ่งเพิ่มความเร่งด่วนในการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมกำลังการผลิต และการสร้างความสมานฉันท์ทางสังคม (World Bank, 2026; Asian Development Bank, 2026)

ในบริบทนี้ เยาวชนมีบทบาทที่สำคัญแต่ก็เปราะบางเป็นอย่างมาก ประเทศไทยมีเยาวชนอายุ 15-29 ปีประมาณ 15 ล้านคน ซึ่งถือเป็นกลุ่มประชากรที่เล็กลงเมื่อเทียบกับรุ่นก่อน ๆ แต่กลับต้องแบกรับความคาดหวังทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เพิ่มขึ้นในสังคมผู้สูงอายุ แม้ว่าอัตราการรู้หนังสือของเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่เกือบจะทั่วไป แต่การเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาไปสู่การมีอาชีพที่มั่นคงยังไม่เท่าเทียมกันดี ประมาณร้อยละ 13 ของผู้ที่อายุ 15-24 ปี ไม่ได้อยู่ในสถานะการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (Not in education, employment or training: NEET) ยิ่งไปกว่านั้น ผู้หญิงได้รับผลกระทบมากกว่าเนื่องจากการตั้งครรภ์ในวัยเยาว์และการดูแลที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน (ILO-STAT, 2024) หากพิจารณาว่า จำนวนแรงงานมากกว่าร้อยละ 50 อยู่ในระบบการจ้างงานที่เป็นทางการ เราก็จะพบว่าเยาวชนจำนวนมากกำลังอยู่ในอาชีพที่ไม่มั่นคงและขาดการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพวกเขา

อีกด้านหนึ่ง เยาวชนไทยได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งในด้านพลเมืองและการเมือง พวกเขาพร้อมกันผลักดันข้อเรียกร้องด้านการปฏิรูปประชาธิปไตย ความยุติธรรมทางสังคม และความเท่าเทียม ซึ่งเห็นได้ชัดเจนที่สุดจากการประท้วงในปี 2020-2021 มาจนถึงการระดมพลเพื่อการเลือกตั้งในปี 2023 ในช่วงต้นปี 2020 การประท้วงที่นำโดยเยาวชนในรั้วโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยแพร่หลายไปทั่วประเทศ โดยมีเหตุจากการยุบพรรคก้าวไกล ซึ่งเป็นพรรคที่สนับสนุนเยาวชน จากนั้นการเคลื่อนไหวก็หยุดชะงักไปชั่วคราวเพราะการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และกลับมาอีกครั้งด้วยความรุนแรงมากขึ้น โดยขยายวงออกไปสู่พื้นที่สาธารณะ และกลายเป็นการระดมพลเยาวชนครั้งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่ทศวรรษ 1970 ผู้ประท้วงผู้ริบหรี่สีขาและซุสามนิ้วเป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้าน ขณะเดียวกันก็เรียกร้องการปกครองแบบประชาธิปไตยและการปฏิรูปโครงสร้างที่ลึกยิ่งขึ้น กล่าวคือ พวกเขาเรียกร้องการปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ และท้าทายลำดับชั้นทางสังคมที่ฝังรากลึก ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา แม้จะมีการปราบปรามจากภาครัฐซ้ำแล้วซ้ำเล่า ขบวนการนี้ก็ปรับเปลี่ยนตนให้กลายเป็นกลุ่มย่อยที่กระจายอยู่ทั่วทุกหัวระแหงและมีลักษณะมุ่งเผชิญหน้ามากขึ้นในปี 2021 โดยมีโครงการ เช่น Restart Democracy เป็นแกนนำ การประท้วงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงสองปีดังกล่าว มีผู้ประท้วงถูกจับกุมมากกว่า 2,000 คน และมีแกนนำหลายคนถูกควบคุมตัวไว้ ซึ่งส่งผลให้การชุมนุมขนาดใหญ่ลดน้อยลง กระนั้นแล้ว เครือข่ายนักกิจกรรมขนาดเล็กก็ยังคงดำเนินต่อไป (Lertchusakul, 2023)

ช่วงเวลาดังกล่าวได้เน้นย้ำว่า บทบาทของชนรุ่นใหม่ในการเมือง สังคม และเศรษฐกิจกำลังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ผู้มีบทบาทด้านการพัฒนาระหว่างประเทศจึงตระหนักมากขึ้นว่า เยาวชนคือหัวใจสำคัญต่อทิศทางอนาคตของประเทศไทย โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) เน้นย้ำว่าการมีส่วนร่วมของเยาวชน การพัฒนาทักษะ และการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ถือเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้น ๆ ในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และความมั่นคงทางสังคมในระยะยาวของประเทศไทย ภายใต้กรอบคิดนี้ เยาวชนไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเพียงผู้รับประโยชน์จากนโยบายเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นวัตกรรมทางสังคม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย (ADB, 2021; UNDP, 2022)

พลวัตเหล่านี้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการเมืองที่สำคัญ การเลือกตั้งระดับชาติได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2026 ที่ผ่านมา และรัฐบาลใหม่กำลังถูกจัดตั้งขึ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งรายงานว่ามีประชาชนประมาณ 38 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 71 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้มาลงคะแนนเสียง (Reuters, 2026) แม้ว่าข้อมูลผู้ลงคะแนนที่แยกตามอายุจะยังไม่ได้มีการเผยแพร่ แต่ผลการเลือกตั้งนั้นบ่งชี้ถึงการรวมตัวอย่างชัดเจนของฝ่ายอนุรักษ์นิยม พรรคภูมิใจไทยนำโดยนายกรัฐมนตรีอนุทิน ชาญวีรกูลได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งครั้งนี้ แม้ว่าผลสำรวจก่อนการเลือกตั้งจะบ่งชี้ว่า พรรคที่ผลักดันด้านการปฏิรูปอย่างพรรคประชาชน กำลังได้รับแรงสนับสนุนอย่างมาก โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นเยาว์ แต่แทนที่จะได้รับชัยชนะอย่างถล่มทลายตามที่หลายคนคาดการณ์ไว้ “พรรคส้ม” กลับได้ที่นั่งเพียง 118 ที่นั่งจากคะแนนเสียงบัญชีรายชื่อ 10 ล้านเสียง คะแนนเสียงที่พรรคได้รับนั้นน้อยลงมาก เมื่อเทียบกับจำนวน 151 ที่นั่งและ 14 ล้านเสียงในการเลือกตั้งสมัยปี 2023 ที่ส่งให้พวกเขาได้รับชัยชนะในฐานะพรรคก้าวไกล (Thai PBS, 2026) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงการถอยหลังครั้งสำคัญสำหรับการปฏิรูปที่ก้าวหน้าและการเคลื่อนไหวที่นำโดยเยาวชนเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงภูมิทัศน์ทางการเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอีกทิศ ซึ่งเยาวชนไทยยังคงแสดงออกถึงความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไป (BBC, 2026; Rezasyah, 2026)

เค้าโครงของรายงาน

รายงานฉบับนี้มีทั้งหมด 9 บทด้วยกัน ในลำดับถัดไป บทที่ 2 จะอธิบายถึงวิธีที่ใช้สำหรับการศึกษา บทที่ 3 มุ่งสำรวจมุมมองของเยาวชนไทย บทที่ 4 อภิปรายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ขัดขวางเสียงของเยาวชน บทที่ 5 สำรวจการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการเมืองของเยาวชน ส่วนบทที่ 6 7 และ 8 จะเจาะลึกอุปสรรคที่เยาวชนต้องเผชิญในมิติของการศึกษาและการพัฒนาทักษะจำเป็น การประกอบอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ สุดท้าย บทที่ 9 จะสรุปรายงานด้วยชุดคำแนะนำเพื่อการนำไปพัฒนานโยบายต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาโครงการ Next Generation Thailand ใช้แนวทางการวิจัยแบบผสมผสาน โดยนำแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศ ความพิการ และการมีส่วนร่วมทางสังคม (Gender Equality, Disability and Social Inclusion: GEDSI) มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการวิจัย เครื่องมือสำรวจ การฝึกอบรมผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ แนวทางนี้ช่วยให้สามารถเก็บรวบรวมมุมมองของหญิงและชายรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 30 ปี ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ถูกกีดกันทางสังคมเนื่องจากเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ ความพิการ และพื้นที่

2

หน่วยวิจัยเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาเยาวชน

ทีมวิจัยได้จัดตั้งหน่วยวิจัยเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาเยาวชน (Youth Task Force: YTF) โดยมีสมาชิกจำนวน 8 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเชิงกลยุทธ์ด้านเยาวชนตลอดทุกขั้นตอนของการวิจัย สมาชิกได้รับการแนะนำให้รู้จักกับเหตุผลและวิธีการวิจัยในเบื้องต้น เพื่อให้พวกเขาสามารถนำข้อมูลเชิงลึกที่เหมาะสมมาใช้ในการออกแบบการวิจัย เมื่อโครงการดำเนินไป หน่วยวิจัยเฉพาะกิจฯ ได้ช่วยทบทวนและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และผลการสำรวจ โดยให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างการตีความ นอกจากนี้บทบาทในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว พวกเขายังมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการศึกษา พวกเขาจะสนับสนุนกิจกรรมการเผยแพร่ของบริติช เคานซิล เพื่อขยายการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้างมากขึ้นกับการศึกษารุ่นนี้

ทีมผู้ร่วมวิจัยเยาวชน

ทีมวิจัยได้รวบรวมเยาวชนจำนวน 5 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 ถึง 30 ปี และจัดตั้งทีมผู้ร่วมวิจัยเยาวชน (Youth Peer Researchers: YPRs) แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนสำคัญต่าง ๆ ของการศึกษานี้ตั้งแต่การออกแบบการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการตีความข้อมูล ทีมวิจัยได้คัดเลือก YPR แต่ละคนจากแต่ละภูมิภาคหลักของไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางด้านภาษา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจและสังคม

การค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ

ทีมวิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมภาษาอังกฤษและภาษาไทยอย่างเจาะจง เพื่อทำความเข้าใจบริบทปัจจุบันของประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อชีวิตของเยาวชน ซึ่งช่วยในการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และออกแบบเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสำรวจเชิงปริมาณ

ทีมวิจัยได้ดำเนินการสำรวจเชิงปริมาณระดับประเทศ ซึ่งได้ดำเนินการทั้งทางออนไลน์และแบบตัวต่อตัว เพื่อให้ได้ชุดคำตอบจากผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด 2,000 คนทั่วประเทศไทย มีการสัมภาษณ์เยาวชนแบบออนไลน์จำนวน 1,400 คน และสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวกับผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 600 คน การเก็บข้อมูลออนไลน์มุ่งไปที่จังหวัดในเขตเมืองที่มีอินเทอร์เน็ต ส่วนการเก็บข้อมูลแบบออฟไลน์ดำเนินการในพื้นที่ห่างไกลและมีประชากรน้อย แบบสำรวจ Next Generation ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย และถูกใช้ในทั้งสองรูปแบบการสัมภาษณ์ เพื่อให้มั่นใจในความสอดคล้องของการเก็บข้อมูล

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การแบ่งตามภูมิภาค กลุ่มอายุ และเพศ โดยการจัดสรรอิงตามสถิติความหนาแน่นของประชากรจากสำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศไทยปี 2024 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคได้รับการจัดสรรตามสัดส่วนของประชากรวัยหนุ่มสาวในพื้นที่ ส่วนการจัดจำนวนกลุ่มอายุและเพศถูกนำมาใช้เพื่อให้แน่ใจว่าการสำรวจนี้สอดคล้องกับพารามิเตอร์ทางประชากรศาสตร์

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ทีมวิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interviews: KIs) เพื่อรวบรวมมุมมองที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายและโอกาสของเยาวชนในปัจจุบันและอนาคต การสัมภาษณ์ดำเนินการเป็นภาษาไทยหกครั้ง และภาษาอังกฤษเจ็ดครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลาไม่เกิน 60 นาที ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรที่นำโดยเยาวชนและให้บริการเยาวชน กระทรวงและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในและต่างประเทศที่ดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นเยาวชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคเทคโนโลยี ศิลปะ และสื่อมวลชน

การสนทนากลุ่ม

ทีมวิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions: FGD) จำนวนเจ็ดครั้ง กับกลุ่มคนอายุ 18 ถึง 30 ปี โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 42 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และจากการแนะนำต่อกัน โดยอาศัยเครือข่ายจากมหาวิทยาลัย องค์กรเยาวชน กลุ่มชุมชน เครือข่าย LGBTQ+ และองค์กรคนพิการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการคัดเลือกเป็นไปอย่างมีจริยธรรมและครอบคลุมทุกกลุ่ม

แต่ละกลุ่มสนทนาประกอบด้วยผู้เข้าร่วมหกคน โดยจัดกลุ่มสนทนาห้ากลุ่มตามภูมิภาค ดังนี้ (1) กรุงเทพฯ และปริมณฑล (2) ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก (3) ภาคเหนือ (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ (5) ภาคใต้ มีกลุ่มสนทนาสองกลุ่มที่เน้นเยาวชน LGBTQ+ และเยาวชนพิการ แต่ละกลุ่มสนทนาใช้เวลาประมาณ 90 นาที ยกเว้นกลุ่ม LGBTQ+ กลุ่มสนทนาทั้งหกกลุ่มมีผู้เข้าร่วมเป็นหญิงสามคน และชายสามคน

กิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัยกับนักศึกษา

ทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัย 10 คน จากหลากหลายสาขา ทั้งศิลปศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มาเข้าร่วม

กิจกรรมการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมพบปะตัวต่อตัวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกจากภาครัฐและเอกชน สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อร่วมตรวจสอบความถูกต้องของผลการสำรวจและข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จาก KII และ FGD

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจ

เพศ:

ชาย – ร้อยละ 51

หญิง – ร้อยละ 49

กลุ่มอายุ:

18-24 – ร้อยละ 50

25-30 – ร้อยละ 50

เขตเมือง:

1,400 – ร้อยละ 70

ชนบท:

600 – ร้อยละ 30

Number of
respondents:

2000

ผู้ตอบแบบสำรวจที่มีความพิการ:

181 – ร้อยละเก้า

การกระจายกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาค:

กรุงเทพฯ – 89, ร้อยละสี่

ปริมณฑล – 174, ร้อยละเก้า

ภาคกลาง – 256, ร้อยละ 13

ภาคตะวันออก – 275, ร้อยละ 14

ภาคตะวันตก – 286, ร้อยละ 14

ภาคเหนือ – 274, ร้อยละ 14

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – 368, ร้อยละ 18

ภาคใต้ – 278, ร้อยละ 14

ทัศนคติของเยาวชน

บทนี้มุ่งวิเคราะห์มุมมองของเยาวชนไทยในประเด็นของค่านิยมที่พวกเขาให้ความสำคัญ การรับรู้ต่อประเด็นความเสมอภาคทางสังคม การนิยามความสำเร็จในชีวิต ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความใฝ่ฝันและความเป็นอยู่ที่ดีของพวกเขา นอกจากนี้ บทนี้ยังอภิปรายถึงมุมมองของเยาวชนไทยต่อบริบทโลก โดยเฉพาะในด้านภาษาและการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน รวมถึงความท้าทายที่โลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

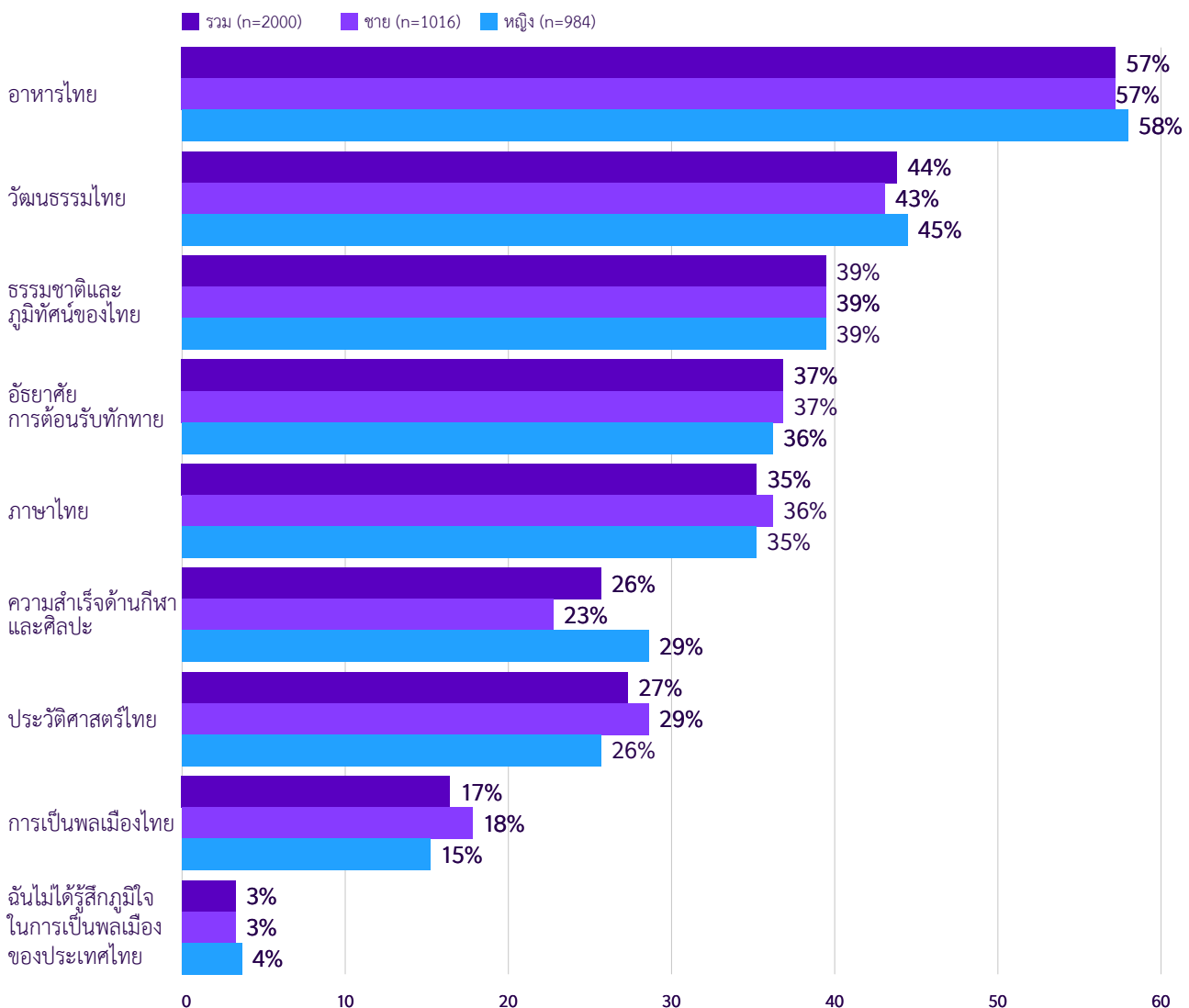

3.1. ค่านิยมและความใฝ่ฝันของเยาวชน

แม้เยาวชนจะมีความภาคภูมิใจในชาติตนเองสูง
แต่มุมมองต่อประเด็นความเสมอภาคทางสังคมกลับมีความแตกต่างกัน

เยาวชนไทยยึดโยงความภาคภูมิใจในความเป็นชาติของตนเข้ากับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในหลายมิติ โดยข้อมูลชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสำรวจรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยมากที่สุดจากอาหารไทย (ร้อยละ 58) วัฒนธรรม (ร้อยละ 44) ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ (ร้อยละ 39) อธิยาศัย การต้อนรับทักทาย (ร้อยละ 37) และภาษาไทย (ร้อยละ 35) หากพิจารณาข้อมูลที่จำแนกตามเพศ จะพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิง (ร้อยละ 29) มีความรู้สึกเชื่อมโยงกับความภาคภูมิใจในชาติจากความสำเร็จในด้านกีฬาและศิลปะ มากกว่าผู้ตอบแบบสำรวจเพศชาย (ร้อยละ 23)

แผนภูมิที่ 1: ปัจจัยที่สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ

แบบสำรวจสอบถามเยาวชนว่าพวกเขาคิดว่ามิติใดในสังคมไทยที่มีความเสมอภาคทางสังคมมากและน้อยที่สุด โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสำรวจคิดว่าสังคมไทยมีความเสมอภาคมากที่สุดในมิติของความเป็นพลเมือง (ร้อยละ 44) อายุ (ร้อยละ 43) และเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ (ร้อยละ 40) โดยมีมิติที่เห็นว่ามีเสมอภาคน้อยได้แก่ ศาสนา (ร้อยละ 33) และเพศสภาพ (ร้อยละ 32) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interviews: KIIs) สะท้อนให้เห็นว่า สถานการณ์ความเสมอภาคทางสังคมยังมีความเหลื่อมล้ำ ในทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ความไม่เท่าเทียมทางเพศยังคงปรากฏทั้งในระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและในตลาดแรงงาน และการยอมรับกลุ่ม LGBTQ+ และเยาวชนพิการยังมีความจำกัดและเป็นไปอย่างมีเงื่อนไข (KII2, KII-11) นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังมีส่วนในการผลิตซ้ำภาพเหมารวมเกี่ยวกับเยาวชน LGBTQ+ (KII3) อยู่เช่นกัน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ทำงานในภาคกระบวนการยุติธรรมได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เยาวชนที่ผ่านกระบวนการบำบัด และฟื้นฟูมักต้องเผชิญกับการตีตราทางสังคม ขณะเดียวกัน ผู้กระทำผิดเพศหญิงมักได้รับการตัดสินจากสังคมอย่างรุนแรง โดยเยาวชนที่มีบทบาททางการเมือง มักตกเป็นเป้าหมายของการตีตราทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ (KII4) นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงลึกจากองค์กรในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายแดนยังชี้ให้เห็นว่า เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและกลุ่มชาติพันธุ์ต้องเผชิญกับความเสียเปรียบในหลายมิติ อันเป็นผลมาจากความยากจน การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐที่จำกัด และโครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมที่ฝังรากลึกในสังคม (KII-1, KII10) ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions: FGDs) กับเยาวชนจากหลากหลายภูมิภาคของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อมูลดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมหลายรายบอกเล่าประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับการถูกเลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่า เยาวชนต้องรับมือกับอคติทางสังคมอย่างต่อเนื่อง และมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชีวิตของตนเองอีกด้วย

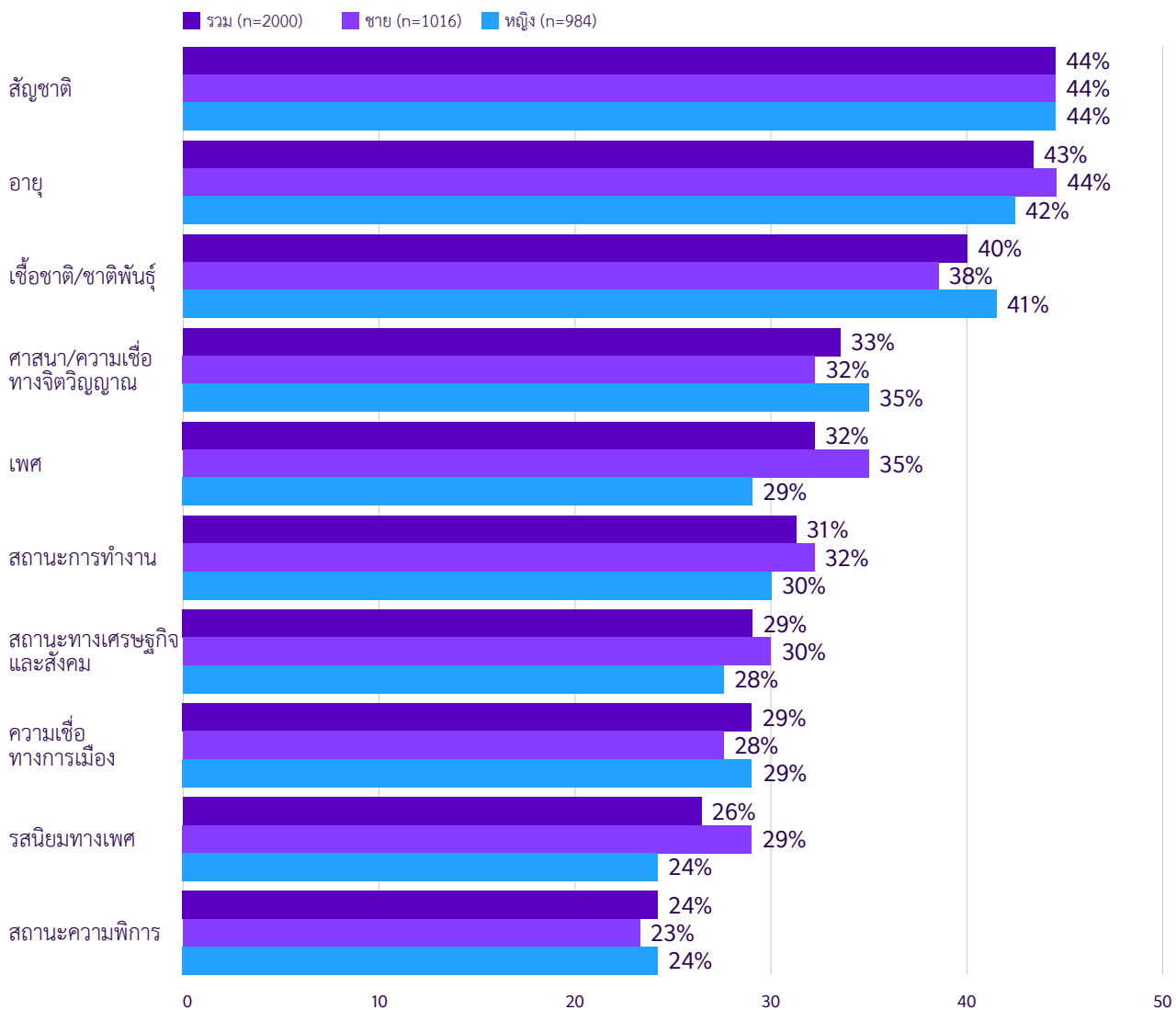
**‘ในชีวิตจริง หลายคนก็อาจจะตัดสินเราอยู่
แต่ก็ดีขึ้นอย่างน้อยตอนนี้พวกเขาก็พูดถึงมันกันแล้ว’**

LGBTQ+, 26, FGD

**‘ปัจจุบัน แม้ผู้คนจะมีความตระหนักรู้มากขึ้น
แต่กลับไม่มีใครเข้าใจความต้องการของเราจริง ๆ เลย’**

เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

แผนภูมิที่ 2: การเลือกปฏิบัติในมิติต่าง ๆ

การให้ความสำคัญต่อความมั่นคงและอิสระในชีวิต

ความมั่นคงทางการเงินและความเป็นอยู่ที่ดีถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญที่สุดในมุมมองของเยาวชนไทย โดยร้อยละ 62 ของผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่า ความมั่นคงทางการเงินเป็นปัจจัยพื้นฐานของความความสำเร็จในชีวิต เช่นเดียวกับการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (ร้อยละ 43) นอกจากนี้ ประมาณหนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสำรวจ ยังเห็นว่า ความพึงพอใจในหน้าที่การงาน (ร้อยละ 35) และการได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระ (ร้อยละ 33) เป็นองค์ประกอบ สำคัญของความสำเร้ง ขณะเดียวกัน การมีประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลายรอบด้าน (ร้อยละ 31) ถือเป็นอีกปัจจัยที่ เยาวชนให้ความสำคัญเช่นกัน

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มสะท้อนว่า เยาวชนไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่ความมั่นคงทางการเงิน การศึกษา และ การพัฒนาตนเองเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับครอบครัวและความเป็นอยู่ที่ดีของตนเองด้วยเช่นกัน โดยผู้เข้าร่วม หลายรายมองว่าความมั่นคงนั้นครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ จริยธรรม และอารมณ์ ซึ่งมักถูกให้ความสำคัญ เหนือกว่าความใฝ่ฝันของตนเอง เยาวชนเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีงานที่มั่นคงและรายได้ที่เพียงพอต่อการ ดำรงชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความมั่นคงทางการเงินเป็นฐานสำคัญของการนิยามความสำเร็จในมุมมองของ เยาวชน ทั้งนี้ ผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ 73 ของผู้ตอบแบบสำรวจในพื้นที่ชนบท และร้อยละ 58 ในเขตเมือง มองว่าความมั่นคงทางการเงินเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนในพื้นที่นอกเมืองต้องเผชิญกับ แรงกดดันทางเศรษฐกิจที่สูงกว่า ท่ามกลางข้อจำกัดด้านโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงาน

‘งานที่มั่นคงจะนำไปสู่ความคล่องตัวทางการเงินได้’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

‘สำหรับผม ความมั่นคงคือการที่ไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในเดือนถัดไป’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

เมื่อสอบถามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มถึงสิ่งที่พวกเขาเห็นว่าสำคัญที่สุดสำหรับเยาวชนไทย พบว่าผู้เข้าร่วมเพศหญิง และเพศชายมีการจัดลำดับความสำคัญที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น นอกจากการมีรายได้ที่มั่นคงแล้ว ผู้เข้าร่วม เพศหญิงยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทักษะใหม่และการดูแลครอบครัวด้วย ซึ่งสะท้อนถึงภาระทางอารมณ์ใน บทบาทการดูแล และความต้องการตอบแทนบุญคุณของบุพการี โดยครอบครัวไม่ได้ถูกมองว่าเป็นภาระ หากแต่ เป็นแหล่งแรงจูงใจที่ทำให้เยาวชนมุ่งมั่นทำงานหนักขึ้นและวางแผนเพื่ออนาคตที่ดีกว่า

‘อยากตอบแทนครอบครัว แต่ตอนนี้ยังไม่สามารถทำอะไรได้เลย’

เพศหญิง, 22, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศหญิงยังให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การศึกษาและการพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยสำคัญต่อ การปกป้องตนเองและการรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานที่มีความไม่แน่นอน นอกจากนี้ การได้รับ การจ้างงานยังถูกมองว่าเป็นเครื่องยืนยันถึงศักยภาพของตนเอง แม้เป้าหมายของเพศหญิงมักสอดคล้องกับหลัก ความเป็นจริง แต่การมีวินัยในตนเองและการดูแลตนเองก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน ดังความเห็นของนักศึกษารายหนึ่ง ที่ว่า “**สภาพจิตใจของเงินสำคัญที่สุด**” (เพศหญิง, 18, กรุงเทพฯ, FGD) ทั้งนี้ ผลการสำรวจยังพบว่า ร้อยละ 42 ของผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิงระบุว่าสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้วยเช่นกัน

‘ฉันเรียนและทำงาน ฉันได้พยายามวางแผนชีวิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

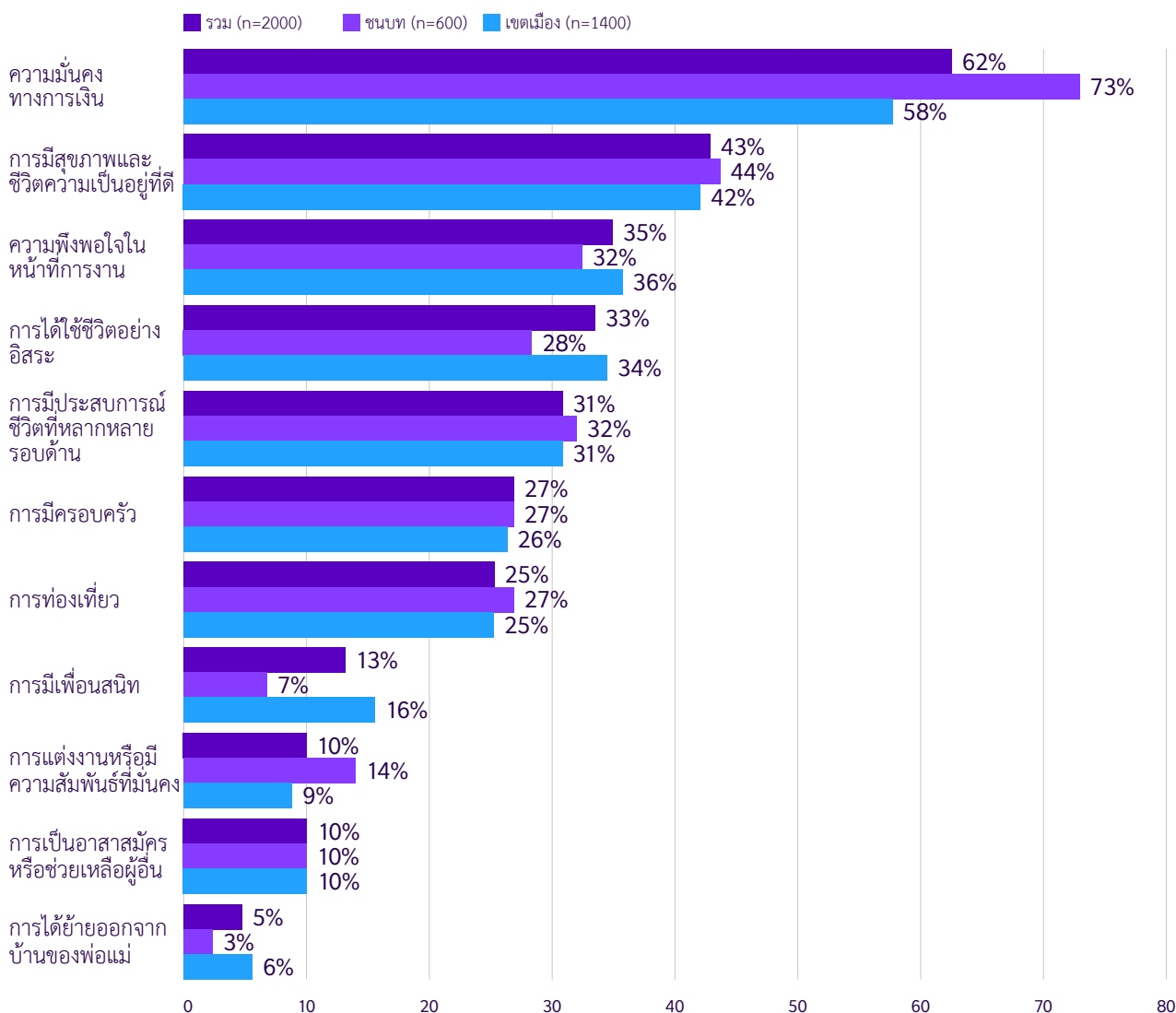
ในทางกลับกัน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศชายให้ความสำคัญกับการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง และเปิดเผยว่าพวกเขาต้องการโอกาสที่เป็นธรรมมากขึ้นและความโปร่งใสในสังคม โดยพวกเขามองปัญหาความไม่มั่นคงทางการเงินเชื่อมโยงกับประเด็นระดับชาติในวงกว้าง เช่น ความผันผวนทางการเมือง การบริหารงานภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและโอกาสในการจ้างงาน นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมเพศชายหลายรายยังชี้ให้เห็นว่า ความมั่นคงทางการเงินเป็นรากฐานสำคัญของความไฝ่ฝันในทุก ๆ ด้าน

‘พวกเราโตมาในเศรษฐกิจที่ไม่ดี และการเมืองก็ไม่มั่นคง’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

ผลจากการสนทนากลุ่มยังสะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างเยาวชนในพื้นที่ชนบทและเขตเมือง โดยกลุ่มแรกให้ความสำคัญกับครอบครัวและความเป็นอยู่ที่ดี ขณะที่กลุ่มหลังมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายส่วนบุคคลและความสามารถในการกำหนดชีวิตของตนเอง ตัวอย่างเช่น ผู้เข้าร่วมจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเชื่อมโยงความสำเร็จส่วนบุคคลเข้ากับความสามารถในการดูแลครอบครัว ขณะที่เยาวชนในภาคใต้ให้ความสำคัญกับศักยภาพในการหาเลี้ยงชีพและการมีเวลาพักผ่อน ในทางกลับกัน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระทางการเงิน ความเป็นธรรม และความสามารถในการกำหนดชีวิตของตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมในเมืองที่มีการแข่งขันสูง

แผนภูมิที่ 3: ตัวชี้วัดความสำเร็จในชีวิต

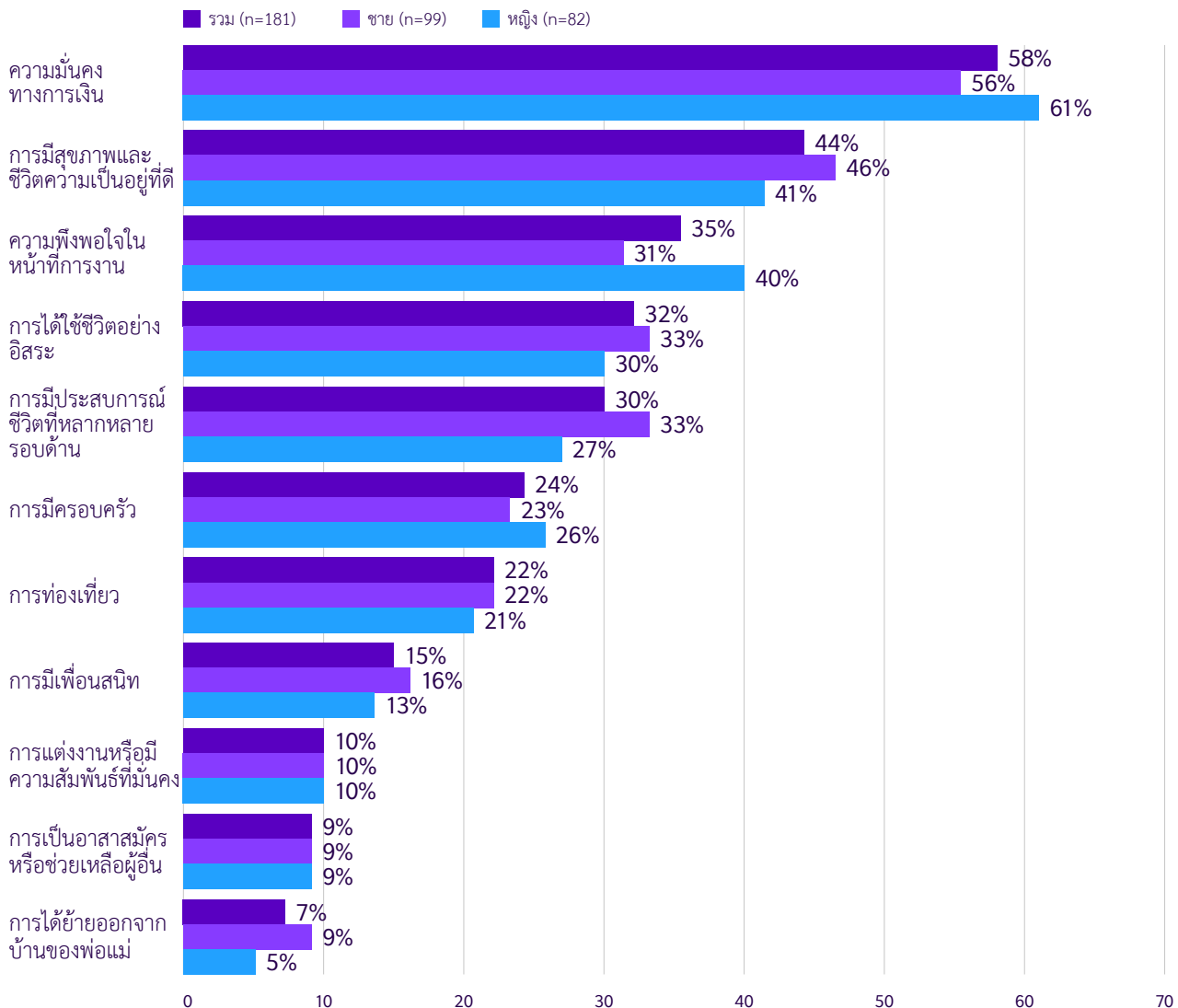

แม้ว่าความมั่นคงทางการเงินจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในชีวิตที่พบในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจที่มีความพิการด้วย แต่ปัจจัยดังกล่าวยังมีความสำคัญต่อผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิงที่มีความพิการ (ร้อยละ 61) มากกว่าผู้ตอบแบบสำรวจเพศชายที่มีความพิการ (ร้อยละ 56) โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มที่มีความพิการมองว่า ความเป็นอิสระทางการเงินที่มากขึ้นและโอกาสที่เท่าเทียมเป็นประตูดสู่อัตตาและการได้รับการยอมรับในสังคม ส่วนการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีความหมาย ผู้เข้าร่วมหลายรายยังเน้นย้ำว่า ความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญของพวกเขาไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไป พวกเขาต้องการการศึกษา งานที่มีคุณค่า และความสามารถในการพึ่งพาตนเองเช่นเดียวกับคนทั่วไป เพียงแต่พวกเขาต้องฝ่าฟันอุปสรรคในสังคมอย่างยากลำบากมากกว่าเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

‘ผมอยากมั่นใจว่าครอบครัวจะไม่กังวลกับเรื่องของผมครับ’

เพศชาย, 26, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

แผนภูมิที่ 4: ตัวชี้วัดความสำเร็จในชีวิต (เยาวชนผู้พิการ)

ผลจากการสนทนากลุ่มกับผู้เข้าร่วม LGBTQ+ สะท้อนให้เห็นถึงความไฝฝืนของพวกเขาในการสร้างโอกาสที่เป็นธรรมและยั่งยืนสำหรับตนเอง โดยให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระทางการเงินเพื่อให้ได้รับทั้งอำนาจในการกำหนดชีวิตของตนเองและการยอมรับจากสังคม ผู้เข้าร่วมชี้ให้เห็นว่า นอกเหนือจากการศึกษาและการมีหน้าที่การงานแล้ว พวกเขายังต้องพิสูจน์ศักยภาพของตนเองภายใต้โครงสร้างสังคมที่มีกีดกันคุณค่าของพวกเขาต่ำกว่าความเป็นจริง ในมุมมองของพวกเขา ความมุ่งหวังทางเศรษฐกิจและการที่สังคมยอมรับในคุณค่านี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

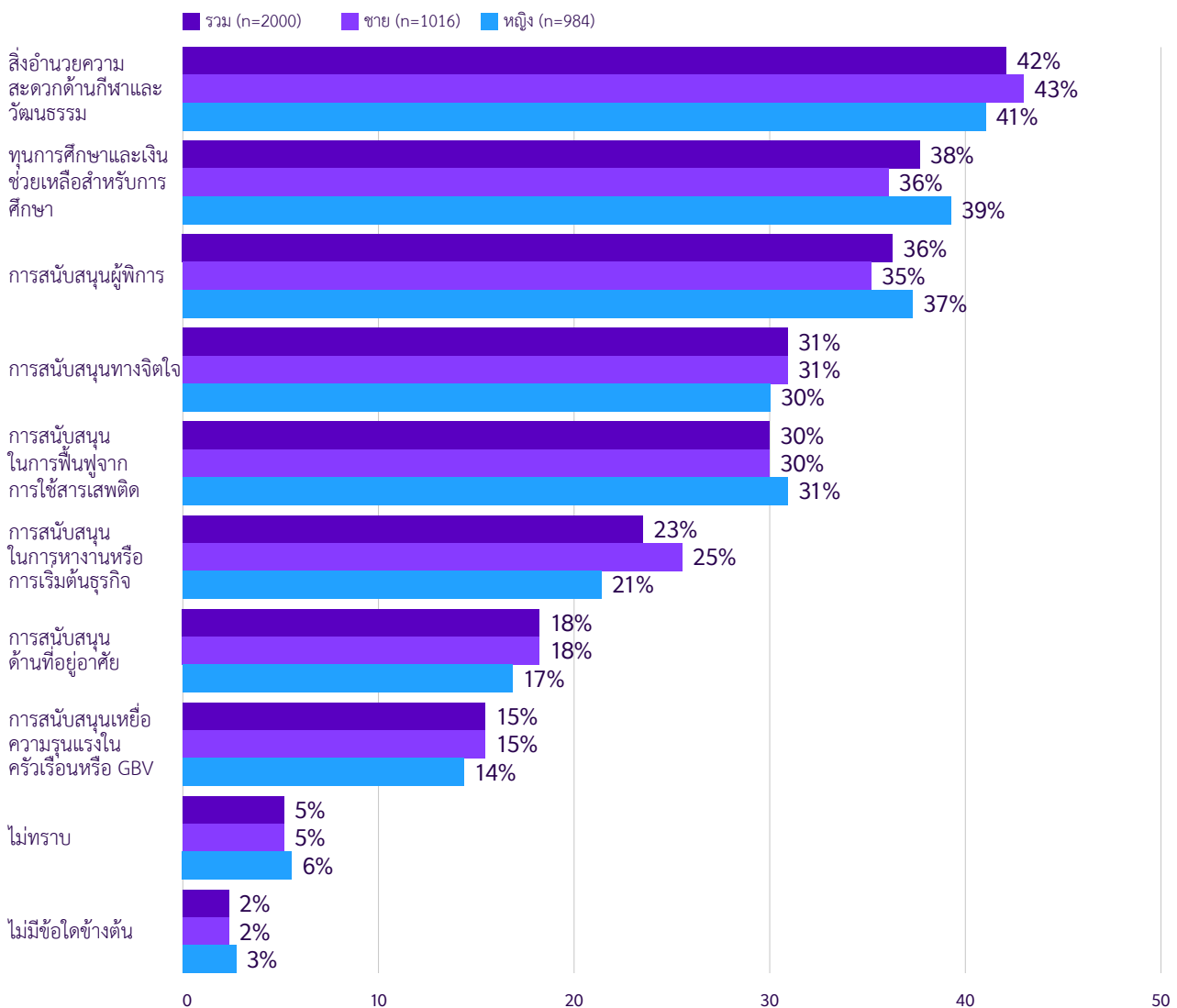
‘เราไม่อยากให้ครอบครัวต้องกังวลเรื่องของเราอีกแล้ว’

LGBTQ+, อายุ 26 ปี, FGD

ความคิดเชิงบวกท่ามกลางข้อจำกัดเชิงสังคมและโครงสร้าง

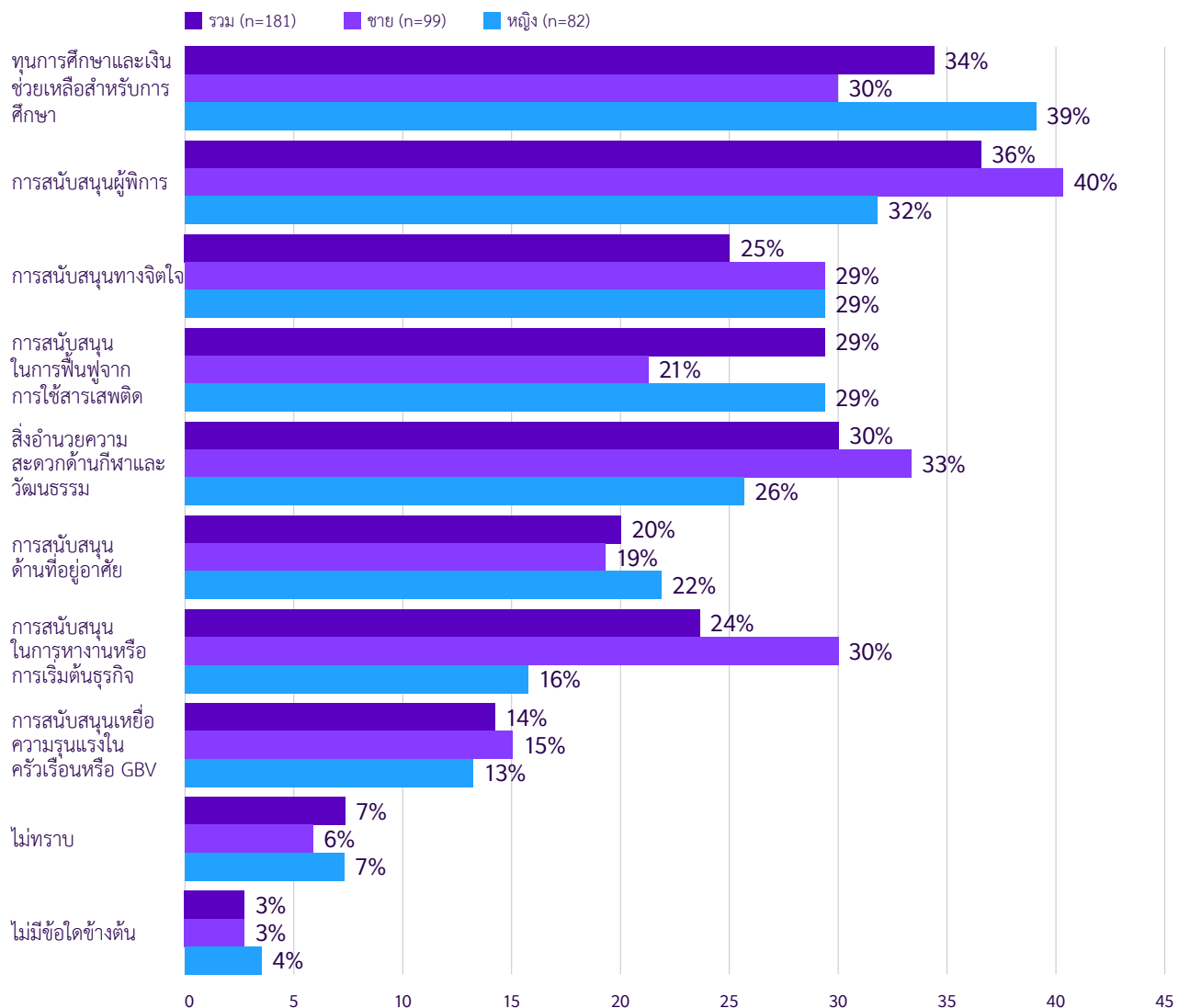
ข้อมูลจากการสำรวจสะท้อนว่า เยาวชนมีการเข้าถึงการสนับสนุนจากชุมชนที่ค่อนข้างจำกัดในเรื่องความก้าวหน้าในชีวิต โดยรูปแบบการสนับสนุนที่พบได้บ่อย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและวัฒนธรรม (ร้อยละ 42) รวมถึงทุนการศึกษาและเงินอุดหนุนด้านการศึกษา (ร้อยละ 38) เมื่อพิจารณาข้อมูลจำแนกตามเพศพบว่า เยาวชนหญิงรายงานการได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาในระดับที่สูงกว่าเยาวชนชาย (ร้อยละ 39 และ 36 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน เยาวชนชายมีสัดส่วนที่ได้รับการสนับสนุนในการหางานหรือการเริ่มต้นธุรกิจ (ร้อยละ 25) สูงกว่าเยาวชนหญิง (ร้อยละ 21)

แผนภูมิที่ 5: รูปแบบการสนับสนุนจากชุมชนที่เข้าถึงได้โดยทั่วไป

ในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจที่มีความพิการ ข้อมูลที่จำแนกตามเพศสะท้อนให้เห็นความแตกต่างในการเข้าถึงการสนับสนุนจากชุมชน ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบเพศชายร้อยละ 40 เทียบกับเพศหญิงร้อยละ 32 เลือกรับการสนับสนุนผู้พิการ นอกจากนี้ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและวัฒนธรรมยังพบในสัดส่วนที่สูงกว่าในเพศชายเมื่อเทียบกับเพศหญิง (ร้อยละ 33 และ 26 ตามลำดับ) ขณะเดียวกัน ผู้ตอบแบบสำรวจเพศชายมีสัดส่วนที่ได้รับการสนับสนุนในการหางานหรือเริ่มต้นธุรกิจมากกว่าผู้ตอบเพศหญิงถึงสองเท่า (ร้อยละ 30 เทียบกับร้อยละ 16) ความแตกต่างดังกล่าวบ่งชี้ว่าข้อจำกัดจากโครงสร้าง สังคม หรือด้านข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังคงเป็นปัจจัยที่จำกัดการเข้าถึงบริการพื้นฐานของผู้หญิงที่มีความพิการมากกว่าผู้ชายที่มีความพิการ

แผนภูมิที่ 6: รูปแบบการสนับสนุนจากชุมชนที่เข้าถึงได้โดยทั่วไป (เยาวชนผู้พิการ)

ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ความไฝ่ฝันเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่หล่อหลอมให้เกิดทัศนคติเชิงบวกของเยาวชนต่ออนาคตของตน โดยผู้ตอบแบบสำรวจมีความเชื่อมั่นต่อโอกาสด้านอาชีพ (ร้อยละ 84) คุณภาพชีวิต (ร้อยละ 84) และความสามารถในการกำหนดอนาคตของตนเอง (ร้อยละ 79) นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังสะท้อนอีกว่าความหวังดังกล่าวมีรากฐานมาจากความทะเยอทะยานส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาตนเอง ดังที่ผู้เข้าร่วมรายหนึ่งกล่าวว่า “ฉันเริ่มวางแผนชีวิตได้ดีขึ้นแล้ว” (เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD) อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มต่างชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดจากโครงสร้างสถาบันและสังคม ตั้งแต่เส้นทางการศึกษาและการจ้างงานที่มีลักษณะตายตัว ไปจนถึงบรรทัดฐานทางเพศที่จำกัดความสามารถของเยาวชนในการพัฒนาศักยภาพของตน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งระบุว่า “ผู้หญิงบางคนไม่เคยมีโอกาสดูเรียนจนจบ หรือแม้แต่จะจินตนาการถึงเส้นทางชีวิตอื่น” (KII-1) นอกจากนี้ โครงสร้างและระบบมักสร้างเงื่อนไขที่ทำให้เยาวชนต้องระมัดระวังและปิดกั้นตนเองมากกว่าจะเสริมสร้างศักยภาพให้พวกเขา (KII-2) กล่าวอีกนัยหนึ่ง แม้เยาวชนจะมองอนาคตของตนในเชิงบวกและหลายคนได้เริ่มลงมือทำเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่พวกเขายังไม่รู้สึกว่าตนมีอำนาจหรือความสามารถในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระบบและโครงสร้างรอบตัว

‘ถ้าไม่หยุดพัฒนาตนเอง ในท้ายที่สุดโอกาสก็จะเข้ามาหาเรา’

เพศชาย, 22, ภาคกลาง, FGD

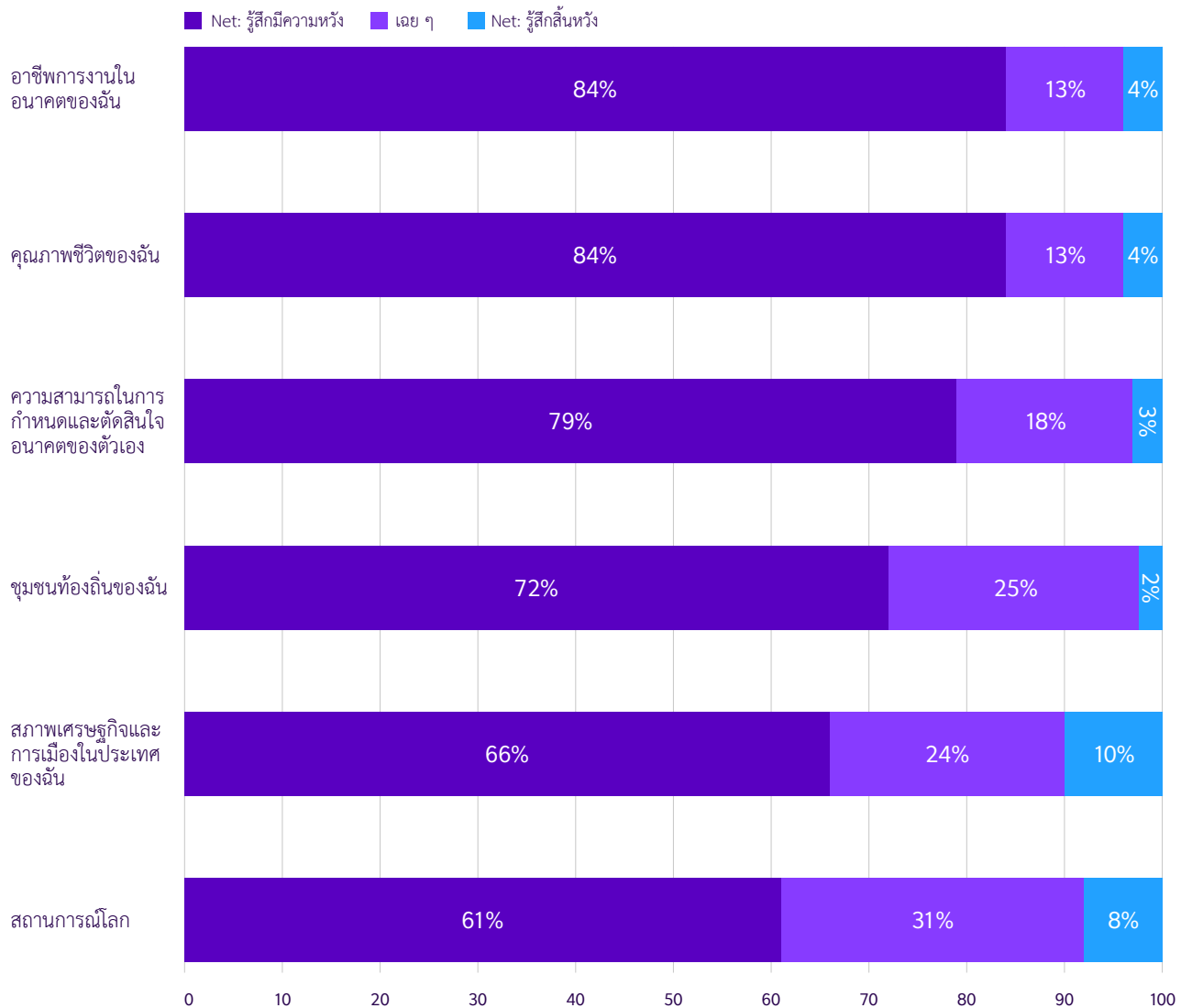
‘ถึงตอนนี้เราจะทำงานแล้ว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราต้องหยุดเรียนรู้ก็เลยอาจจะต้องลงเรียนคอร์สระยะสั้น’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

‘ผมพยายามรักษาความสม่ำเสมอและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง’

เพศชาย, 28, กรุงเทพฯ, FGD

แผนภูมิที่ 7: ทักษะที่เชิงบวกของเยาวชนต่ออนาคต (n=2000)

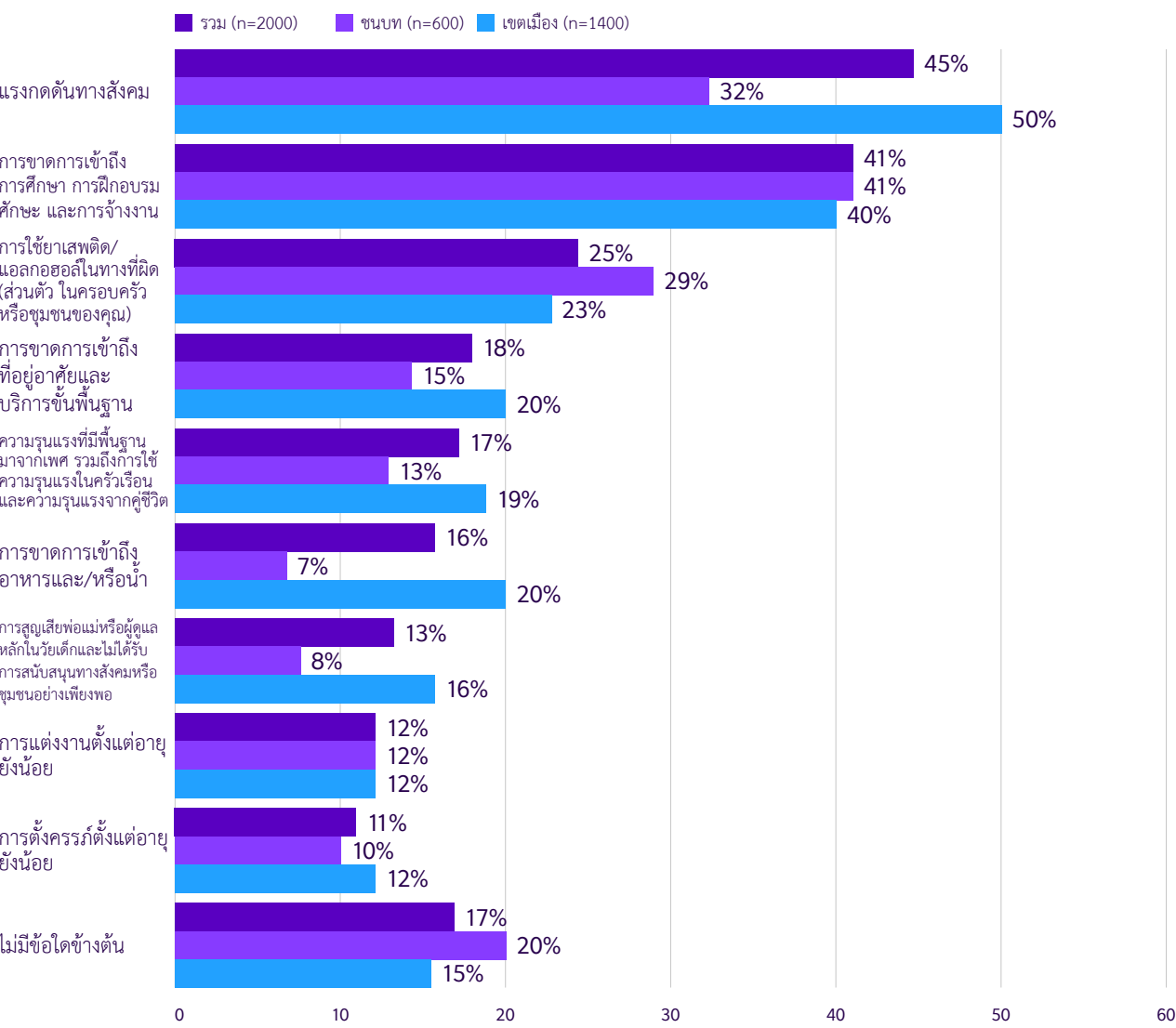
เยาวชนจำนวนมากรู้สึกถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขทางสังคมและการขาดโอกาสด้านการศึกษาและการจ้างงาน การสำรวจได้สอบถามถึงความท้าทายที่พวกเขาเผชิญในช่วงห้าปีก่อนงานศึกษา Next Generation ซึ่งส่งผลกระทบในเชิงลบต่อชีวิตส่วนบุคคล พบว่าข้อจำกัดสำคัญสองประการที่เยาวชนรายงานมากที่สุด ได้แก่ แรงกดดันทางสังคม (ร้อยละ 45) และการขาดการเข้าถึงการศึกษา การฝึกทักษะ และโอกาสในการจ้างงาน (ร้อยละ 41)

ข้อมูลยังชี้ให้เห็นว่า เยาวชนในเขตเมืองมีแนวโน้มจะเผชิญกับแรงกดดันทางสังคมมากกว่าเยาวชนในชนบท (ร้อยละ 50 เทียบกับร้อยละ 32) ขณะที่เยาวชนในชนบทระบุว่าขาดการเข้าถึงการศึกษา การฝึกทักษะ และโอกาสในการจ้างงาน เป็นความท้าทายหลักที่พวกเขาเผชิญในช่วงห้าปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาในระดับภาค พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจในภาคกลาง (ร้อยละ 57) และภาคใต้ (ร้อยละ 51) ระบุว่าแรงกดดันทางสังคมเป็นความท้าทายสำคัญ ในขณะที่เดียวกัน การขาดการเข้าถึงการศึกษา การฝึกทักษะ และโอกาสในการจ้างงานเป็นปัญหาที่เด่นชัดในภาคเหนือ (ร้อยละ 51) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 50) และภาคใต้ (ร้อยละ 46)

**‘ผู้คนที่นี่มีความทันสมัยมากขึ้นแล้ว
แต่ผู้ใหญ่ก็ยังคงเป็นผู้ตัดสินใจในท้ายที่สุดอยู่ดี’**

เพศชาย, 29, ภาคใต้, FGD

แผนภูมิที่ 8: อุปสรรคที่เยาวชนต้องเผชิญ

ความท้าทายดังกล่าวมีความหนักหน่วงยิ่งขึ้นในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจที่มีความพิการ โดยพบว่า ผู้ตอบเพศชายสูงถึงร้อยละ 58 รายงานถึงผลกระทบเชิงลบจากแรงกดดันทางสังคม เมื่อเทียบกับเพศหญิงที่ร้อยละ 40 นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสำรวจเพศชายที่มีความพิการยังมีสัดส่วนที่รายงานการขาดการเข้าถึงการศึกษา การฝึกทักษะ และโอกาสในการจ้างงานสูงกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 46 เทียบกับร้อยละ 39)

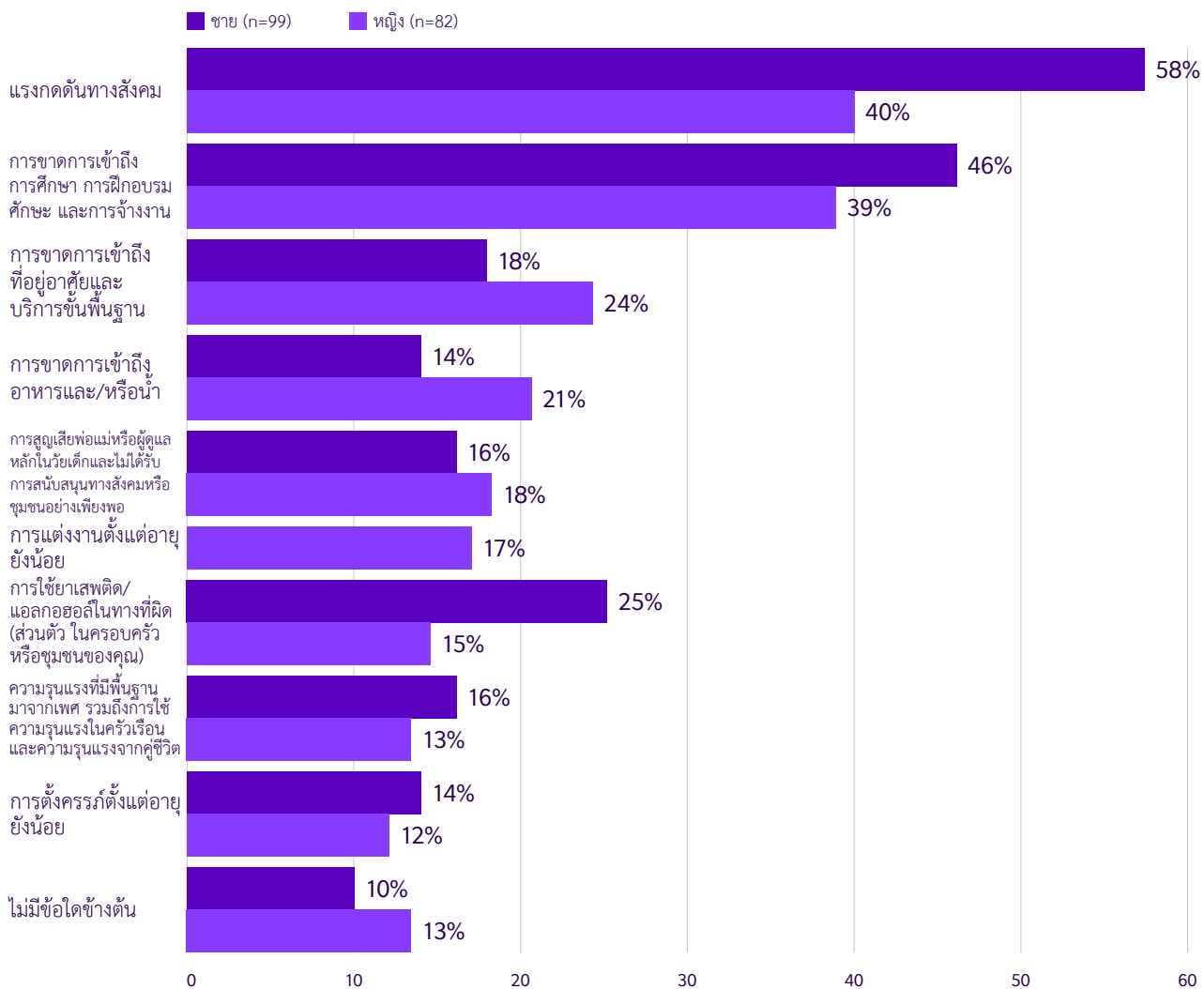
‘ผมอยากเปลี่ยนหัวใจที่อ่อนแอของผม
ให้เป็นหัวใจที่เด็ดเดี่ยวและไม่อ่อนไหวง่าย’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

‘เราอยากยอมรับตัวเองให้ได้ เราเป็นคนคิดมาก
และมันเอาแต่ขัดขวางไม่ให้เราไปข้างหน้า’

เพศหญิง, 28, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

แผนภูมิที่ 9: อุปสรรคที่เยาวชนผู้มีความพิการต้องเผชิญ

3.2. อิทธิพลที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเยาวชน

ความสำคัญของครอบครัวในโลกดิจิทัล

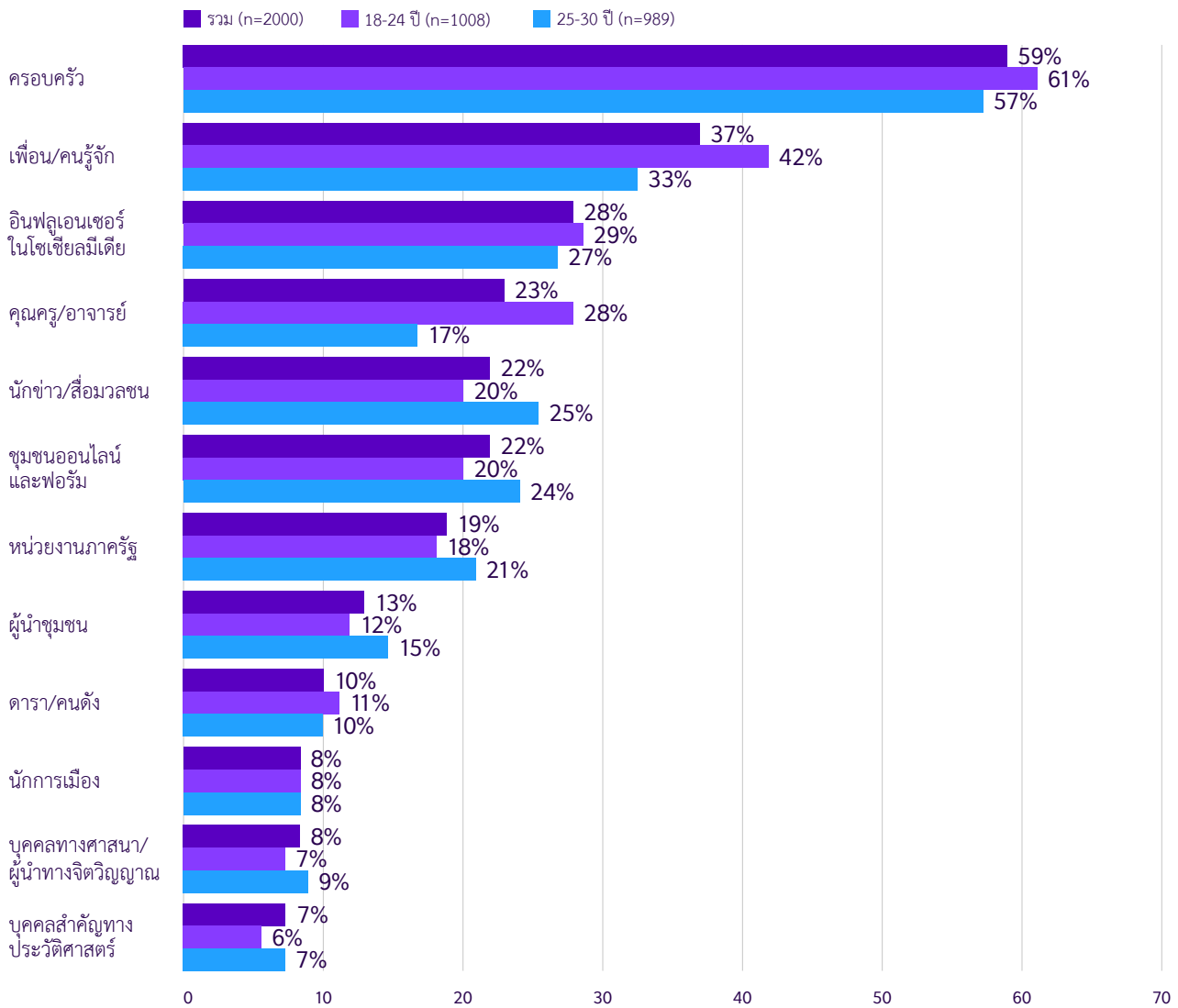
ร้อยละ 59 ของผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่า ครอบครัวถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมุมมองของเยาวชนไทยมากที่สุด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชี้ว่า ครอบครัวยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของเยาวชน เนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคมในบริบทไทยเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้า และเยาวชนจำนวนมากยังรู้สึกว่าคุณต้องปฏิบัติตามความต้องการของบิดามารดา แม้ว่าสิ่งนั้นอาจขัดแย้งกับความใฝ่ฝันของตนเอง (KII-1, KII-4) ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งตั้งข้อสังเกตว่า **“ความเชื่อที่ว่าผู้ชายต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวยังคงพบได้ในหลายครัวเรือน”** (KII1) ด้วยเหตุนี้ **“เยาวชนจำนวนมากจึงรู้สึกว่าตนจำเป็นต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของพ่อแม่ แม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองก็ตาม”** (KII4) นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังสะท้อนว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมวิธีการคิดและกระบวนการตัดสินใจของเยาวชนไทยอย่างมีนัยสำคัญ

แม้จะมีสัดส่วนน้อยกว่าอิทธิพลจากครอบครัว แต่ผู้ตอบแบบสำรวจอย่างน้อยหนึ่งในสามคนระบุถึงกลุ่มเพื่อนและคนรู้จัก (ร้อยละ 37) หนึ่งในสี่เลือกผู้มีอิทธิพลบนสื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 28) และหนึ่งในห้าคนระบุชุมชนออนไลน์ (ร้อยละ 22) ให้เป็นแหล่งอิทธิพลสำคัญของเยาวชน โดยจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มพบว่าเพื่อนและพื้นที่โลกออนไลน์มีบทบาทในการพัฒนาแนวคิดของเยาวชนให้สอดคล้องกับแนวคิดใหม่ ๆ ในสังคม อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมรายหนึ่งระบุว่า **“โลกออนไลน์ทำให้เราเรียนรู้ได้รวดเร็ว แต่บางครั้งพ่อแม่ก็ไม่เข้าใจโลกใบนั้น”** (เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD) ขณะเดียวกัน ผู้เข้าร่วมอีกรายหนึ่งชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในข้อจำกัดของความสัมพันธ์ในโลกออนไลน์คือการรู้จักกันแค่ผิวเผิน โดยกล่าวว่า **“เหมือนทุกคนเชื่อมต่อถึงกัน แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้ใกล้ชิดกันอย่างแท้จริง”** (เพศหญิง, 18, กรุงเทพฯ, FGD)

ข้อมูลที่จำแนกตามช่วงอายุสะท้อนให้เห็นถึงแหล่งอิทธิพลภายนอกที่มีต่อเยาวชนในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่วัยผู้ใหญ่ โดยผู้ตอบแบบสำรวจกลุ่มที่อายุ 18–24 ปี มีแนวโน้มพึ่งพาเครือข่ายทางสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน (ร้อยละ 42) และครู (ร้อยละ 28) มากกว่า ในขณะที่กลุ่มที่อายุ 25–30 ปี แสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาสื่อมวลชนและนักข่าว (ร้อยละ 25) รวมถึงชุมชนออนไลน์และฟอรัม (ร้อยละ 24) ในฐานะแหล่งอิทธิพลมากกว่าผู้ตอบแบบสำรวจที่อายุน้อยกว่า

บริบททางสังคมในแต่ละภูมิภาคก็ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพฯ เลือกให้กลุ่มเพื่อนเป็นแหล่งอิทธิพลที่สำคัญมากที่สุด (ร้อยละ 64) รองลงมาคือผู้มีอิทธิพลบนสื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 52) และครอบครัว (ร้อยละ 48) ในทางกลับกัน ผู้ตอบแบบสำรวจในภาคกลางสูงถึงร้อยละ 92 ระบุว่าครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า แม้เพื่อนและชุมชนออนไลน์จะมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิตของเยาวชน แต่ครอบครัวยังคงเป็นแหล่งอิทธิพลที่ส่งผลต่อมุมมองและความคิดของพวกเขาได้มากที่สุด

แผนภูมิที่ 10: แหล่งอิทธิพลที่ส่งผลต่อเยาวชน

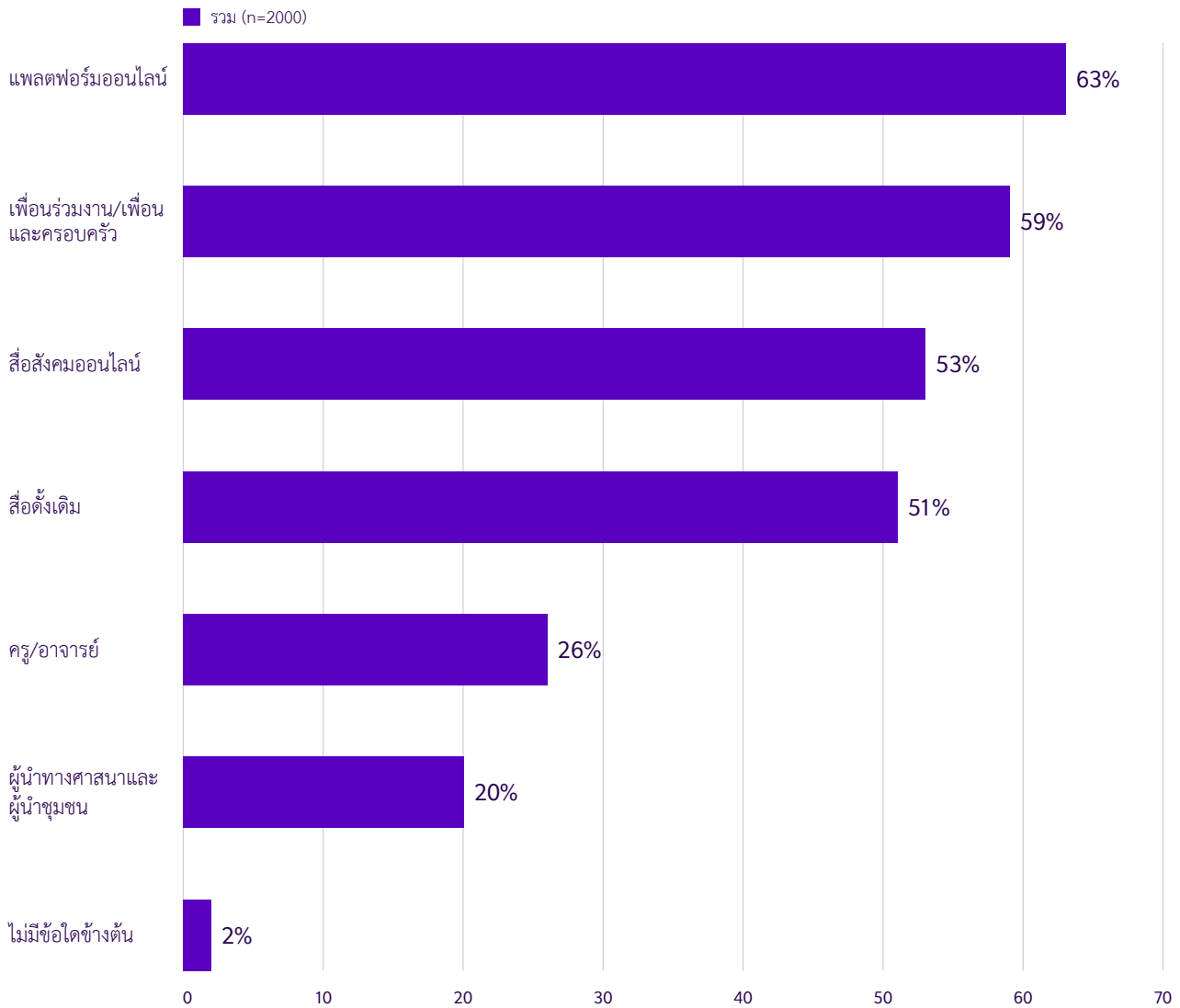
การสร้างสมดุลระหว่างแหล่งข่าวดิจิทัลกับเครือข่ายที่เชื่อถือได้

ผลการสำรวจพบว่า เยาวชนร้อยละ 63 มองว่าสื่อออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับการติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา Digital News Report ที่ระบุว่าคนไทยมากถึงร้อยละ 88 เข้าถึงข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ทุกสัปดาห์ (Kheokao, 2025) จากกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัย ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ระบุว่า แพลตฟอร์มออนไลน์เข้าถึงได้ง่าย จึงทำให้แหล่งข้อมูลดิจิทัลมีอิทธิพลมากกว่าแหล่งข่าวรูปแบบอื่น

อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังเน้นย้ำว่าพวกเขามีการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง รวมถึงพิจารณาความน่าเชื่อถือและต้นเครื่องของแหล่งข้อมูลนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ในประเด็นข่าวการเลือกตั้ง นักศึกษาระบุว่าพวกเขาติดตามช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สมัครและพรรคการเมือง เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบเนื้อหาการรณรงค์หาเสียงในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งพวกเขามองว่าเป็นโฆษณาที่จำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบ โดยจะประเมินความเป็นไปได้ของนโยบาย เปรียบเทียบกับคำมั่นสัญญาที่เคยให้ไว้ และพิจารณาจากแหล่งข้อมูลอื่นประกอบ เพื่อตัดสินใจว่าข่าวดังกล่าวนั้นมีการกล่าวเกินจริงหรือไม่ ซึ่งสะท้อนว่านักศึกษามีความตระหนักรู้ต่ออคติที่อาจแฝงอยู่ในข้อมูลและความจำเป็นในการพิจารณาด้วยตนเองว่าแหล่งข้อมูลใดมีความน่าเชื่อถือ หรืออีกนัยหนึ่ง การที่เยาวชนพึ่งพาสื่อออนไลน์ไม่ได้หมายความว่าเยาวชนบริโภคข่าวสารแบบตั้งรับ แต่สะท้อนถึงกระบวนการตรวจสอบข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเอง

แม้เยาวชนจะพึ่งพาแพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่ความเชื่อมั่นของพวกเขายังยึดโยงอยู่กับกระบวนการตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเองและเครือข่ายคนใกล้ชิด ข้อมูลจากการสำรวจสะท้อนว่าเครือข่ายทางสังคม (ครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก) เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือสำหรับเยาวชนจำนวนมาก (ร้อยละ 59) เช่นเดียวกับสื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 53) และสื่อดั้งเดิม (ร้อยละ 51) โดยเครือข่ายใกล้ชิดอย่างครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก ถือเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบันในสายตาของผู้ตอบแบบสำรวจอย่างน้อยสองในสามในภาคตะวันออก (ร้อยละ 73) ภาคตะวันตก (ร้อยละ 70) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 70) ในทางกลับกัน ผู้ตอบแบบสำรวจในภาคตะวันออกถึงสามในสี่ (ร้อยละ 76) และร้อยละ 61 ของผู้ตอบในภาคใต้ยังคงให้ความเชื่อมั่นต่อสื่อดั้งเดิมในฐานะแหล่งข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ

แผนภูมิที่ 11: แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน

ตารางที่ 1: แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือที่สุดสำหรับข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน

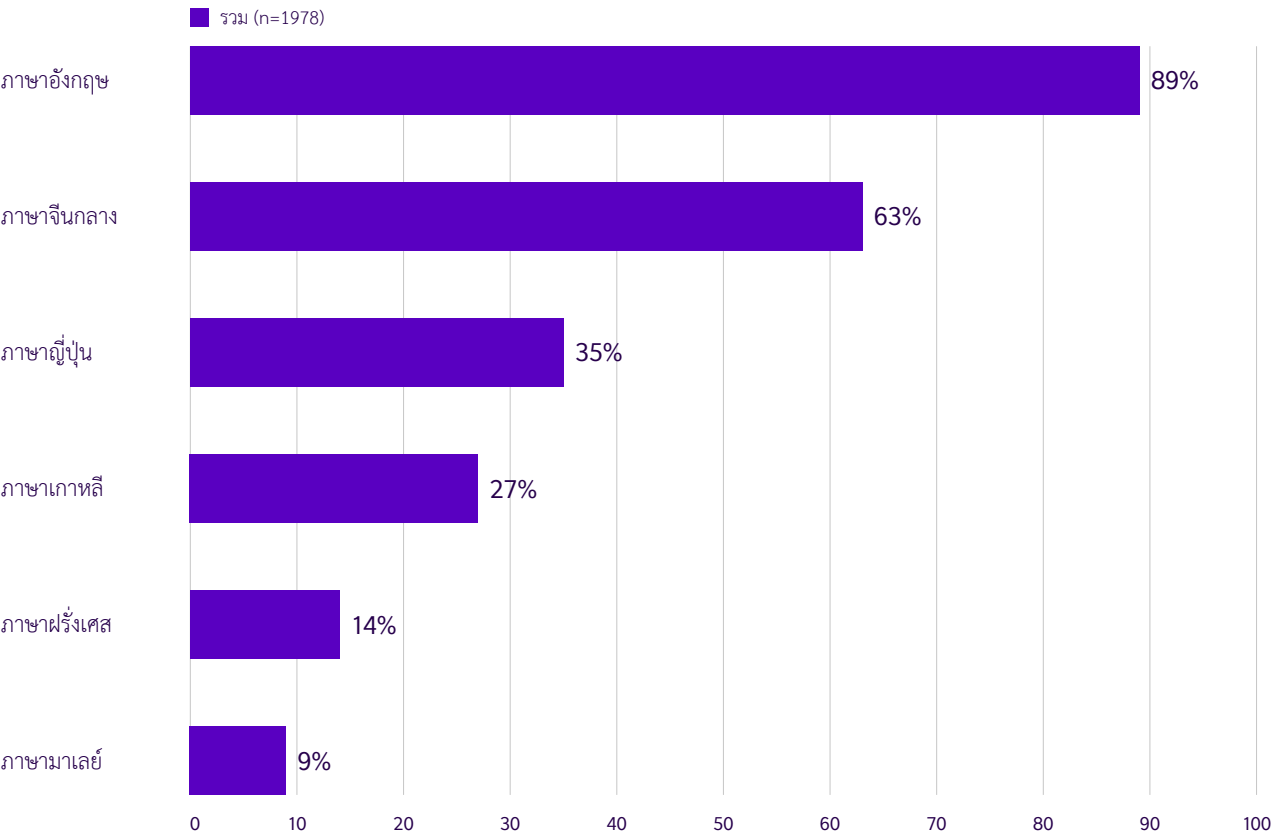
	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
แพลตฟอร์มออนไลน์	69%	77%	72%	76%	63%	55%	55%	49%
คนรู้จัก/เพื่อน และครอบครัว	70%	63%	59%	73%	70%	55%	56%	39%
สื่อสังคมออนไลน์	58%	31%	60%	19%	44%	69%	73%	59%
สื่อดั้งเดิม	51%	34%	47%	76%	48%	42%	45%	61%
ครู/อาจารย์	29%	20%	22%	18%	37%	27%	33%	20%
ผู้นำทางศาสนาและผู้นำชุมชน	12%	11%	14%	10%	26%	27%	21%	31%
ไม่มีข้อใดข้างต้น	0%	1%	1%	1%	2%	5%	1%	2%

3.3. มุมมองต่อโลก

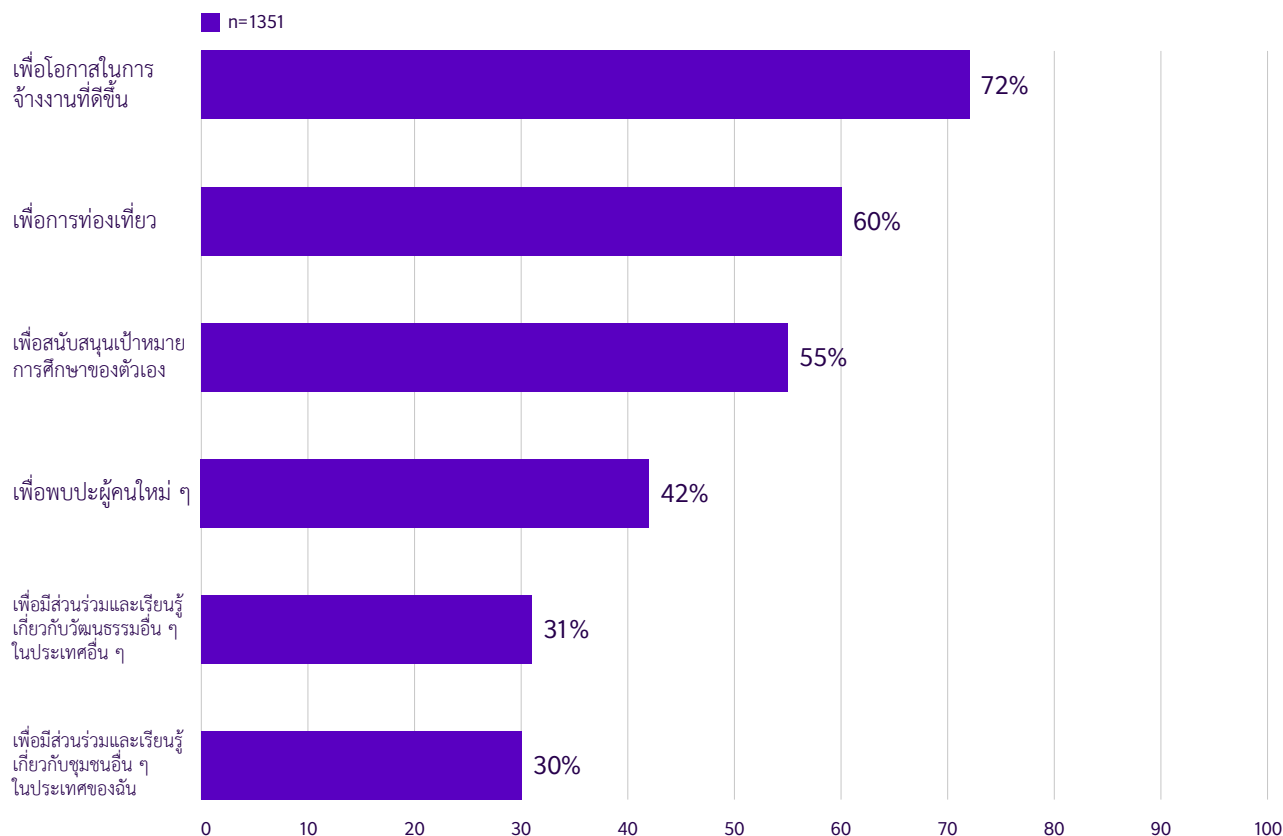
ภาษาอังกฤษ: ภาษากลางในการสื่อสารของเยาวชนไทย

ผู้ตอบแบบสำรวจเกือบ 8 ใน 10 คน (ร้อยละ 89) มองว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดที่ต้องเรียนรู้ไว้ เมื่อเทียบกับภาษาของชาติอื่น เช่น ภาษาจีนกลาง (ร้อยละ 63) หรือภาษาญี่ปุ่น (ร้อยละ 35) ผลการสำรวจพบว่า เยาวชนต้องการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้งานที่ดีขึ้น (ร้อยละ 72) เพื่อการเดินทาง (ร้อยละ 60) และเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา (ร้อยละ 55) ในกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัยเบื้องต้น นักศึกษามหาวิทยาลัย ยังระบุว่า ภาษาอังกฤษมีความจำเป็น เนื่องจากตำราส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในสาขาเฉพาะทาง เช่น วิศวกรรมศาสตร์ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ซึ่งหากมีทักษะไม่เพียงพอ อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา นอกจากนี้ นักศึกษายังชี้ให้เห็นว่า ในยุคที่มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพิ่มสูงขึ้น ทักษะภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเพื่อใช้งานเครื่องมือดังกล่าว อีกทั้งยังมองว่าภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารในสถานการณ์ที่หลากหลาย ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนว่า เยาวชนไทยมองภาษาอังกฤษในฐานะ “ภาษากลาง” (lingua franca) หรือ “ทักษะชีวิต” มากกว่าสิ่งที่ผูกไว้กับประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ

แผนภูมิที่ 12: ภาษาที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ (n=1978)

แผนภูมิที่ 13: เหตุผลในการเรียนภาษาอังกฤษ (n=1351)

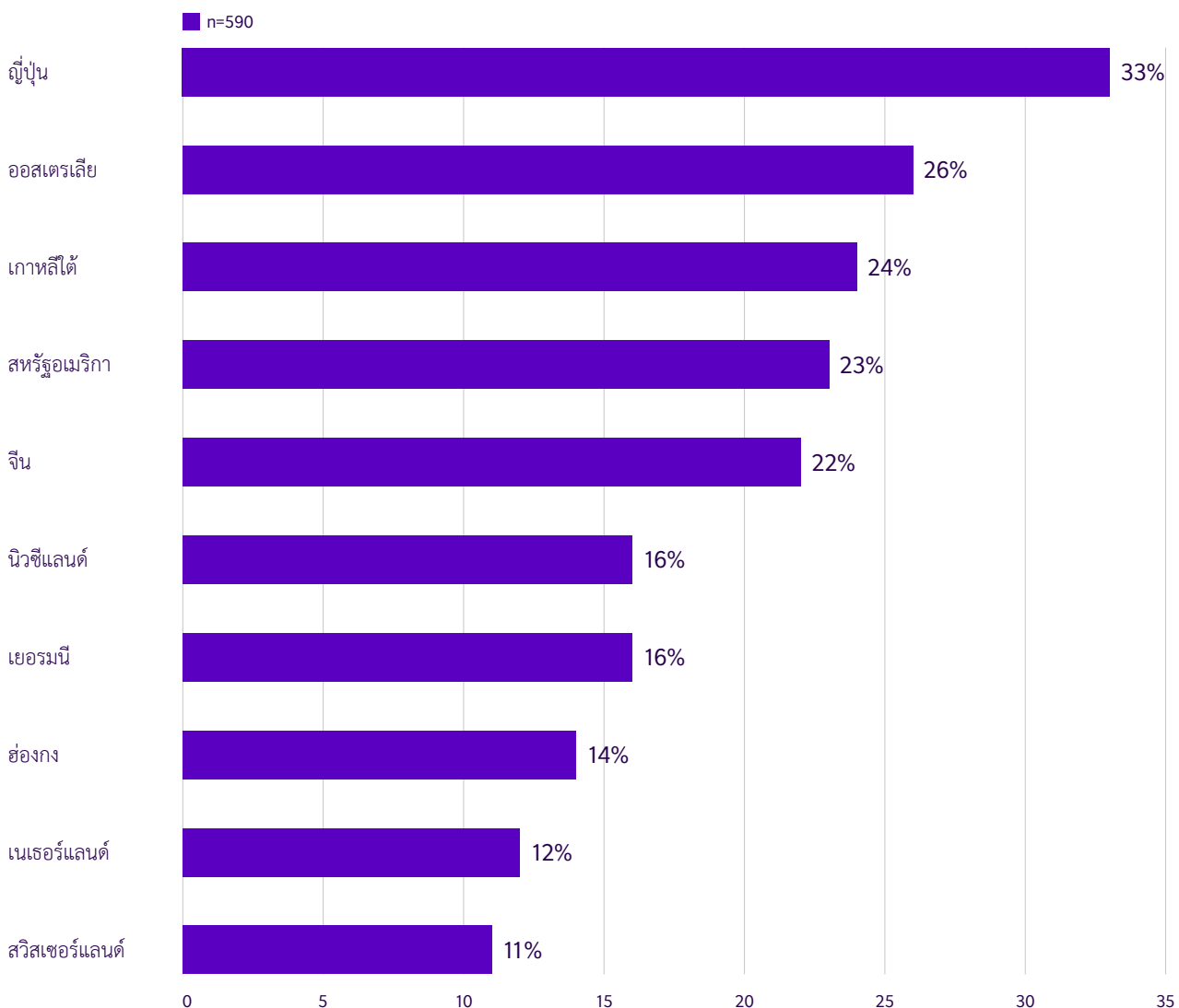
ข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของเยาวชน

มีผู้ตอบแบบสำรวจน้อยกว่าหนึ่งในสามคน (ร้อยละ 30) ที่ระบุว่าตนยินดีจะย้ายไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม นักศึกษามหาวิทยาลัยมองว่า ไม่ควรตีความว่าตัวเลขนี้สะท้อนถึงความไม่เต็มใจของเยาวชนไทยในการย้ายถิ่นฐาน แต่ควรมองว่าเป็นผลจากข้อจำกัดที่มีในชีวิต โดยนักศึกษาชี้แจงว่า การย้ายไปต่างประเทศต้องอาศัยการเตรียมความพร้อมอย่างมาก ทั้งในด้านค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัยที่เหมาะสม และการขอวีซ่า ซึ่งล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถพิจารณาทางเลือกนี้ได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดการสนับสนุนทางการเงินและข้อจำกัดด้านวิชายังคงเป็นอุปสรรคหลัก นอกจากนี้ นักศึกษายังมองว่าการย้ายไปต่างประเทศมีความเสี่ยงและความไม่แน่นอนสูง เช่น ความไม่แน่ใจว่าจะหางานทำหลังสำเร็จการศึกษาได้หรือไม่ ความเสี่ยงต่อการสูญเสียงานอย่างกะทันหัน รวมถึงภาวะตื่นตระหนกจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม (culture shock)

เป้าหมายของการย้ายถิ่นฐานที่ขับเคลื่อนโดยวัฒนธรรมและโอกาส

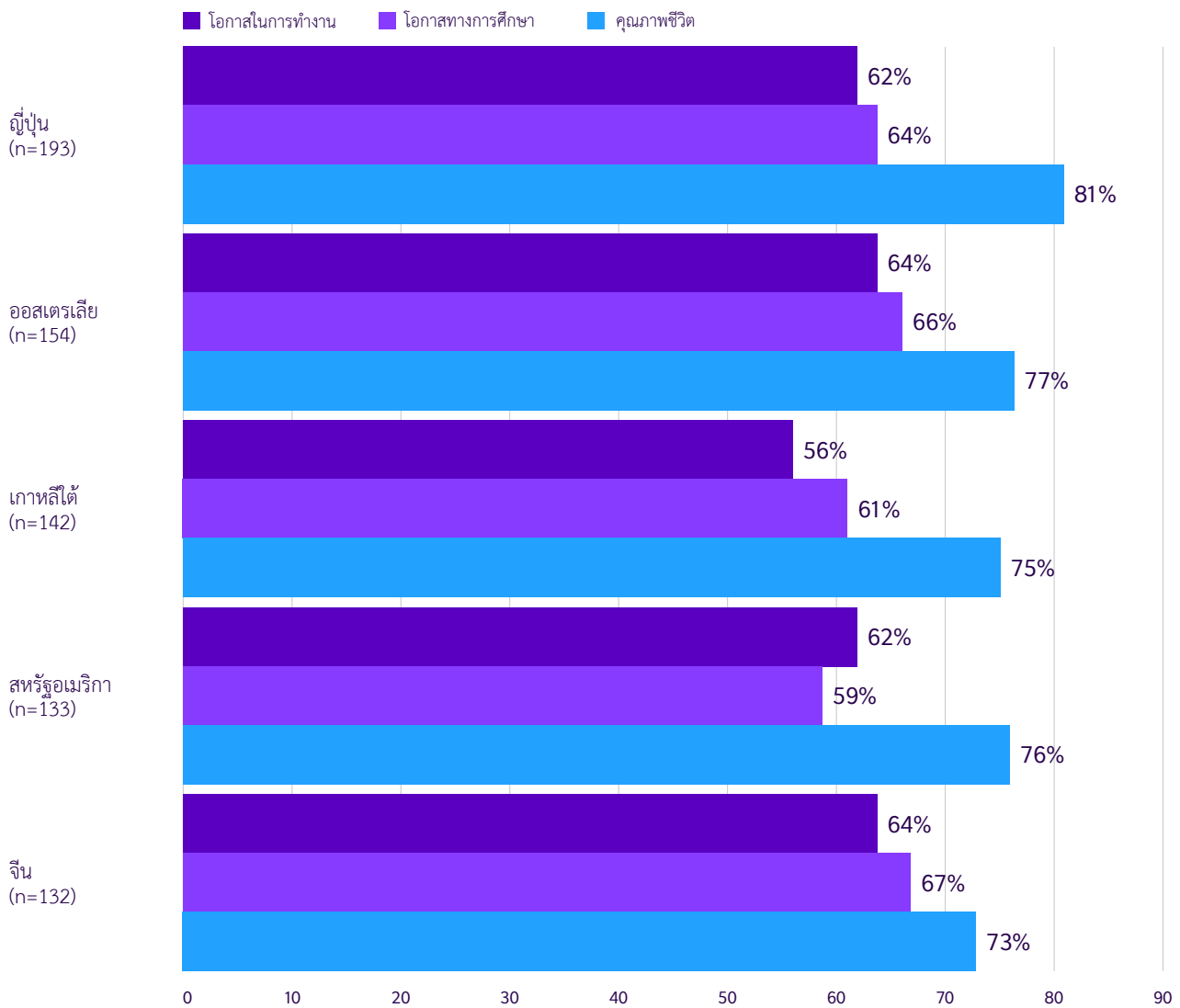
ห้าประเทศที่เยาวชนมองว่าน่าสนใจในการย้ายไปอาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 26) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 24) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 23) และจีน (ร้อยละ 22) โดยแรงจูงใจหลักในการย้ายไปยังประเทศเหล่านี้มาจากคุณภาพชีวิต รวมถึงโอกาสด้านการศึกษาและการจ้างงาน ในขณะเดียวกัน มีผู้ตอบแบบสำรวจน้อยกว่าร้อยละ 10 ที่ระบุว่าการหาอาหารน่าจะเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจ¹ จากการสะท้อนของนักศึกษาในกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัย เบื้องต้นพบว่า ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ได้รับความสนใจมากที่สุด เนื่องจากมีความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมกับประเทศไทย จึงเอื้อต่อการปรับตัว นอกจากนี้ นักศึกษาสายวิศวกรรมศาสตร์ยังมองว่าเทคโนโลยีของญี่ปุ่นเป็นสาขาที่น่าสนใจในการศึกษาและต่อยอด สำหรับประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก นักศึกษามองว่าออสเตรเลียเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจมากที่สุด เนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากประเทศไทย และมีชุมชนชาวเอเชียจำนวนมาก ซึ่งเอื้อต่อการใช้ชีวิตและการปรับตัวในต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 14: 10 ประเทศปลายทางที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในการย้ายถิ่นฐาน (n=590)

¹ สหราชอาณาจักรอยู่อันดับที่ 16 จาก 25 ประเทศที่ได้รับความนิยมสูงสุดที่ผู้คนอยากย้ายไปอยู่อาศัย

แผนภูมิที่ 15: ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน

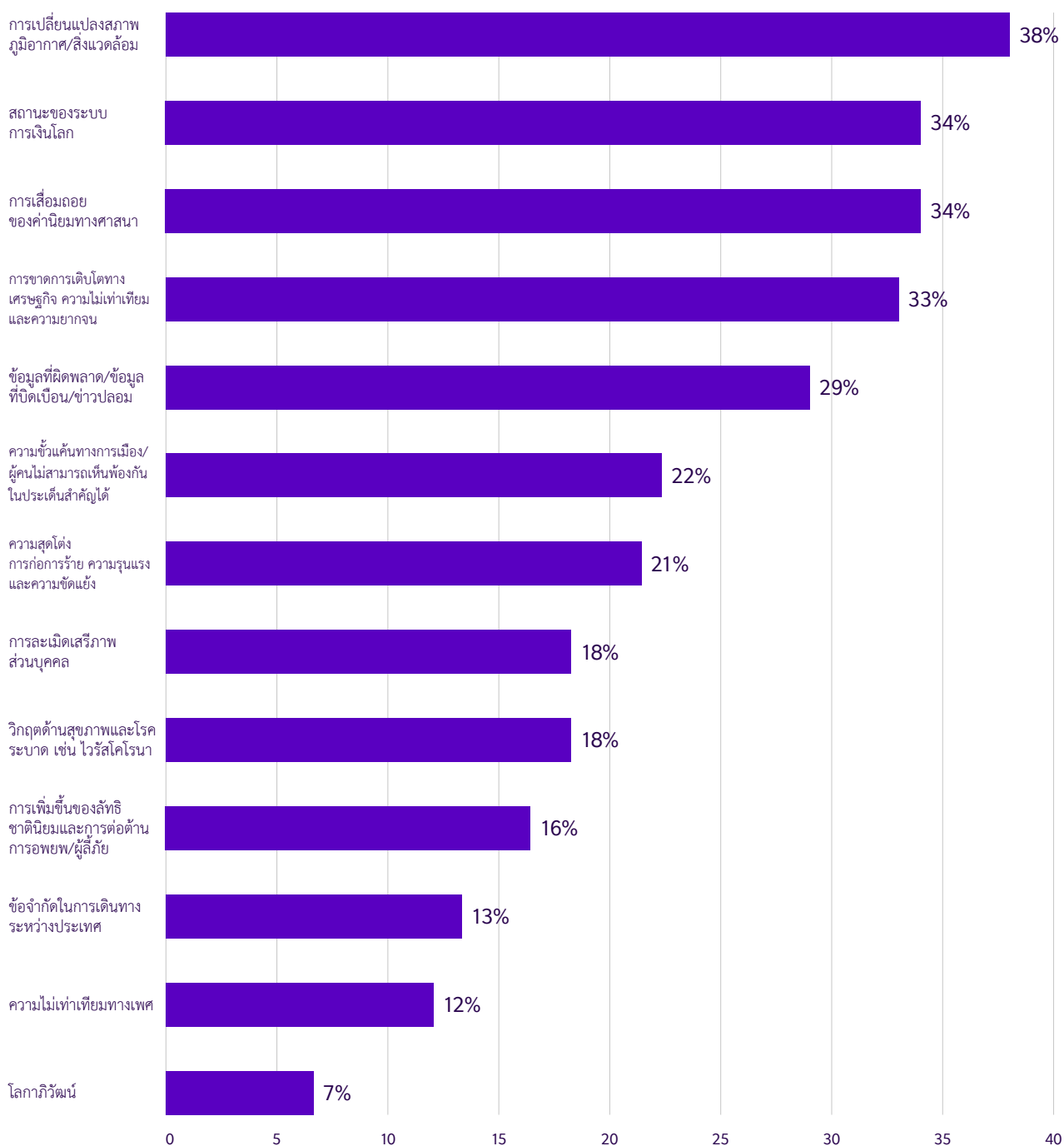
มุมมองต่อความท้าทายระดับโลก

เยาวชนไทยมองความท้าทายระดับโลกผ่านมิติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศปรากฏเป็นประเด็นที่ได้รับความกังวลมากที่สุด ข้อมูลจากการสำรวจชี้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร้อยละ 38) ถูกมองว่าเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่สุดของโลกในปัจจุบัน ในกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยยังเน้นย้ำถึงผลกระทบในวงกว้างของปัญหานี้ต่อภาคเกษตรกรรมและความมั่นคงทางอาหาร โดยให้ความเห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตรของประเทศไทยลดลงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค

ผู้ตอบแบบสำรวจประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34) ระบุว่า การเสื่อมถอยของคุณค่าทางศาสนาเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญระดับโลก อย่างไรก็ตาม นักศึกษามหาวิทยาลัยซึ่งทั้งหมดระบุว่าตนเป็นชาวพุทธ มองว่าความกังวลดังกล่าวอาจไม่ได้สะท้อนปัญหาในระดับโลกโดยตรง แต่เป็นผลจากความตึงเครียดระหว่างสถาบันทางศาสนาแบบดั้งเดิมในประเทศไทยกับมุมมองของคนรุ่นใหม่ต่อศาสนา ด้วยเหตุนี้ การเสื่อมถอยของพุทธศาสนาจึงเกิดขึ้นเพราะถูกรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ซึ่งเป็นสิ่งที่เยาวชนจำนวนมากเริ่มตั้งคำถามและไม่ยอมรับ

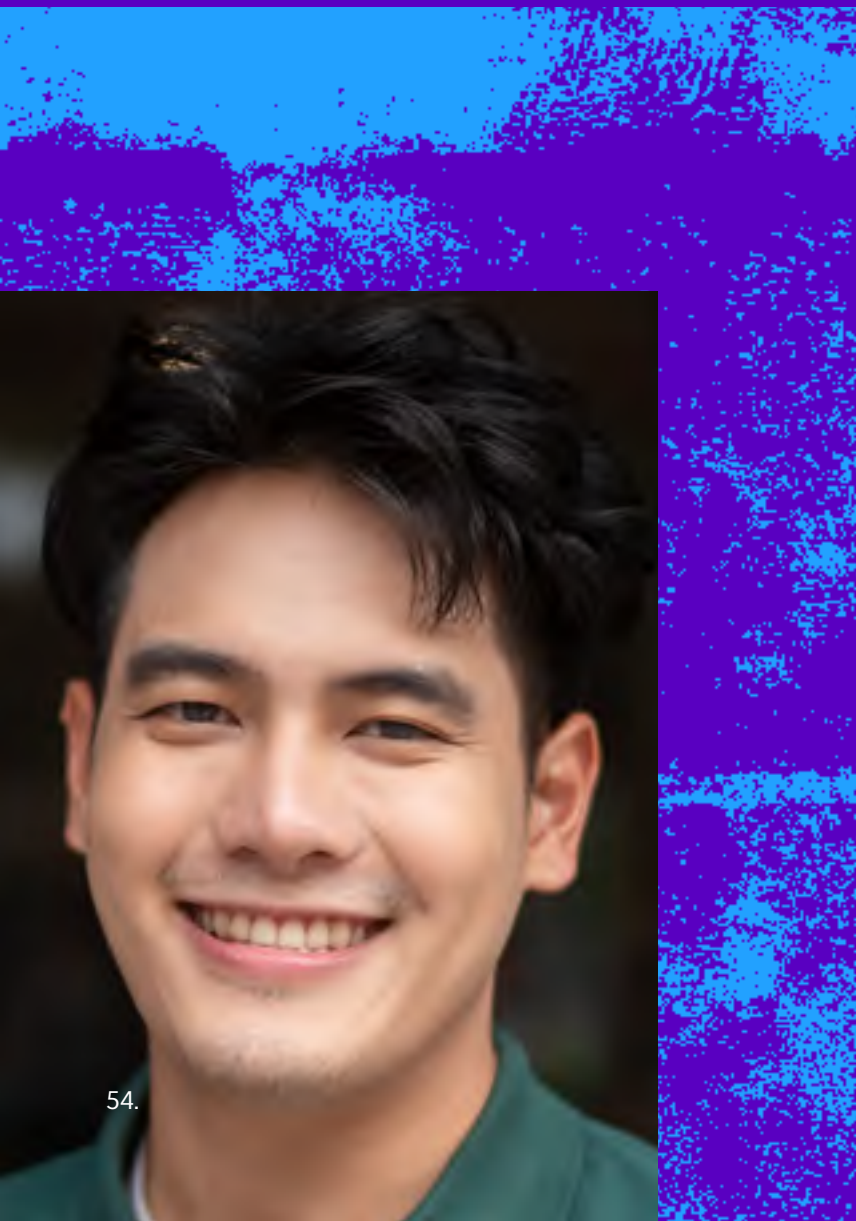
ในประเด็นโลกาภิวัตน์ มีผู้ตอบแบบสำรวจเพียงร้อยละเจ็ดที่มองว่าเป็นความท้าทายระดับโลก สะท้อนให้เห็นว่าโดยรวมแล้วเยาวชนไทยมีทัศนคติเปิดกว้างต่อความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 34 ยังระบุว่าสถานะของระบบการเงินโลกเป็นประเด็นที่น่ากังวล ในระหว่างการอภิปรายในการประชุม นักศึกษายังชี้ให้เห็นว่าความเชื่อมโยงระหว่างประเทศอาจนำมาสู่ความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจ โดยยกตัวอย่างผลกระทบจากความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ส่งผลต่อราคาพลังงานโลก และเน้นย้ำว่าความผันผวนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

แผนภูมิที่ 16: ความท้าทายสำคัญระดับโลก (n=2000)

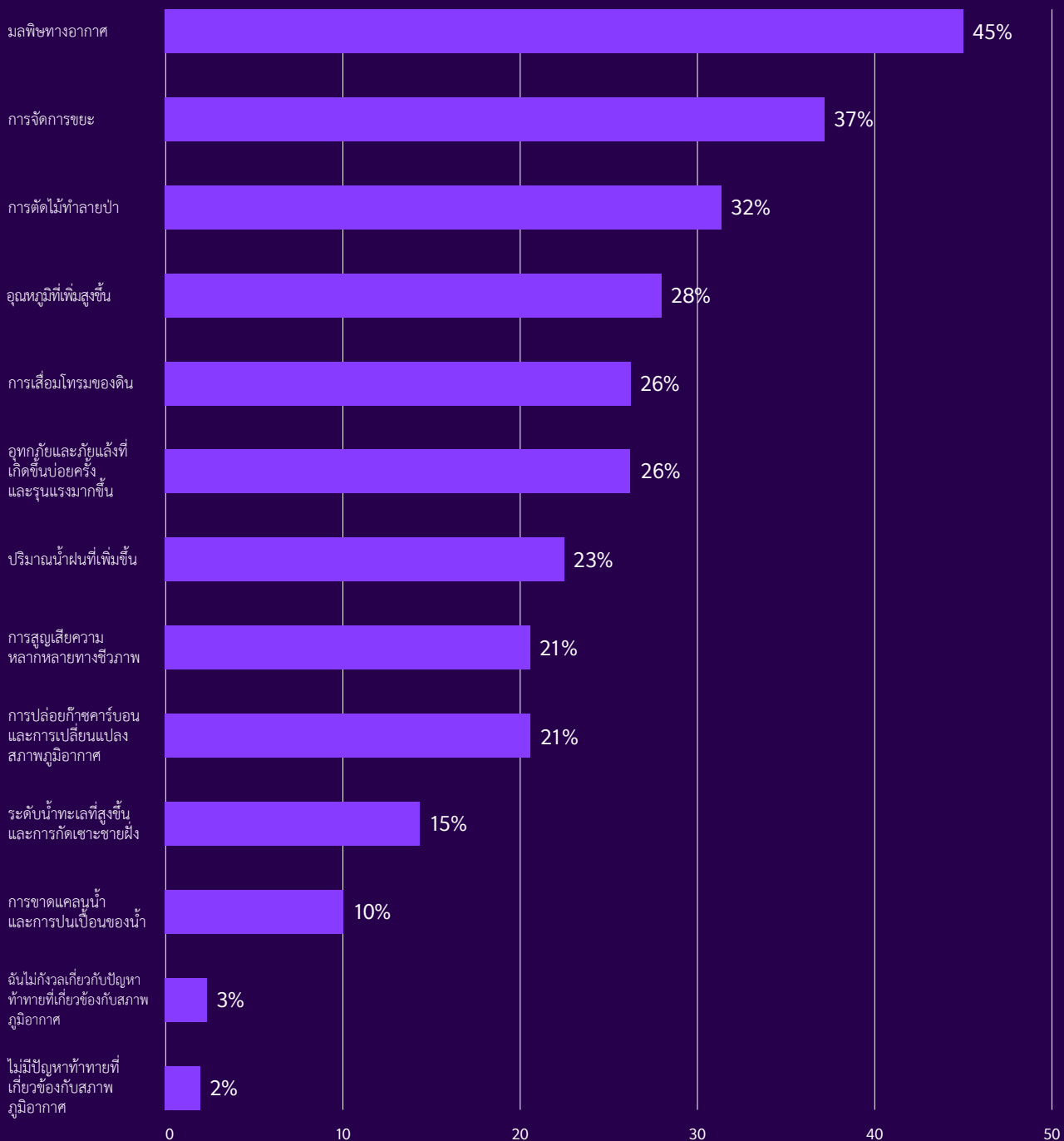

พัฒนาการของบทบาทเยาวชนไทยในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาสภาพภูมิอากาศ

เยาวชนไทยแสดงให้เห็นว่าพวกเขามีทั้งความตระหนักรู้ต่อภัยคุกคามด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศและความพร้อมในการสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากผลการสำรวจ ผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่า ความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย ได้แก่ มลพิษทางอากาศ (ร้อยละ 45) การจัดการขยะ (ร้อยละ 37) และการตัดไม้ทำลายป่า (ร้อยละ 32) ผู้ตอบแบบสำรวจมากถึงสี่ในห้าคน (ร้อยละ 83) ระบุว่าตนมีความเต็มใจหรือตนกำลังมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศอยู่แล้ว ขณะที่ในกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวระบุว่า อุปสรรคสำคัญสำหรับประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบ (ร้อยละ 53) คือการขาดความรู้และความเชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าว

แผนภูมิที่ 17: ความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศที่เร่งด่วนที่สุดของประเทศไทย (n=2000)

การมีส่วนร่วมของเยาวชนไทยในการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ

การมีส่วนร่วมของเยาวชนไทยในการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศเกิดขึ้นจากความร่วมมือขององค์กรที่นำโดยเยาวชน พื้นที่ทางวิชาการ และเวทีระดับภูมิภาคและนานาชาติ โดยเยาวชนมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความรู้ด้านสภาพภูมิอากาศ (climate literacy) และการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย (advocacy) แม้การมีส่วนร่วมจะยังมีความไม่เท่าเทียมกันในหลายมิติ

- **พื้นที่ในการสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม:** กิจกรรมแฮกกาธอน (Hackathon) ที่นำโดยเยาวชน มีบทบาทในการระดมคนรุ่นใหม่ให้ร่วมกันพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการปกป้องพื้นที่ชายฝั่ง
- **เวทีระดับภูมิภาค:** องค์กรพัฒนาระหว่างประเทศเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศและมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย
- **การสร้างสื่อด้านสภาพภูมิอากาศ:** องค์กรที่นำโดยเยาวชนผลิตเนื้อหาที่มุ่งเป้าไปยังเยาวชน เพื่อส่งเสริมความรู้และความตระหนักรู้ด้านสภาพภูมิอากาศ
- **เครือข่ายการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย:** องค์กรเยาวชนมีส่วนร่วมในเวทีเจรจานโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ และเข้าร่วมกิจกรรมระดับภูมิภาค ส่งผลให้การเคลื่อนไหวภาคประชาชนเชื่อมโยงกับการกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม
- **กลุ่มชายขอบ:** องค์กรที่ทำงานกับเยาวชนให้การสนับสนุนกลุ่มเยาวชนข้ามชาติและเยาวชนในพื้นที่ความขัดแย้งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่

- **ช่องว่างด้านการศึกษา:** ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังไม่ได้ถูกบูรณาการเข้ากับหลักสูตรการศึกษาอย่างเป็นระบบ ขณะที่เยาวชนในพื้นที่ชนบท กลุ่มแรงงานข้ามชาติ และผู้ลี้ภัยยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
- **ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่:** โอกาสด้านสภาพภูมิอากาศกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่ชนบทและชายแดนมีโอกาสน้อยกว่า
- **แรงกดดันทางเศรษฐกิจ:** เยาวชนที่มีรายได้น้อยประสบข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ลักษณะงานที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน และภาระด้านการดำรงชีพ
- **บรรทัดฐานทางสังคม:** บทบาททางเพศและแนวคิดของสังคมยังคงจำกัดการมีส่วนร่วมของเด็กผู้หญิง และกลุ่มเยาวชนชายขอบ
- **ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล:** การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่จำกัดและทักษะดิจิทัลที่ไม่เพียงพอ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ด้านสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนไทยในการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- บูรณาการเนื้อหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้ากับหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ
- ขยายการพัฒนาทักษะสีเขียว (green skills) ผ่านโรงเรียน สถาบันอาชีวศึกษา และโครงการระดับชุมชน โดยมุ่งเน้นงานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (green jobs) และทักษะดิจิทัล
- กระจายโอกาสด้านสภาพภูมิอากาศไปยังภูมิภาค โดยสนับสนุนโครงการ กิจกรรม และเครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ชนบทและจังหวัดชายแดน
- จัดสรรการสนับสนุนทางการเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและทุนขนาดเล็ก (microgrants) เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนรายได้น้อย เยาวชนในชนบท และกลุ่มชายขอบสามารถเข้าร่วมได้
- จัดตั้งกลไกเวทีหารือด้านสภาพภูมิอากาศระหว่างเยาวชนและภาครัฐในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเชิงนโยบาย
- เสริมสร้างเครือข่ายพี่เลี้ยง (mentorship) โดยเชื่อมโยงเยาวชนกับผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพภูมิอากาศ องค์กรพัฒนาเอกชน มหาวิทยาลัย และผู้กำหนดนโยบาย
- สนับสนุนการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศในระดับชุมชน ผ่านห้องปฏิบัติการนวัตกรรมระดับท้องถิ่น กิจกรรมแฮกกาธอน และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มชายขอบ ผ่านโครงการด้านสภาพภูมิอากาศที่เข้าถึงได้ง่าย และรองรับความหลากหลายทางภาษา

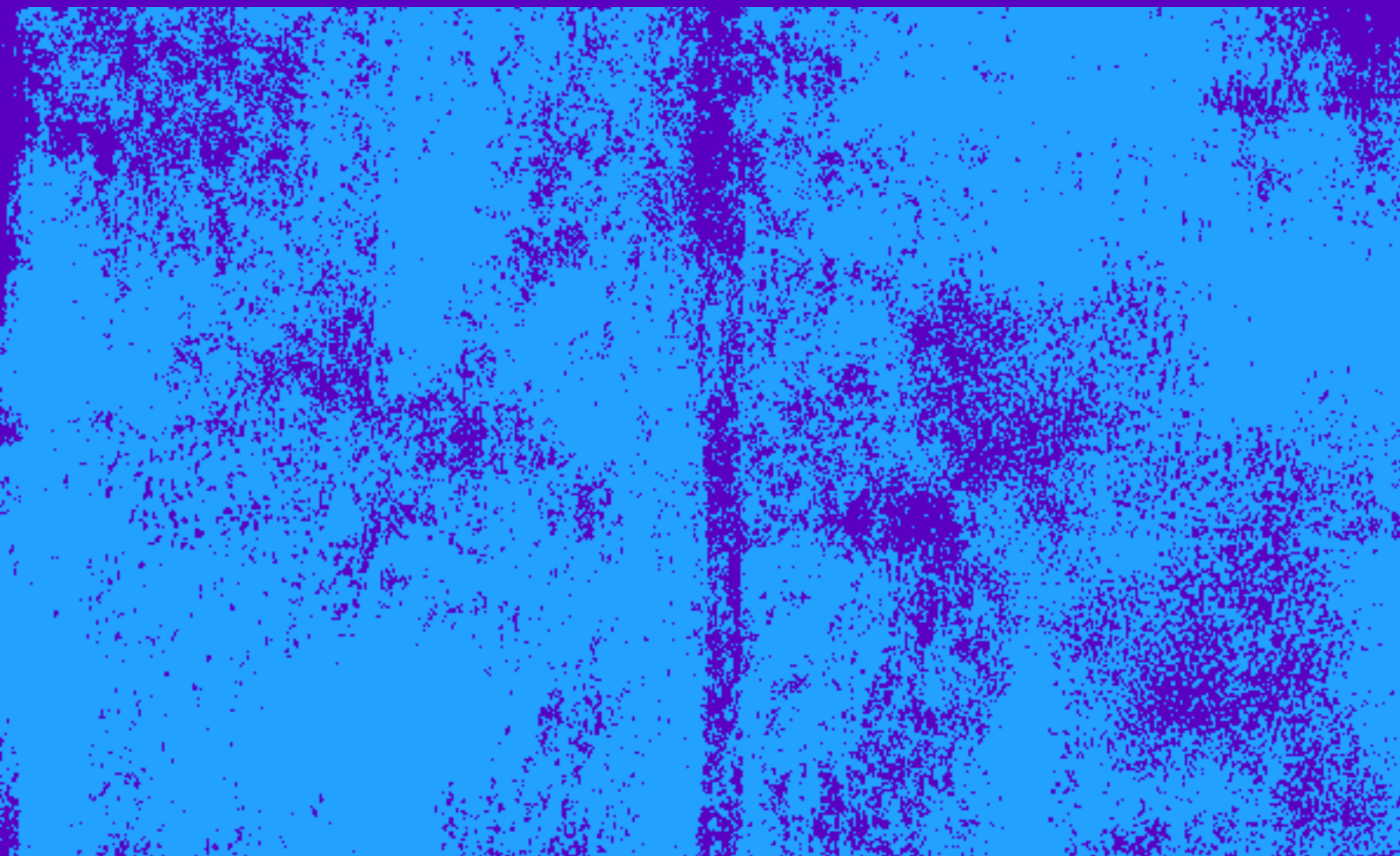
ข้อค้นพบสำคัญ

- ความภาคภูมิใจในชาติของเยาวชนไทยเชื่อมโยงอย่างแน่นแฟ้นกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประเทศ โดยเฉพาะอาหารไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าซอฟต์แวร์ด้านวัฒนธรรม และนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีศักยภาพในการดึงดูดคนรุ่นใหม่ และเปิดพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมประเทศไทยในเวทีโลก
- ประสบการณ์การเผชิญกับการเลือกปฏิบัติของเยาวชน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง เยาวชน LGBTQ+ และเยาวชนผู้พิการ สะท้อนให้เห็นว่า ความเป็นเอกภาพทางสังคมยังไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียม ดังนั้น การลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างการยอมรับความหลากหลาย และการมีส่วนร่วมทางสังคม จะสอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญ
- เยาวชนให้นิยาม “ความสำเร็จ” ผ่านความมั่นคงทางการเงิน ความเป็นอยู่ที่ดี และการมีอิสระในชีวิต ซึ่งสะท้อนผลกระทบของความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ดังเป็นเหตุให้เยาวชนไทยจัดลำดับความสำคัญ เช่นนั้น ดังนั้นนโยบายที่เสริมสร้างความมั่นคงด้านรายได้จึงจะสอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน
- ทักษะคิดเชิงบวกของเยาวชนต่ออนาคตของพวกเขาเกิดจากจากความใฝ่ฝันส่วนบุคคลและความพยายามของตนเอง มากกว่าการสนับสนุนจากภายนอก ดังนั้น นโยบายที่มุ่งเพิ่มการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อสถาบันของรัฐ
- ครอบครัวเป็นแหล่งอิทธิพลหลักต่อมุมมองของเยาวชน ดังนั้น โครงการหรือมาตรการที่มุ่งเป้าไปยังเยาวชน ควรบูรณาการการมีส่วนร่วมของครอบครัวและเครือข่ายชุมชนควบคู่กัน เพื่อส่งเสริมการสื่อสารระหว่างรุ่น (intergenerational dialogue) อย่างมีประสิทธิภาพ
- แม้แพลตฟอร์มออนไลน์จะเป็นแหล่งสำคัญในการติดตามข่าวสาร แต่เยาวชนยังคงพึ่งพาเพื่อนและครอบครัว ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ดังนั้น การพัฒนาทักษะดิจิทัลควรต่อยอดจากพฤติกรรม การตรวจสอบข้อมูลของพวกเขา แทนที่จะตั้งสมมติฐานว่าเยาวชนเป็นเพียงผู้รับสารแบบตั้งรับ
- เยาวชนระบุว่า “แรงกดดันทางสังคม” เป็นความท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขามากที่สุด ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา ดังนั้น นโยบายและโครงการด้านเยาวชนควรให้ความสำคัญกับการจัดการแรงกดดันทางสังคมเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้เยาวชน
- เยาวชนมองว่าภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน การศึกษา และการมีส่วนร่วมในระดับโลก ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นของการสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะทางภาษาที่มีคุณภาพ เข้าถึงได้ง่าย และสามารถเชื่อมโยงเยาวชนไทยกับโอกาสทั้งในและต่างประเทศ
- เหตุที่ความสนใจในการย้ายไปต่างประเทศของเยาวชนที่อยู่ในระดับต่ำนั้น ไม่ได้เกิดจากการขาดความต้องการ แต่เป็นผลจากข้อจำกัดในชีวิต เช่น การขาดการสนับสนุนทางการเงิน ดังนั้น การเพิ่มโอกาสที่เท่าเทียมในประเด็นดังกล่าวอาจตอบสนองความต้องการของเยาวชนได้

เสียงสะท้อนและการแสดงออกของเยาวชน

หนึ่งในข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษา Next Generation คือ เยาวชนไทยจำนวนมากยังรู้สึกว่าการแสดงออกของตนเองไม่ได้รับการรับฟังเมื่อพวกเขาพูดถึงประเด็นระดับชาติ เยาวชนยังมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายอย่างจำกัด และยังขาดกลไกที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัว ดังนั้น บทนี้จึงมุ่งสำรวจอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของเยาวชนในสังคมไทย

4

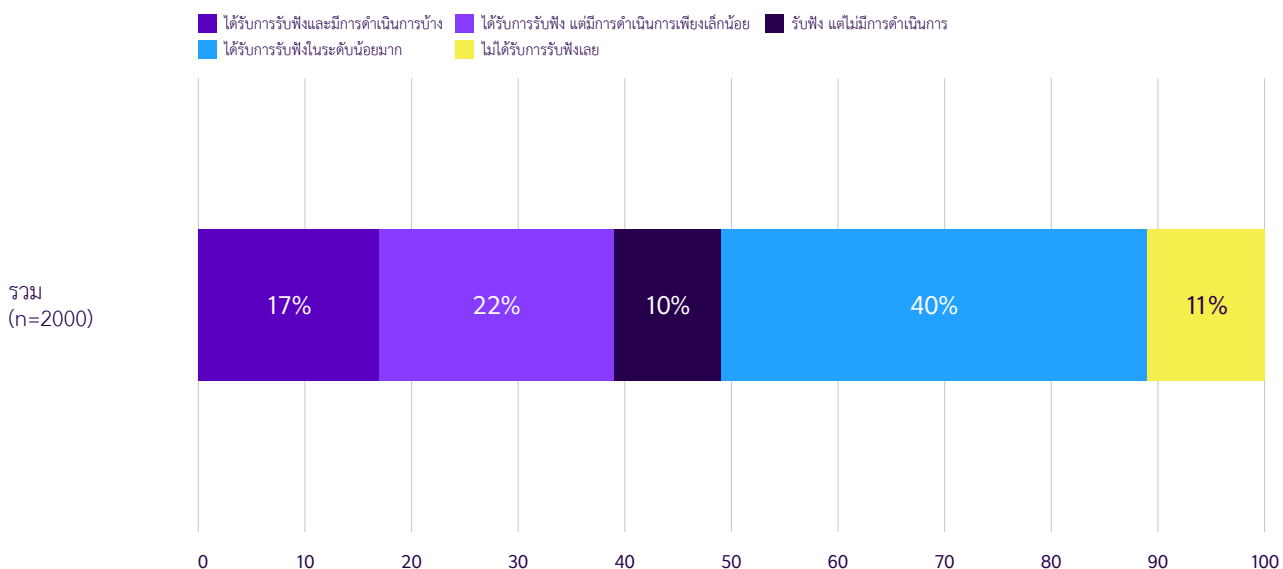
4.1. อุปสรรคต่อเสียงของเยาวชน

แสดงความคิดเห็นได้ แต่ความคิดเห็นกลับไม่ได้ถูกนำไปพิจารณา

จากผลสำรวจ พบว่าเยาวชนหนึ่งในสองคน (ร้อยละ 51) มองว่าเสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาติแทบไม่ถูกรับฟัง หรือถูกรับฟังแค่เพียงเล็กน้อย ขณะที่เยาวชนหนึ่งในสิบคน (ร้อยละ 10) เห็นว่า เสียงของเยาวชนจะถูกรับฟัง แต่กลับไม่ได้ถูกนำไปใช้จริง ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มสะท้อนความรู้สึกไม่พอใจอย่างมากที่พวกเขาไม่ได้รับการยอมรับอย่างจริงจัง และไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา หนึ่งในผู้เข้าร่วมกล่าวว่า “**เราถามความเห็นเรา แต่จริง ๆ แล้วเรามีคำตอบอยู่แล้ว**” (เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD)

จากมุมมองของผู้เข้าร่วม การมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างแท้จริงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ครอบคลุม ชุมชน และสถาบันต่าง ๆ มองเยาวชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ใช่เพียงผู้ฟังที่ไม่มีบทบาทในการตัดสินใจ

แผนภูมิที่ 18: เสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาติได้รับการรับฟังหรือไม่?

ข้อจำกัดด้านเสียงของเยาวชนปรากฏแตกต่างกันไปตามอัตลักษณ์ทางสังคม กลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพศชายสะท้อนว่า เยาวชนชายรู้สึกถูกกีดกันออกจากพื้นที่ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยผู้มีอำนาจ เช่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ครู และผู้นำชุมชน มักมองว่าเยาวชนมีครบทุกด้านแค่เสนอความคิดเห็น แต่ไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ดังนั้น เยาวชนจึงรู้สึกว่าผู้มีอำนาจแค่ทำเหมือนรับฟังความคิดเห็นของพวกเขาเท่านั้น เพราะการตัดสินใจได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว นอกจากนี้ ข้อมูลจากแบบสำรวจยังชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสำรวจชายหนึ่งในสองคน (ร้อยละ 51) มองว่าเสียงของเยาวชนแทบไม่ถูกรับฟังเลย

‘พวกผู้ใหญ่ให้เราพูด แต่เขาตัดสินใจไว้ทุกอย่างก่อนอยู่แล้ว’

เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD

**‘ทุกสิ่งในประเทศนี้ตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจ
พวกเราทำได้แค่ก้มหน้ายอมรับ’**

เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า โครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมและบรรทัดฐานทางเพศที่ฝังรากลึกยิ่งตอกย้ำความเชื่อว่าเยาวชนเป็นผู้ที่ยังขาดประสบการณ์ ขาดข้อมูล หรือยังไร้วุฒิภาวะ จึงทำให้ผู้มีอำนาจมองข้ามความคิดเห็นของเยาวชนได้โดยง่าย ผู้เข้าร่วมเพศหญิงเน้นย้ำว่า ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิงทำให้เด็กผู้หญิงถูกเลี้ยงดูให้สุภาพและอ่อนน้อมจนยากที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย การตั้งคำถามต่อผู้มีอำนาจ แม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจถูกมองว่าเป็นการไม่ให้ความเคารพ ในกรณีที่สังคมขาดต้นแบบของผู้หญิงที่เข้มแข็ง ผู้เข้าร่วมรายหนึ่งกล่าวว่า “เราก็กู้เรียนรู้ที่จะเก็บความคิดไว้กับตัวเอง เพราะยังไม่มีใครฟังอยู่ดี” (เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD) โดยแบบสำรวจ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิงจำนวนหนึ่งในสองคน (ร้อยละ 50) มองว่าเสียงของตนได้รับการรับฟังเพียงเล็กน้อยมาก หรือแทบไม่ได้รับการรับฟังเลย

‘เราถูกสอนให้สุภาพ และไม่ควรถัดเถียงหรือขัดแย้งกับใคร’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

**‘ถ้ามีใครสักคนออกมาเรียกร้อง
คนอื่น ๆ จะมองว่าเขาหยาบคายหรือชอบใช้อารมณ์’**

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

ในภาคใต้ ผู้ตอบแบบสำรวจราว 37% ระบุว่าเสียงของตนได้รับการรับฟังเพียงเล็กน้อยมาก ประเด็นเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นเรื่องต้องห้าม และความพยายามในการส่งเสริมสิทธิของเยาวชน LGBTQ+ ต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างมาก (KII-10) การสนทนากลุ่มกับเยาวชน LGBTQ+ ยังสะท้อนเพิ่มเติมว่า แม้พวกเขาจะถูกมองเห็น แต่พวกเขากลับขาดอำนาจในการตัดสินใจ โดยพวกเขาเล่าว่ามักถูกเชิญให้เข้าร่วมเวที เสวนา หรือกิจกรรมต่าง ๆ แต่บทบาทเหล่านั้นแทบไม่ได้สร้างแรงกระเพื่อมในสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ในมุมมองของพวกเขา เยาวชน LGBTQ+ ไม่ได้เป็นผู้กำหนดทิศทางของการพูดคุยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เนื่องจากไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย และดังที่ผู้เข้าร่วมกล่าวไว้ว่า “คุณถูกเชิญมาเพื่อเป็นตัวแทนของความหลากหลาย ไม่ใช่เพื่อกำหนดมัน” (LGBTQ+, 26, FGD)

**‘เราถูกมองว่าเป็นเพียง ‘ตัวอย่าง’ มากกว่าจะเป็นคนที่เท่าเทียม
และเสียงของเรามักถูกนำไปใช้เพื่อทำให้คนอื่นดูเหมือนเปิดกว้าง
หรือยอมรับความหลากหลาย’**

LGBTQ+, อายุ 29 ปี, FGD

**‘เขาพูดถึงการยอมรับความหลากหลาย
แต่ไม่เคยเปิดโอกาสให้พวกเราได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจริง ๆ’**

LGBTQ+, อายุ 22 ปี, FGD

ข้อมูลจากการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจชายที่มีความพิการ 58% คิดว่าเสียงของเยาวชน “ไม่ได้รับการรับฟังเลย” หรือได้รับการรับฟังเพียงเล็กน้อย ขณะที่ผู้ตอบแบบสำรวจหญิงที่แม้จะมีความพิการมีสัดส่วนต่ำกว่า (ร้อยละ 43) ก็คิดเช่นเดียวกัน จากประสบการณ์จริงของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เยาวชนผู้มีความพิการสะท้อนว่า พวกเขา “ทั้งไม่ถูกมองเห็นและไม่ถูกรับฟัง” และการพูดคุยเกี่ยวกับการส่งเสริมพลังเยาวชนหรือนโยบายต่าง ๆ มักไม่รวมเสียงของเยาวชนกลุ่มนี้เข้าไปด้วย นอกจากนี้ พวกเขายังระบุว่าความคิดเห็นของตนมักถูกถ่ายทอดผ่านผู้ดูแลหรือองค์กรนอกภาครัฐ โดยผู้เข้าร่วมรายหนึ่งกล่าวว่า “เราไม่ได้อยู่ในบทสนทนาด้วยซ้ำ คนอื่นพูดแทนเรา” (เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD) ผู้เข้าร่วมหลายรายยืนยันจากประสบการณ์ส่วนตัวว่า เยาวชนผู้พิการสามารถทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้ตนเองได้ แต่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่หรือเวทีที่เปิดให้พวกเขาได้แสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง

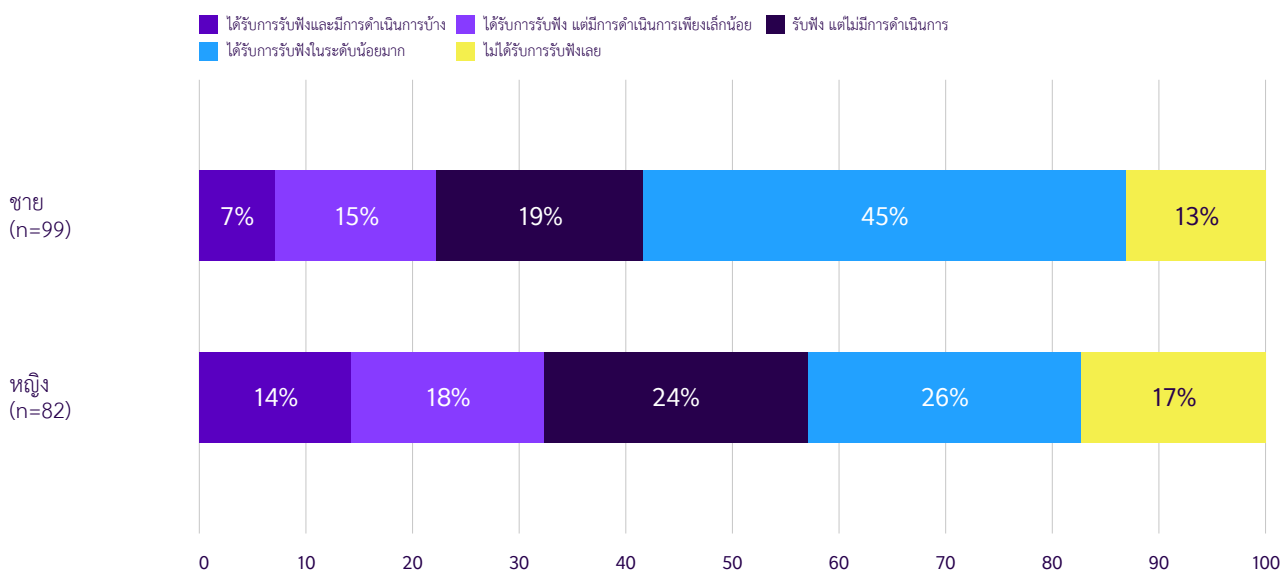
‘เราถูกเชิญมาแค่ให้เป็นภาพประกอบ แต่ไม่ได้ถูกชวนให้มีส่วนร่วมในแผนจริง ๆ’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

**‘แม้แต่ในโครงการที่เกี่ยวกับเยาวชน
ประเด็นเรื่องความพิการก็มักไม่ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นวาระสำคัญ’**

LGBTQ+, 22, FGD

แผนภูมิที่ 19: เสียงของเยาวชนในประเด็นระดับชาติได้รับการรับฟังหรือไม่?

ความเจ็บที่เกิดจากแรงกดดันทางสังคม ไม่ใช่ความเฉยเมยของเยาวชน

เมื่อสะท้อนถึงอุปสรรคต่าง ๆ ต่อเสียงของเยาวชน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยไม่ได้เงียบเพราะความไม่สนใจหรือความเฉยเมย แต่พวกเขาต้องการมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับชุมชนของตนเอง อย่างไรก็ตาม พวกเขารู้สึก “เหนื่อยกับการถูกขอความเห็นเพียงเพื่อกรอกแบบสำรวจ” (เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD) ผลกระทบจากอุปสรรคเหล่านี้ทำให้เยาวชนจำนวนหนึ่งสูญเสียแรงจูงใจ รู้สึกท้อแท้และไม่แน่ใจในบทบาทของตนเอง เพราะ “คนจะฟังก็ต่อเมื่อมันเป็นกระแส ไม่ใช่ตอนที่มันสำคัญจริง ๆ” (LGBTQ+, 22, FGD) ด้วยเหตุนี้ ผู้เข้าร่วมหลายคนจึงมองว่าการเงียบไว้เป็นทางเลือกที่ปลอดภัยกว่า เพื่อปกป้องตัวเองในระบบที่ให้คุณค่ากับ “การเชื่อฟัง” มากกว่าการ “ริเริ่มหรือแสดงความคิดเห็น” ดังที่มีผู้เข้าร่วมกล่าวว่า “เราโตมากับการถูกสอนว่าอย่าเถียงผู้ใหญ่” (เพศชาย, 29, ภาคใต้, FGD)

‘แม้จะถูกเชิญเข้าร่วมประชุม แต่คุณกลับทำได้แค่นั่งฟังเฉย ๆ’

เพศชาย, 22, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

‘ไม่ใช่ที่เราไม่อยากพูด แต่คือไม่มีใครตั้งใจฟังเราจริง ๆ’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

จากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บริบททางสังคมที่มีอยู่เป็นตัวกำหนดว่าเยาวชนจะแสดงออกได้ “ที่ไหน” และ “อย่างไร” ฉะนั้นโดยทั่วไป สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเมืองใหญ่ จึงถูกมองว่าเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยและเปิดกว้าง ซึ่งเอื้อต่อการแสดงออกของเยาวชน (KII-2) ในขณะเดียวกัน ผู้หญิงและเยาวชน LGBTQ+ ก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในพื้นที่การศึกษาและกิจกรรมทางสังคม (KII-5, KII-6) โดยเฉพาะเมื่อผู้หญิงก้าวพ้นจากระดับมัธยมศึกษา จะเห็นได้ว่ามีความกล้าและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น ทั้งในกิจกรรมชมรม ขบวนการเยาวชน และบทบาทในองค์กร (KII-9) อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลยังชี้ว่า ค่านิยมแบบปิตาธิปไตยที่ฝังรากลึกยังคงมีอิทธิพลอยู่ ซึ่งส่งผลให้ความไม่เท่าเทียมทางเพศยังคงปรากฏทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและสาธารณะ ทำให้เยาวชนจำนวนมากรู้สึกลำบากใจในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะในประเด็นที่อ่อนไหว เช่น การเมือง เพศ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากเกรงว่าจะถูกตัดสินหรือได้รับผลกระทบตามมา (KII-2) นอกจากนี้ ผู้หญิงยังคงมีบทบาทในตำแหน่งผู้นำน้อยกว่าผู้ชาย อันเป็นผลมาจากภาพเหมารวมที่มองว่าผู้หญิงที่กล้าแสดงออกเป็น “คนใช้อารมณ์มากเกินไป” (KII-6) ปฏิกริยาต่ออคติทางเพศที่ฝังลึกเหล่านี้ สะท้อนออกมาอย่างชัดเจนในคำกล่าวของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มรายหนึ่งที่ว่า “บางทีการเงียบไว้ก็ง่ายกว่า ดีกว่าถูกตัดสิน” (เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD)

‘พอเวลาผ่านไป คุณก็เริ่มเชื่อว่าเสียงของตัวเองไม่มีความหมาย’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

‘พอเวลาผ่านไป คุณก็เลิกพยายามทำให้ใครได้ยินเสียงของตัวเอง’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

พื้นที่เชิงกายภาพตอกย้ำโครงสร้างลำดับชั้นและการกีดกันในสังคม

ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มสะท้อนถึงอยู่หลายครั้ง ได้แก่ การที่เยาวชนรู้สึกว่พื้นที่เชิงกายภาพมีข้อจำกัดเนื่องจากโครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมที่มีอยู่เป็นตัวกำหนดบรรยากาศของวงสนทนา โครงการหรือกิจกรรมที่เปิดให้เยาวชนเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมยังมีจำนวนน้อย มีขนาดเล็ก และจำกัดอยู่ในระดับท้องถิ่น ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ผู้เข้าร่วมเพศชายชี้ว่า ผู้ใหญ่ยังคงมีบทบาทครอบงำในกิจกรรมของชุมชน ขณะที่ผู้เข้าร่วมเพศหญิงมองว่าการแสดงออกในพื้นที่สาธารณะมีความเสี่ยง

‘มันไม่รู้สึกว่าเป็นพื้นที่ของพวกเขา เราเป็นแค่แขกรับเชิญเท่านั้น’

เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD

‘พื้นที่จัดกิจกรรมแบบออฟไลน์ไม่ได้ทำให้รู้สึกปลอดภัยพอที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘กิจกรรมชุมชนให้ความรู้สึกเป็นทางการมากเกินไปจนไม่ใช่พื้นที่ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม LGBTQ+ ระบุว่า การร่วมกิจกรรมแบบออฟไลน์มักตอกย้ำมุมมองและอคติแบบดั้งเดิมซึ่งทำให้พวกเขารู้สึกถูกตัดสินอยู่เสมอ โดยผู้เข้าร่วมรายหนึ่งเผยว่า **“มันโหดเหี้ยมมากที่ถูกมองข้าม ทั้งที่เราที่อยู่ตรงนั้น”** (LGBTQ+, อายุ 26 ปี, FGD) นอกจากนี้ พวกเขาเผยว่า พื้นที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน หรือองค์กรชุมชน มักยึดโยงกับกรอบอัตลักษณ์ทางเพศตามชนบ ส่งผลให้พวกเขาเข้าไปมีส่วนร่วมได้ยาก ด้วยเหตุนี้ผู้เข้าร่วมที่เป็น LGBTQ+ หลายคนจึงระบุว่าพวกเขาเลือกหลีกเลี่ยงกิจกรรมสาธารณะบางประเภท เนื่องจากรู้สึกถึงแรงกดดันให้ต้องปกปิดอัตลักษณ์บางส่วนของตนเอง ความรู้สึกถูกกีดกันนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่า **“แรงกดดันจากสังคม”** เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุด แม้ว่าเยาวชน LGBTQ+ จะรู้สึกปลอดภัยและสบายใจในวงสนทนาขนาดเล็กที่ขับเคลื่อนโดยเยาวชนเอง เช่น เครือข่ายเยาวชนหรืออาสาสมัคร แต่พื้นที่ลักษณะนี้กลับยังมีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้พิการสะท้อนว่าพื้นที่เชิงกายภาพจำนวนมากยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึง เนื่องจากไม่ได้ถูกออกแบบโดยคำนึงถึงการใช้งานของทุกคน ส่งผลให้พวกเขาไม่สามารถเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ หรือเข้าร่วมกิจกรรมได้เลย

‘เรายังไม่ทันได้พูด ก็โดนตัดสินไปแล้ว’

LGBTQ+, 22, FGD

‘สถานที่ส่วนใหญ่ยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึง ทำให้พวกเราไม่สามารถเข้าร่วมได้’

เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนในพื้นที่ชนบท เยาวชนในเมืองมีโอกาสเข้าถึงข้อมูล มุมมองที่หลากหลาย และการถกเถียงในประเด็นสาธารณะได้มากกว่า ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่ง (ซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนย้ายมาเรียนในกรุงเทพฯ และปัจจุบันทำงานขับเคลื่อนเครือข่ายอาสาสมัครเยาวชน) ระบุว่า “การอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางการตัดสินใจอย่างกรุงเทพฯ มีคุณค่ามาก... ทำให้เข้าร่วมกิจกรรม พบปะผู้คน และมีส่วนร่วมในการสนทนาที่มีความหมายได้ง่ายขึ้น” (KII-11) อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกรายจากภาคการพัฒนา ระหว่างประเทศชี้ให้เห็นข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมพบปะแบบออฟไลน์ แม้กระทั่งในกรุงเทพฯ โดยกล่าวว่า “ศักยภาพทางการเงินและการออกค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง เป็นปัจจัยที่กำหนดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกลุ่มประชากรบางกลุ่ม ซึ่งยังไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของเยาวชนไทยทั้งหมดได้” (KII-7)

4.2. พื้นที่ออนไลน์: พื้นที่ที่เยาวชนรู้สึกว่าย่เสียงของตนได้รับการรับฟัง

เยาวชนหันมาใช้พื้นที่ดิจิทัลในการสื่อสารและแสดงออกมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มรายหนึ่งกล่าวว่า “พื้นที่ออนไลน์ทำให้เรามีพลัง” (เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD) ซึ่งทำให้เยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นออกมาได้อย่างเปิดเผยเมื่อเทียบกับกิจกรรมแบบออฟไลน์อันเต็มไปด้วยข้อจำกัด แพลตฟอร์มออนไลน์เปิดโอกาสให้เยาวชนได้สำรวจความคิดของตนเอง และเชื่อมโยงกับผู้คนที่เข้าใจพวกเขา ดังที่ผู้เข้าร่วม LGBTQ+ กล่าวไว้ว่า “บางครั้งมันก็เป็นทีเดียวที่ทำให้เรารู้สึกว่ามีคนเข้าใจ” (LGBTQ+, 22, FGD) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังสังเกตว่ามีเยาวชนเชื่อมต่อกับพื้นที่ออนไลน์มากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากช่องทางออนไลน์เปิดโอกาสให้สามารถรวมตัว แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ ได้มากขึ้น (KII-10)

‘การโพสต์ออนไลน์ทำให้รู้สึกเป็นอิสระ’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘ในโลกออนไลน์ ทุกอย่างเปลี่ยนไปเร็ว แต่ในชีวิตจริง คนยังคงมีความคิดแบบเดิมอยู่’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

แบบสำรวจพบว่า เยาวชนประมาณหนึ่งในห้าคน (ร้อยละ 21) มีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการใช้งานยังคงแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ตัวอย่างเช่น ในกรุงเทพฯ มีระดับการมีส่วนร่วมออนไลน์ของเยาวชนสูง (ร้อยละ 37) ซึ่งมีการใช้แพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อขับเคลื่อนทางสังคม เรียนรู้ และเพิ่มการมองเห็นให้ตนเอง ขณะที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการเรียนรู้และการเชื่อมต่อกับผู้อื่นเป็นหลัก ส่วนเยาวชนจากภาคใต้ใช้โซเชียลมีเดียเพื่อติดตามข่าวสารและกระแสสังคม ในขณะที่ผู้ตอบจากภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ใช้พื้นที่ออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะ แสวงหาความบันเทิง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

‘มันเป็นพื้นที่ที่เสียงดังที่สุดในการแสดงความคิดเห็น แต่ก็ไม่ใช่พื้นที่ที่ปลอดภัยเสมอไป’

เพศชาย, 26, กรุงเทพฯ, FGD

‘เราใช้ Facebook ในการพูดคุยเรื่องปัญหาในชุมชน แต่คนมักโต้เถียงกันได้ง่าย’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

พฤติกรรมการใช้งานออนไลน์ยังแตกต่างกันไปตามกลุ่มสังคม โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศชายมักใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อรับข่าวสาร แสดงความเห็น และเรียนรู้ พวกเขาใช้ YouTube Facebook และ TikTok ในการค้นหาข้อมูล ขณะที่ X และ Reddit เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้เข้าร่วมรายหนึ่งกล่าวว่า “แพลตฟอร์มพวกนี้เป็นทีเดียวที่เราสามารถพูดถึงประเด็นปัญหาที่แท้จริงได้ แม้ว่าจะมีความเสี่ยงก็ตาม” (เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD) ในทางกลับกัน ผู้เข้าร่วมเพศหญิงมักใช้โซเชียลมีเดียเพื่อหาแรงบันดาลใจและการเรียนรู้ระบบ โดยใช้ TikTok Instagram และ YouTube เพื่อเข้าถึงเนื้อหาด้านความคิดสร้างสรรค์และทักษะต่าง ๆ

‘TikTok และ YouTube สอนสิ่งที่นำไปใช้ได้จริงมากกว่าในโรงเรียน’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

เยาวชน LGBTQ+ ในประเทศไทยมักมองว่าแพลตฟอร์มออนไลน์เป็น “พื้นที่ปลอดภัย” ที่พวกเขาารู้สึกได้รับการยอมรับและสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ โดยแพลตฟอร์มอย่าง X TikTok และกลุ่มบน Facebook เปิดโอกาสให้พวกเขาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงเชื่อมโยงกับกลุ่มคนที่เข้าใจพวกเขา พื้นที่เหล่านี้คอยมอบพลังใจให้เยาวชน และทำให้พวกเขารู้สึกถึงการยอมรับ สำหรับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มที่เป็นเยาวชนผู้พิการ อินเทอร์เน็ตช่วยลดข้อจำกัดทางกายภาพที่พวกเขาเผชิญ ทำให้สามารถเรียนรู้ เคลื่อนไหวในประเด็นต่าง ๆ และเชื่อมต่อกับผู้อื่นผ่านกลุ่ม Facebook และช่อง YouTube ที่เน้นเรื่องการสร้างความตระหนักรู้ด้านความพิการ แพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยให้พวกเขามีตัวตนและรับรู้ได้ถึงอิสระ ซึ่งกิจกรรมแบบออฟไลน์ไม่สามารถทำได้

‘บางครั้งมันก็เป็นทีเดียที่ทำให้เรารู้สึกว่ามีคนเข้าใจเรา’

LGBTQ+, 22, FGD

แม้ว่าโลกดิจิทัลจะมีความน่าสนใจ แต่เยาวชนก็เริ่มตระหนักถึงความท้าทายที่มาพร้อมกับการมีส่วนร่วมออนไลน์มากขึ้น ผลสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิง 20% และเพศชาย 30% มองว่า ข้อมูลบิดเบือน ข้อมูลเท็จ และข่าวปลอมเป็นประเด็นสำคัญของโลก สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักของเยาวชนต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังแสดงความกังวลเกี่ยวกับความเร็วในการแพร่กระจายของข้อมูลเท็จ และการที่การสนทนาออนไลน์สามารถกลายเป็นความขัดแย้งได้ง่าย ทั้งผู้เข้าร่วมเพศชายและหญิงต่างมองว่าอินเทอร์เน็ตช่วยให้เสียงของพวกเขาดังขึ้นได้ แต่ก็ทำให้พวกเขารู้สึกเปราะบางเช่นกัน สำหรับเยาวชน LGBTQ+ พื้นที่ออนไลน์ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การถูกยอมรับ และการแสดงตัวตน แต่ขณะเดียวกัน พวกเขาก็ต้องเผชิญกับความเครียดจากการถูกคุกคามบนโลกออนไลน์เช่นกัน

ขณะที่ผู้เข้าร่วมที่เป็นเยาวชนพิการมองว่า พื้นที่ออนไลน์ให้ทั้ง “อิสระภาพ” และ “ข้อจำกัด” แม้จะช่วยสร้างการมองเห็นและความเป็นอิสระที่พื้นที่ออฟไลน์ไม่สามารถให้ได้ แต่ก็ยังมีอุปสรรคด้านการเข้าถึงอยู่ อีกทั้งการพูดคุยเกี่ยวกับความพิการในโลกออนไลน์ก็มักขาดความถูกต้องหรือความเข้าใจ จึงยังถือเป็นการตอกย้ำและส่งเสริมให้เกิดภาพจำแบบเดิม ๆ

**‘คุณแสดงความคิดเห็นได้
แต่ถ้ามีคนไม่เห็นด้วย อาจเกิดการทะเลาะกันได้’**

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

**‘คุณต้องระมัดระวัง เพราะคนสามารถใช้คำพูด
สร้างความเกลียดชังได้โดยไม่ต้องรับผลอะไร’**

LGBTQ+, 29, FGD

**‘พื้นที่ออนไลน์ทำให้พวกเราถูกมองเห็นก็จริง
แต่มันไม่ได้เข้าถึงง่ายเสมอไป’**

เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

ปัจจัยที่เอื้อให้เยาวชนสามารถแสดงออกได้

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการสนับสนุนด้านทักษะการสื่อสาร ความรู้เท่าทันสื่อ และการเรียนรู้ด้านพลเมือง (civic learning) เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ พวกเขาบอกว่า แม้เยาวชนไทยจะมีความเคลื่อนไหวในโลกออนไลน์สูง แต่ยังขาดความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริง (fact-check) หรือการมีส่วนร่วมในประเด็นสังคมอย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังระบุว่าพวกเขาแทบไม่รับรู้ถึงโครงการหรือการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องประเด็นนี้ในไทยเลย

ผู้เข้าร่วมเพศชายและหญิงเห็นตรงกันว่า เยาวชนควรได้รับการฝึกฝนด้านการคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสารอย่างปลอดภัย และการแยกแยะข้อมูลเท็จ โดยผู้เข้าร่วมเพศชายให้ความสำคัญกับความรู้ด้านการเมืองและดิจิทัล เช่น **“เพื่อให้รู้วิธีตรวจสอบข่าว ไม่ใช่แค่แชร์ต่อ”** (เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD) ขณะที่ผู้เข้าร่วมเพศหญิงให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขภาวะทางอารมณ์ในพื้นที่ออนไลน์ พวกเขาต้องการความรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้สามารถแยกแยะเนื้อหาที่ชี้นำ และประเมินข้อมูลที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วบนโซเชียลมีเดียได้ดีขึ้น ดังที่มีผู้เข้าร่วมกล่าวว่า **“สื่อต่าง ๆ ควรสอนให้เราปกป้องตัวเองจากการถูกคุกคาม”** (เพศหญิง, 25, ภาคเหนือ, FGD) ผู้เข้าร่วมที่เป็น LGBTQ+ ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างครอบคลุม โดยระบุว่า **“การรู้เท่าทันสื่อควรตั้งอยู่บนความเข้าใจต่อประสบการณ์ของเรา”** (LGBTQ+, 22, FGD)

ข้อค้นพบสำคัญ

- โครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมในพื้นที่เชิงกายภาพกดทับเสียงและพลังในการขับเคลื่อนของเยาวชน การสร้างพื้นที่ชุมชนที่เปิดกว้างและขับเคลื่อนโดยเยาวชนเองจะช่วยส่งเสริมการแสดงออกของเยาวชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม
- บรรทัดฐานทางเพศยังคงจำกัดเสียงของเยาวชนเพศหญิง หลายคนถูกสอนให้มีความอ่อนน้อม และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า โครงการพัฒนาภาวะผู้นำที่ออกแบบอย่างเฉพาะจะตอบโจทย์ และเข้าถึงเยาวชนเพศหญิงมากขึ้น
- ประสบการณ์ของเยาวชน LGBTQ+ สะท้อนว่า การยอมรับแค่เพียงในเชิงสัญลักษณ์ ไม่สามารถ สร้างอิทธิพลในการตัดสินใจอย่างแท้จริง การเปิดโอกาสให้เยาวชน LGBTQ+ มีบทบาทที่มีความหมาย ในกระบวนการตัดสินใจ จะช่วยเสริมให้ความพยายามด้านการยอมรับเกิดขึ้นอย่างจริงจังและมีผล ในทางปฏิบัติมากขึ้น
- ประสบการณ์ของเยาวชนผู้พิการที่ถูกพูดแทน ถูกกีดกัน หรือไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมได้ทั้งออฟไลน์และออนไลน์ สะท้อนถึงอุปสรรคที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับใช้มาตรฐานด้านการเข้าถึง (accessibility) และการสนับสนุนแพลตฟอร์มที่ขับเคลื่อนโดย คนพิการ จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพวกเขาให้มากขึ้น
- ความนิยมของเยาวชนต่อพื้นที่ดิจิทัลสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมแบบออฟไลน์ยังคงมีลักษณะเป็นลำดับชั้น กีดกัน และไม่เอื้อต่อการแสดงออกอย่างเปิดเผยอย่างปลอดภัย การสร้างพื้นที่ปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อเยาวชน จะช่วยให้พวกเขารู้สึกว่าเสียงของตนได้ถูกรับฟังอย่างแท้จริง
- เยาวชนมีความเปราะบางต่อการกลั่นแกล้งที่รุนแรงหรือไม่เป็นมิตรในโลกออนไลน์ การลงทุนในการพัฒนา ความรู้เท่าทันสื่อ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะการสื่อสารอย่างปลอดภัย จะช่วยให้เยาวชนสามารถ รับมือและมีส่วนร่วมในพื้นที่ออนไลน์ได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย
- การรับรู้ที่จำกัดเกี่ยวกับโครงการด้านการเรียนรู้พลเมืองหรือความปลอดภัยออนไลน์ที่มีอยู่ สะท้อนให้เห็น ช่องว่างระหว่างความต้องการของเยาวชนกับการสนับสนุนที่มีอยู่ การเพิ่มการมองเห็น (visibility) และการออกแบบโครงการให้เป็นมิตรต่อเยาวชน จะช่วยเพิ่มการเข้าถึง การมีส่วนร่วม และผลลัพธ์ของ โครงการเหล่านี้ได้มากขึ้น

การมีส่วนร่วมทางพลเมือง และการเมืองของเยาวชน

ข้อมูลในบทนี้ จะเป็นการสำรวจการมีส่วนร่วมทางพลเมืองและการเมืองของเยาวชน
ท่ามกลางข้อจำกัดต่าง ๆ ที่พวกเขาต้องเผชิญ

5

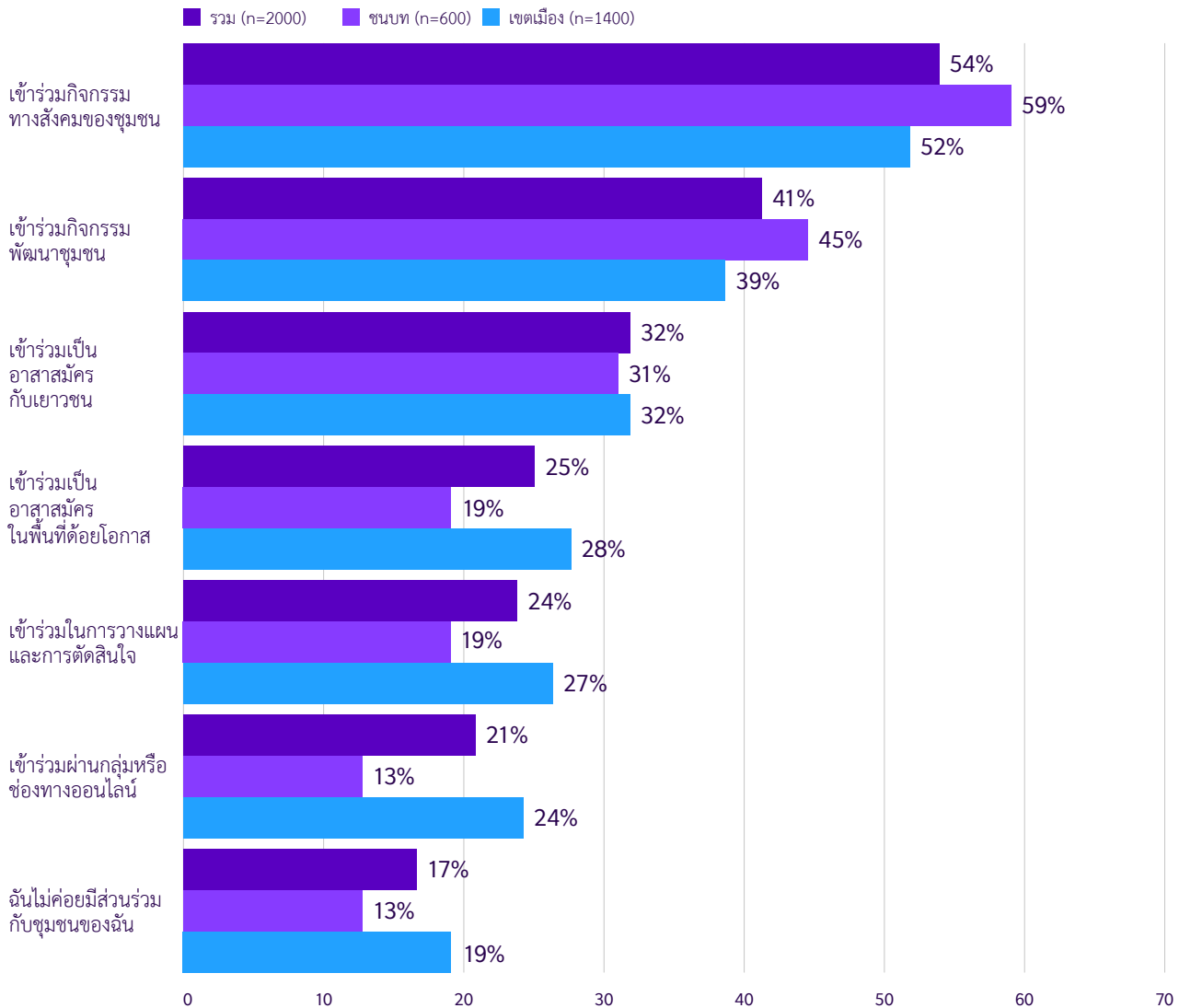
5.1. การมีส่วนร่วมทางพลเมือง

แบบสำรวจได้สอบถามว่าเยาวชนมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นของตนอย่างไร ผลพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจหนึ่งในสองคน (ร้อยละ 54) เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ขณะที่ร้อยละ 41 มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ ประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32) ทำกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับเยาวชน และหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25) ทำงานอาสาสมัครในพื้นที่หรือกับกลุ่มคนที่ขาดโอกาส ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า เยาวชนมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน เช่น กิจกรรมแยกการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ค่ายด้านสภาพภูมิอากาศ และกิจกรรมแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่น ซึ่งเปิดโอกาสให้เยาวชนร่วมกันออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหากับคนอื่น ๆ (KII6, KII12) นอกจากนี้ เยาวชนยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครที่จัดโดยโรงเรียน เช่น ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน โครงการติวหรือช่วยสอน และโครงการด้านความยั่งยืน เช่น สวนผักในเมือง และการรณรงค์ลดการใช้พลาสติก (KII5)

ในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายขอบ เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การติดตามตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม และการขับเคลื่อนประเด็นเชิงนโยบายในระดับเล็ก ซึ่งเกิดจากประสบการณ์จริงของพวกเขา เช่น น้ำท่วม การกัดเซาะชายฝั่ง หรือมลพิษ (KII6, KII12) เยาวชนยังมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดต่อหน่วยงานท้องถิ่น สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือช่วยดำเนินกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลในระดับจังหวัดและระดับตำบล (KII9) นอกจากนี้ แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยเยาวชนยังมีเป้าหมายเพื่อขยายโอกาสการมีส่วนร่วมทางพลเมืองของคนรุ่นใหม่ อาทิ การผลิตเนื้อหาด้านการเรียนรู้เรื่องสภาพภูมิอากาศ การจัดกิจกรรมรณรงค์บนสื่อสังคมออนไลน์ และการสร้างแคมเปญสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชน เพื่อสร้างกับรับรู้ในวงกว้าง (KII12) ตัวอย่างเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบที่เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่พลเมืองผ่านการทำงานร่วมกันกับชุมชน

ข้อมูลเชิงลึกจากการสนทนากลุ่ม ชี้ให้เห็นความแตกต่างบางประการในลักษณะการมีส่วนร่วมของเยาวชน ตัวอย่างเช่น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศชายระบุว่าพวกเขามีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ซึ่งสะท้อนถึงความสนใจในการรับบทบาทที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้นำ ขณะที่ผู้เข้าร่วมเพศหญิงให้ความสำคัญกับการช่วยผู้อื่นเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะเดียวกัน ผู้เข้าร่วมที่เป็น LGBTQ+ และผู้พิการต่างเน้นย้ำบทบาทของเยาวชนผ่านการเป็นตัวแทนและการเรียกร้องสิทธิด้วยตนเอง เพื่อสะท้อนความเชื่อว่าการมีตัวตนและการมองเห็นอย่างต่อเนื่อง จะสามารถลดทอนอคติที่ยังคงมีอยู่ต่อความหลากหลายทางเพศและความพิการในสังคมได้

แผนภูมิที่ 20: การมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น

เยาวชนมีความมุ่งมั่น แต่กลับโดนจำกัดสิทธิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชี้ให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่และความเปราะบางทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ขัดขวางไม่ให้เยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชนของตนได้อย่างเต็มที่ (KII-1, KII-2, KII-13) ในหลายกรณี เยาวชนในชนบทแทบไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากต้องให้ความสำคัญกับการหาเลี้ยงชีพมากกว่าการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวหรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (KII-2) ประเด็นนี้สอดคล้องอย่างชัดเจนกับความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งระบุว่า “มันยากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อคุณต้องทำงานและดูแลครอบครัวไปพร้อมกัน” (เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD) นอกจากนี้ ด้วยข้อจำกัดด้านระบบขนส่งหรือทรัพยากรทางการเงิน เยาวชนในพื้นที่ชนบทยังพบความยากลำบากในการเดินทางระยะไกลเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ของเยาวชนจากกลุ่มชาติพันธุ์และพื้นที่ชายแดน ซึ่งต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านภาษาและสถานะความเป็นพลเมือง ส่งผลให้การมีส่วนร่วมกับสังคมไทยในวงกว้างถูกจำกัดอย่างมาก (KII-2, KII-10)

‘กิจกรรมมักจัดไกลจากที่เราอยู่ และเราก็ไม่มีทั้งเวลาและยานพาหนะไปเข้าร่วม’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

‘พวกเรายุ่งกับการทำงานมากเกินไปจนจะไปเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ในบทที่ 4 บรรทัดฐานทางสังคมและโครงสร้างลำดับชั้นที่มีอยู่ ทัศนคติเชิงอนุรักษ์นิยม รวมถึงช่องทางการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัด ล้วนมีส่วนทำให้เสียงของเยาวชนถูกจำกัด และเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการต่าง ๆ (KII-2, KII-3) แม้ประเด็นดังกล่าวจะปรากฏชัดเจนมากขึ้นในพื้นที่ชนบท และชุมชนที่ยึดถือขนบธรรมเนียมแบบดั้งเดิม แต่การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามแบบแผนของสังคมยังคงเป็นลักษณะสำคัญของการเลี้ยงดูเยาวชนในประเทศไทย (KII-2) นอกจากนี้ ทั้งโครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมและอำนาจตามลำดับอาวุโสยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างเต็มที่ (KII-4)

‘คุณจะถูกหยุด เมื่อตอนที่คุณรู้สึกว่าคุณจะไปก็ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง’

เพศชาย, 25, กรุงเทพฯ, FGD

‘เมื่อไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง คนก็เลิกเข้าร่วมกันไปเอง’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

โอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาคพลเมืองยังมีอยู่อย่างจำกัดและมักกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ของประเทศไทย (KII-5) โดยในบริเวณนอกเมือง เยาวชนส่วนใหญ่ยังขาดทั้งพื้นที่ปลอดภัยและบุคคลต้นแบบที่สามารถสนับสนุนหรือเอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ibid.) นอกจากนี้ เยาวชนจำนวนมากที่อยู่นอกเขตเมืองใหญ่ยังไม่สามารถเข้าร่วมการพูดคุยในประเด็นระดับชาติและรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องได้อย่างเพียงพอ (KII-3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังเน้นย้ำว่า โครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมที่มีอยู่เดิมกับการขาดอิสระทางการเงินเป็นปัจจัยที่จำกัดความสามารถของเยาวชนในการแสดงบทบาทและตัดสินใจด้วยตนเอง (KII-4, KII-9)

แม้ว่าเยาวชนจะให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในประเด็นของชุมชนและสาธารณะ แต่การมีส่วนร่วมดังกล่าวกลับไม่ได้ทำให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณมีบทบาทหรืออิทธิพลอย่างเสมอไป ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชี้ว่า การมีส่วนร่วมของเยาวชนต้องได้รับการอนุญาตก่อนเสมอ ขณะที่บรรทัดฐานทางสังคมมีแนวโน้มส่งเสริมการปฏิบัติตามมากกว่าการก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำ (KII-3, KII-4) แม้เยาวชนจะมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมของพลเมือง แต่ยังคงมีช่องว่างสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมกับอำนาจในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เยาวชนสามารถมีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนได้ แต่ยังขาดช่องทางและการยอมรับที่จะทำให้พวกเขารู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีบทบาทในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (KII-2, KII-4, KII-5)

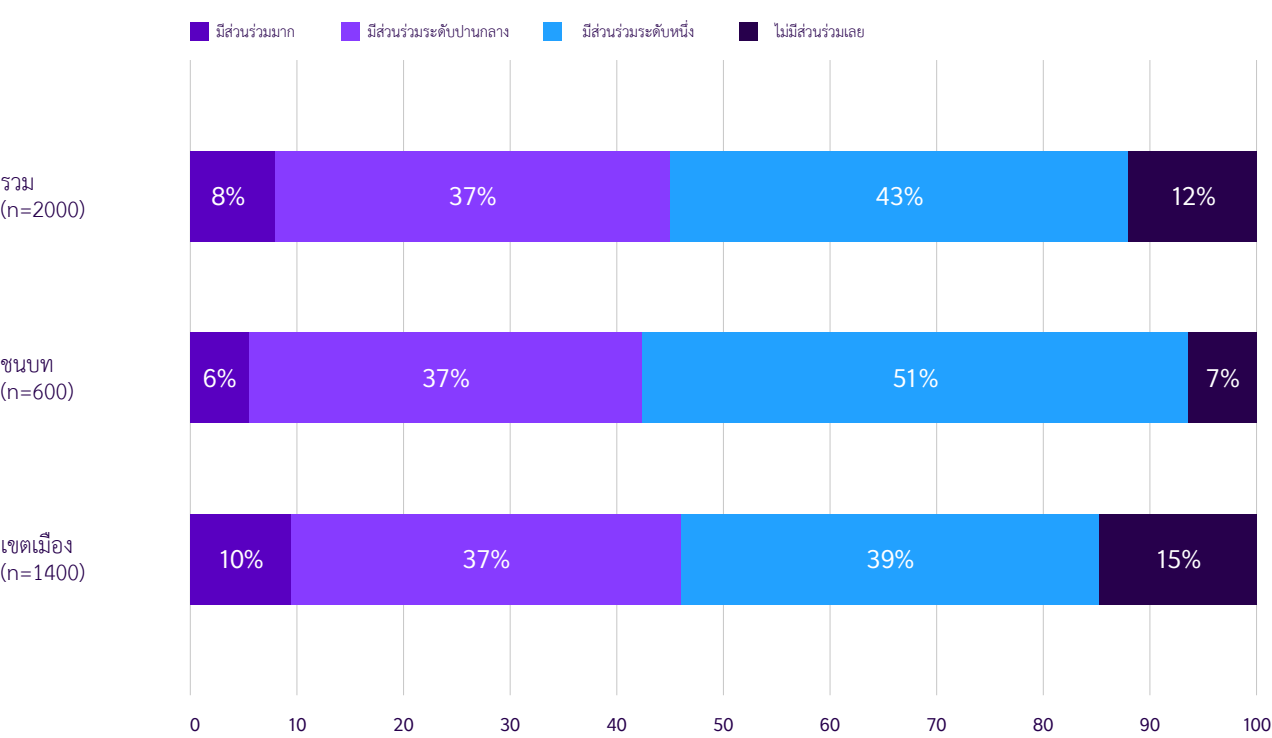
‘หลายคนเลิกพยายาม เพราะทุกกิจกรรมต้องใช้เงิน ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มี’

เพศหญิง, อายุ 25 ปี, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

5.2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เยาวชนไทยในปัจจุบันถูกมองว่าเป็นทั้ง “ผู้ที่ตระหนักรู้ต่อประเด็นสังคม และสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อมีการตั้งคำถามต่อผู้มีอำนาจ” (KII-2) การเคลื่อนไหวของเยาวชนในพื้นที่ทางการเมืองมีให้เห็นมากขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของพวกเขา (KII-9) ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการรณรงค์ลงชื่อในคำร้องหรือแคมเปญต่าง ๆ กลุ่มเยาวชนมักเป็นกลุ่มที่ตอบสนองอย่างรวดเร็ว และเป็นผู้ริเริ่มการขับเคลื่อนกิจกรรมดังกล่าวในวงกว้าง (ibid.) ในบริบทดังกล่าว แบบสำรวจจึงได้สอบถามเยาวชนว่า พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมืองในประเทศไทยมากน้อยเพียงใด ผลข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจประมาณแปดในสิบคน (ร้อยละ 88) ระบุว่าตนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับค่อนข้างมาก เมื่อถามเพิ่มเติมว่าเยาวชนเข้าใจคำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” อย่างไร นักศึกษามหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมกิจกรรมตรวจสอบผลการวิจัยเบื้องต้น ได้ยกตัวอย่างตั้งแต่การปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในระดับย่อย เช่น การมีส่วนร่วมให้ข้อมูลหรือเสนอความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 21: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน

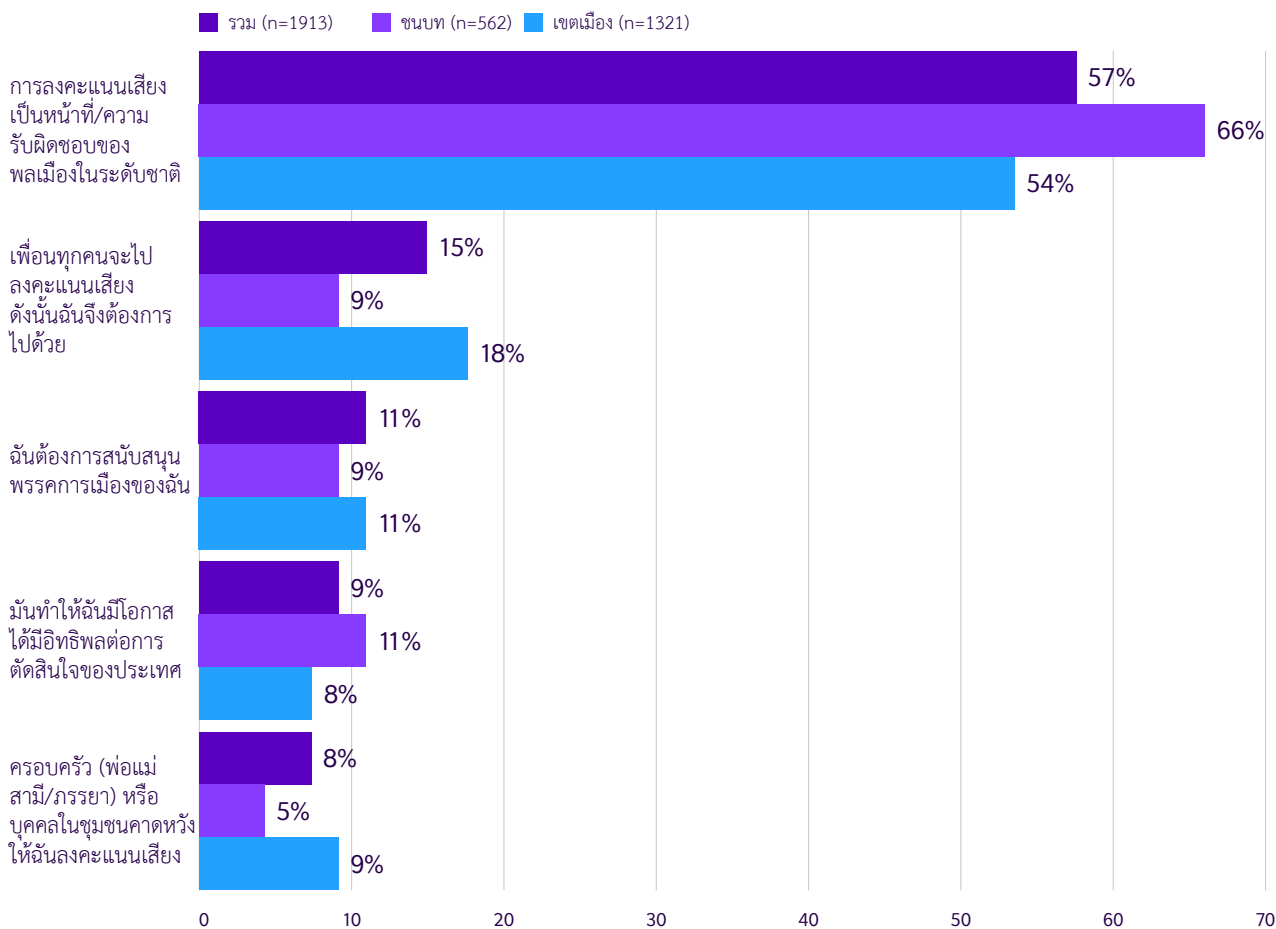
จากการเก็บข้อมูลในปี 2025 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนมาก (ร้อยละ 96) ระบุว่าพวกเขาตั้งใจจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งถัดไป² อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในช่วงเวลาที่เขียนรายงานนี้ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2026 นักศึกษามหาวิทยาลัยจึงถูกขอให้แสดงความคิดเห็นต่อผลการสำรวจดังกล่าว นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่น่าจะมีผู้ตอบแบบสำรวจในสัดส่วนสูงถึงระดับดังกล่าวที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริงในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด และประเมินตัวเลขของเยาวชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่ำกว่านั้น โดยคาดว่าจะอยู่ระหว่างร้อยละ 70 ถึง 85 จากความเข้าใจของพวกเขาเกี่ยวกับบรรยากาศและสถานการณ์ก่อนการเลือกตั้ง

แบบสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจอย่างน้อยหนึ่งในสอง (ร้อยละ 57) ระบุว่าแรงจูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาจากความรู้สึกถึงหน้าที่ต่อชาติบ้านเมืองหรือความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง ขณะที่ผู้ตอบแบบสำรวจเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 11) ที่ระบุว่าลงคะแนนเสียงตามความผูกพันกับพรรคการเมืองของตน และมีจำนวนน้อยกว่านั้นอีก (ร้อยละเก้า) ที่จะลงคะแนนเสียงเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับประเทศ ข้อมูลที่แยกตามพื้นที่ยังสะท้อนว่า เยาวชนในพื้นที่ชนบทมีสัดส่วนที่ได้รับแรงจูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากความรู้สึกถึงหน้าที่ต่อชาติบ้านเมืองสูงกว่า (ร้อยละ 66) เมื่อเทียบกับเยาวชนในเขตเมือง (ร้อยละ 54) ในทางกลับกัน ผู้ตอบแบบสำรวจในเขตเมืองดูเหมือนจะได้รับอิทธิพลจากเครือข่ายทางสังคมมากกว่าในการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยร้อยละ 18 ระบุว่าจะไปเลือกตั้งหากเพื่อนไปเลือกตั้ง และร้อยละเก้าระบุว่าได้รับอิทธิพลจากครอบครัวหรือชุมชนในการตัดสินใจในประเด็นดังกล่าว

การที่เยาวชนมีส่วนร่วมกับการพรรคการเมืองหรือกระบวนการกำหนดนโยบายค่อนข้างจำกัด อาจอธิบายได้จากบริบทของสภาพแวดล้อมทางการเมืองในช่วงปี 2020 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า นักศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งโดยพวกเขาได้เข้าร่วมการชุมนุมเพื่อสะท้อนความต้องการของเยาวชนเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยและความโปร่งใสในการบริหารประเทศ (KII-10) อย่างไรก็ตาม หลายครั้งก็มีการใช้ความรุนแรงเพื่อควบคุมการประท้วงของนักศึกษา (ibid.) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทั้งแรงกดดันทางกฎหมายและทางสังคมล้วนมีส่วนจำกัดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในพื้นที่ทางการเมือง การโต้ตอบด้วยการใช้กำลังทำให้เยาวชนต้องปฏิบัติตามด้วยความระมัดระวัง และหลายคนป้องกันตนเองจากปัญหาดังกล่าวด้วยการเซ็นเซอร์ตนเอง (KII-4)

² การสำรวจจัดทำขึ้นในช่วงปลายปี 2568 ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2569

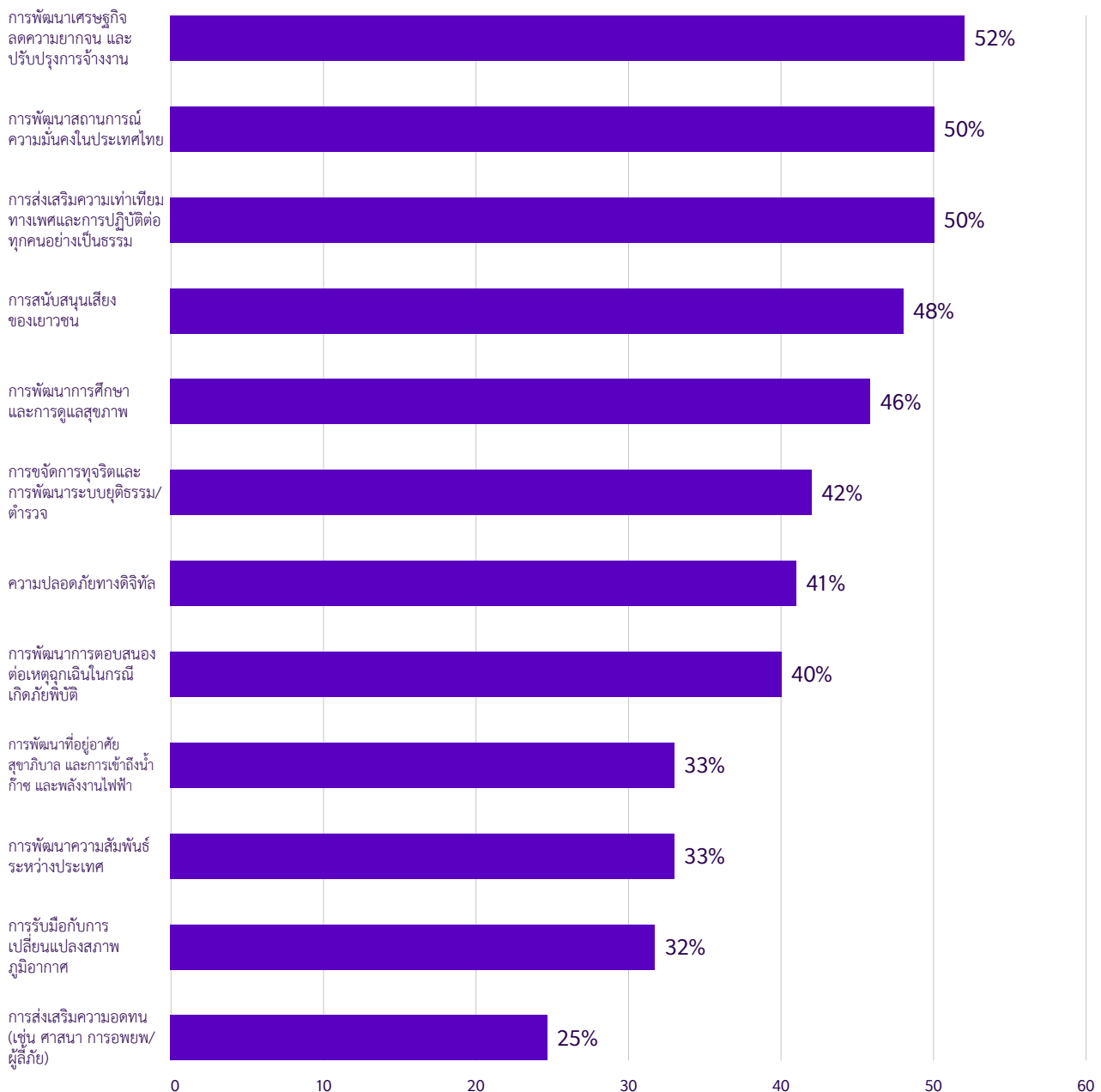
แผนภูมิที่ 22: เหตุผลหลักในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้ตอบแบบสำรวจประมาณหนึ่งในสองมองว่า ประเด็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โอกาสในการจ้างงาน และการลดความยากจน (ร้อยละ 52) ความเท่าเทียมทางเพศและการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม (ร้อยละ 50) รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย (ร้อยละ 50) เป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของเยาวชน นอกจากนี้ การสนับสนุนเสียงของเยาวชน (ร้อยละ 48) ก็เป็นประเด็นที่มีความสำคัญสูงเช่นกัน ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยได้ขยายจากประเด็นเกี่ยวกับเสรีภาพในการกำหนดชีวิตของตนเอง ไปสู่คำถามที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง ประชาธิปไตย ความยุติธรรม และความเท่าเทียม ตลอดช่วงยี่สิบปีที่ผ่านมา (KII-2)

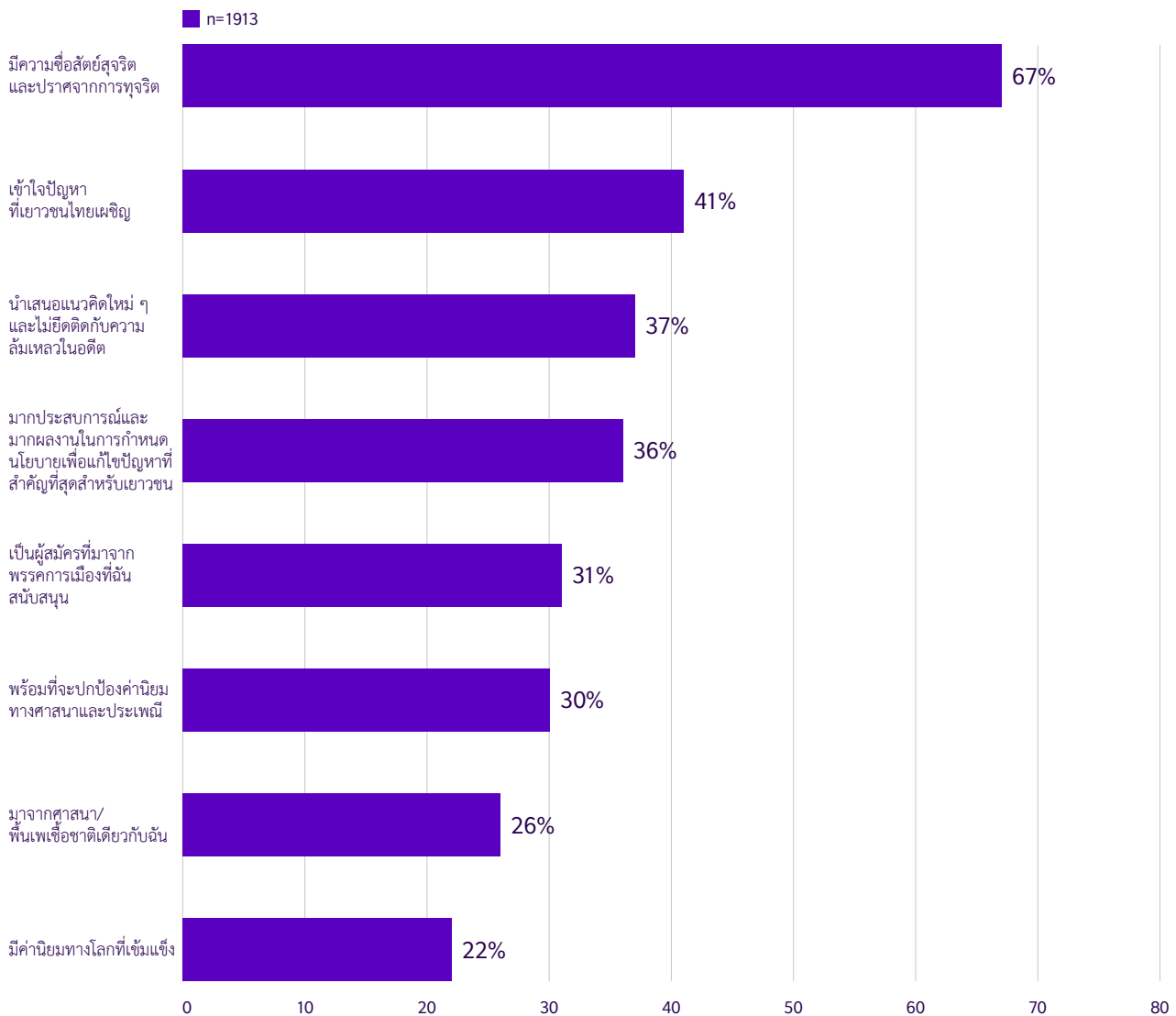
ดังนั้น สาเหตุของการที่เยาวชนเลือกใช้การลงคะแนนเสียงเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเกิดจากความท้าทายที่พวกเขาเผชิญ และพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นมีเพิ่มขึ้น ผู้ให้ข้อมูลจากแวดวงวิชาการชี้ว่า การตื่นตัวของเยาวชนเริ่มต้นจากการตั้งคำถามต่อโครงสร้างลำดับชั้นในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่กฎระเบียบของโรงเรียนไปจนถึงข้อบังคับเรื่องรูปแบบ ซึ่งค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การตั้งคำถามต่อโครงสร้างอำนาจในระดับที่กว้างขึ้น (KII-2) ในทำนองเดียวกัน องค์กรที่ทำงานใกล้ชิดกับเยาวชนกลุ่มชายขอบก็สังเกตว่า ความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ กรอบความคาดหวังทางเพศที่จำกัด และระบบการคุ้มครองจากรัฐที่ยังไม่เข้มแข็ง ทำให้เยาวชนตระหนักมากขึ้นว่าความยากลำบากในระดับปัจเจกบุคคลนั้นสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างของสถาบันต่าง ๆ (KII-1) โดยองค์กรภาคประชาสังคมยังเสริมว่า การได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นทางสังคมผ่านโครงการของโรงเรียน กิจกรรมในชุมชน และแพลตฟอร์มดิจิทัล ช่วยส่งเสริมสร้างให้เยาวชนความตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมในสังคม และกระตุ้นให้พวกเขากล้าแสดงออกมากขึ้น (KII-1, KII-9) ขณะเดียวกัน การเข้าถึงสื่อดิจิทัลยังเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ เนื่องจากสามารถเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูล จัดตั้งเครือข่าย แบ่งปันประสบการณ์ และระดมการเคลื่อนไหวข้ามภูมิภาคได้ในรูปแบบที่คนรุ่นก่อนหน้าไม่สามารถทำได้ (KII-2)

แผนภูมิที่ 23: ประเด็นที่ถูกมองว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง (n=1913)

เยาวชนไม่ได้มองการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นเรื่องไกลตัวหรือเป็นนามธรรม หากแต่มองว่าเป็นการตอบสนองต่อสภาพปัญหาและเงื่อนไขที่พวกเขาเผชิญอยู่ ผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจสองในสาม (ร้อยละ 67) ระบุว่าจะลงคะแนนให้กับผู้สมัครที่มีความซื่อสัตย์และปราศจากการทุจริต นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 41 ยังต้องการผู้สมัครทางการเมืองที่เข้าใจปัญหาที่เยาวชนในประเทศไทยต้องเผชิญ

แผนภูมิที่ 24: คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้สมัครทางการเมือง (n=1913)

ข้อค้นพบสำคัญ

- เยาวชนไทยมีส่วนร่วมทางพลเมืองในระดับสูง โดยสะท้อนผ่านการทำกิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมชุมชน และการริเริ่มกิจกรรมในระดับท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสในการต่อยอดและเสริมสร้างความพยายามที่มีอยู่ เพื่อสนับสนุนบทบาทความเป็นผู้นำของเยาวชนและการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- ความกังวลต่อผลกระทบที่อาจตามมาและการถูกตัดสินจากสังคม นำไปสู่สภาพแวดล้อมที่เยาวชนเลือกเซ็นเซอร์ตนเองเมื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยมากขึ้นสำหรับการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเยาวชน
- บรรทัดฐานทางสังคมแบบลำดับชั้นและการโอนอ่อนผ่อนตามผู้มีอำนาจเป็นข้อจำกัดต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนกับสถาบันทางการเมืองและสถาบันรัฐ การส่งเสริมกลไกธรรมาภิบาลที่เปิดพื้นที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วม และการสร้างบทสนทนาระหว่างคนต่างรุ่น จะช่วยเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น
- แพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นพื้นที่สำคัญที่เยาวชนใช้ในการพูดคุยและมีส่วนร่วมกับประเด็นทางสังคม และการเมือง เมื่อเทียบกับช่องทางการมีส่วนร่วมแบบออฟไลน์ซึ่งมีข้อจำกัดมากกว่า การเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและการมีส่วนร่วมทางพลเมืองอย่างมีความรับผิดชอบบนโลกออนไลน์ จะช่วยให้เยาวชนสามารถเข้าร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสังคมได้อย่างมั่นใจมากขึ้น
- โอกาสในการมีส่วนร่วมทางพลเมืองและการเมืองยังมีความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ โดยเยาวชนในเขตเมืองมักเข้าถึงเครือข่าย แพลตฟอร์ม และโครงการต่าง ๆ ได้มากกว่า การขยายโครงการและแพลตฟอร์ม การมีส่วนร่วมของเยาวชนในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- ผู้หญิง เยาวชน LGBTQ+ และเยาวชนจากชุมชนชายขอบ มักเผชิญกับอุปสรรคเพิ่มเติมในการมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ อันเนื่องมาจากความคาดหวังทางสังคมและการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น กลยุทธ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนควรให้ความสำคัญกับแนวทางที่ครอบคลุม เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มที่มักถูกมองข้ามสามารถมีส่วนร่วมในพื้นที่พลเมืองและการเมืองได้อย่างแท้จริง
- ผลการศึกษานี้สะท้อนว่า เยาวชนไทยมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชนของตนและมีบทบาทในการกำหนดอนาคตของประเทศ แต่บ่อยครั้งยังขาดช่องทางที่ปลอดภัยและมีความหมายในการมีส่วนร่วม การสร้างกลไกหรือแพลตฟอร์มอย่างเป็นระบบสำหรับการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการกำกับดูแลและการตัดสินใจเชิงนโยบาย จะช่วยเสริมให้เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะได้มากขึ้น

พลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลง

การทำความเข้าใจพลวัตแห่งความเปลี่ยนแปลงในมุมมองของเยาวชนไทยมีความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้เห็นว่าพวกเขาปรับตัวและตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสในฐานะคนรุ่นใหม่อย่างไร ผลจากการสนทนากลุ่มระบุว่าเยาวชนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อลักษณะและก้าวของความเปลี่ยนแปลงใน 3 ระดับ ได้แก่ **ระดับบุคคล** **ระดับชุมชน** และ **ระดับสังคม** ซึ่งส่งผลต่อการมองบทบาทของตนเองในฐานะตัวเร่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับที่แตกต่างกัน

ระดับบุคคล

ในระดับบุคคล เยาวชนมองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไปและเกิดขึ้นจากภายใน ซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและความสามารถในการรับมือกับความไม่แน่นอนได้ดีขึ้น การเติบโตจึงหมายถึงการพัฒนาวิถีคิดและการรักษาสมดุลทางอารมณ์ โดยความอดทน ความมั่นใจ และการควบคุมตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญ เมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ขณะเดียวกัน การพัฒนาตนเองยังเป็นการตอบสนองต่อความไม่มั่นคง โดยเน้นการบริหารจัดการการเงิน การสร้างสมดุลระหว่างการเรียนกับการทำงาน และการรับมือกับความคาดหวังของครอบครัว เยาวชนชายมักมองว่าการเติบโตคือการมีวุฒิภาวะและการควบคุมตนเองภายใต้ความกดดัน ขณะที่เยาวชนหญิงให้ความสำคัญกับความสามารถในการปรับตัวและการจัดการกับภาระหน้าที่ที่หลากหลายควบคู่กับการดูแลตนเอง เยาวชน LGBTQ+ มุ่งเน้นการสร้าง ความมั่นใจและการนิยามตัวตนของตนเองแม้ต้องเผชิญกับอคติ ส่วนเยาวชนผู้พิการให้ความสำคัญกับการกำหนดเส้นทางชีวิตด้วยตนเองและมองว่าข้อจำกัดเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

‘ผมพยายามพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ แม้ในช่วงที่รู้สึกชีวิตไม่ค่อยก้าวไปข้างหน้า’

(เพศชาย, 26, กรุงเทพมหานคร, FGD)

‘ฉันเรียนรู้ที่จะเข้มแข็งขึ้น และไม่ปล่อยให้ความคิดเห็น ของคนอื่นกำหนดว่าฉันเป็นใคร’

LGBTQ+, 22, FGD

ระดับชุมชน

ในระดับชุมชน เยาวชนสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในวิธีที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์ พูดคุย และเชื่อมโยงกัน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มมองว่าโดยรวมแล้วสภาพแวดล้อมรอบตัวมีความเปิดกว้างมากขึ้น ทั้งภายในครอบครัวและในวงสังคมที่กว้างขึ้น พ่อแม่รับฟังมากขึ้น ขณะที่เครือข่ายเพื่อนมีความหลากหลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ช่องว่างระหว่างวัยก็ขยายกว้างขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะเมื่อมองแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับอาชีพและวิถีชีวิตยังคงพบได้ในกลุ่มผู้ปกครอง ชุมชนจึงมีลักษณะกระจายกระจายมากขึ้น โดยมีการเปรียบเทียบและการแข่งขันเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อน ขณะเดียวกันพื้นที่ดิจิทัลเข้ามามีบทบาทต่อวิธีที่ผู้คนในชุมชนปฏิสัมพันธ์กัน โดยโซเชียลมีเดียถูกมองว่าเป็นเครื่องมือในการแสดงออกและสร้างการรับรู้ เยาวชน LGBTQ+ มีตัวตนที่มองเห็นได้มากขึ้นและได้รับการยอมรับอย่างระมัดระวังบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ขณะที่เยาวชนผู้พิการมองว่าการศึกษาและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมพลังให้ตนเอง ในขณะเดียวกัน เยาวชนก็ตระหนักว่าโซเชียลมีเดียเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง ซึ่งอาจทำให้ความแตกแยกยิ่งรุนแรงขึ้น

‘พ่อแม่ผมเริ่มรับฟังมากขึ้น แม้จะยังคิดต่างกันอยู่บ้าง’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

‘เราทุกคนรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบนโลกออนไลน์
แต่แทบไม่รู้เลยว่าเกิดอะไรขึ้นข้างบ้าน’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘โซเชียลมีเดียทำให้คนอื่นได้เห็นชีวิตของเราโดยตรง
ไม่ใช่มองเราด้วยความสงสาร’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

ระดับสังคม

ในระดับสังคม เยาวชนมองว่าสังคมไทยยังคงอยู่ในภาวะก้ำกึ่งระหว่างการมุ่งไปสู่แนวคิดสมัยใหม่ ขณะที่โครงสร้างเดิมยังคงดำรงอยู่และมีอิทธิพลอย่างมาก แม้การเข้าถึงเทคโนโลยีและการตระหนักรู้ทางสังคมจะดีขึ้น แต่ระบบปิดตายไปโดยลำดับชั้นทางสังคม และความล่าช้าในการปฏิรูปเชิงสถาบันกลับยิ่งตอกย้ำความเหลื่อมล้ำ ด้วยเหตุนี้ เยาวชนจึงเรียกร้องความเป็นธรรม ระบบที่ให้คุณค่ากับความสามารถ และความเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่แบ่งแยกชนชั้นและเพศ ท่ามกลางสภาพที่ฐานะและอภิสิทธิ์ยังคงเป็นตัวกำหนดโอกาส ในขณะเดียวกัน เยาวชนต่างรู้สึกหมดศรัทธากับสถาบันทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งไม่สามารถตอบสนองต่อความเป็นจริงและความต้องการของคนรุ่นใหม่ได้

‘ทุกวันนี้คนพูดถึงสิทธิของผู้หญิงมากขึ้น
แต่ก็ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงทำทุกอย่างอยู่ดี’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

‘ความเท่าเทียมยังเป็นแค่คำพูด
มากกว่าจะเป็นสิ่งที่พวกเราได้เจอจริง’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

ปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง

เยาวชนแสดงมุมมองอย่างรอบคอบต่อบทบาทของตนในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง โดยหลายคนเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายเริ่มต้นจากระดับปัจเจกผ่านการกระทำของตนเอง มากกว่าการเผชิญหน้ากับระบบที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง

**‘เราอาจเปลี่ยนระบบไม่ได้
แต่เราเปลี่ยนวิธีที่เราอยู่ในระบบนั้นได้’**

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

**‘ถ้าเราแสดงให้เห็นว่าเรามีความรับผิดชอบ
ผู้ใหญ่ก็จะเริ่มรับฟังและเชื่อใจมากขึ้น’**

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

การศึกษาและทักษะ

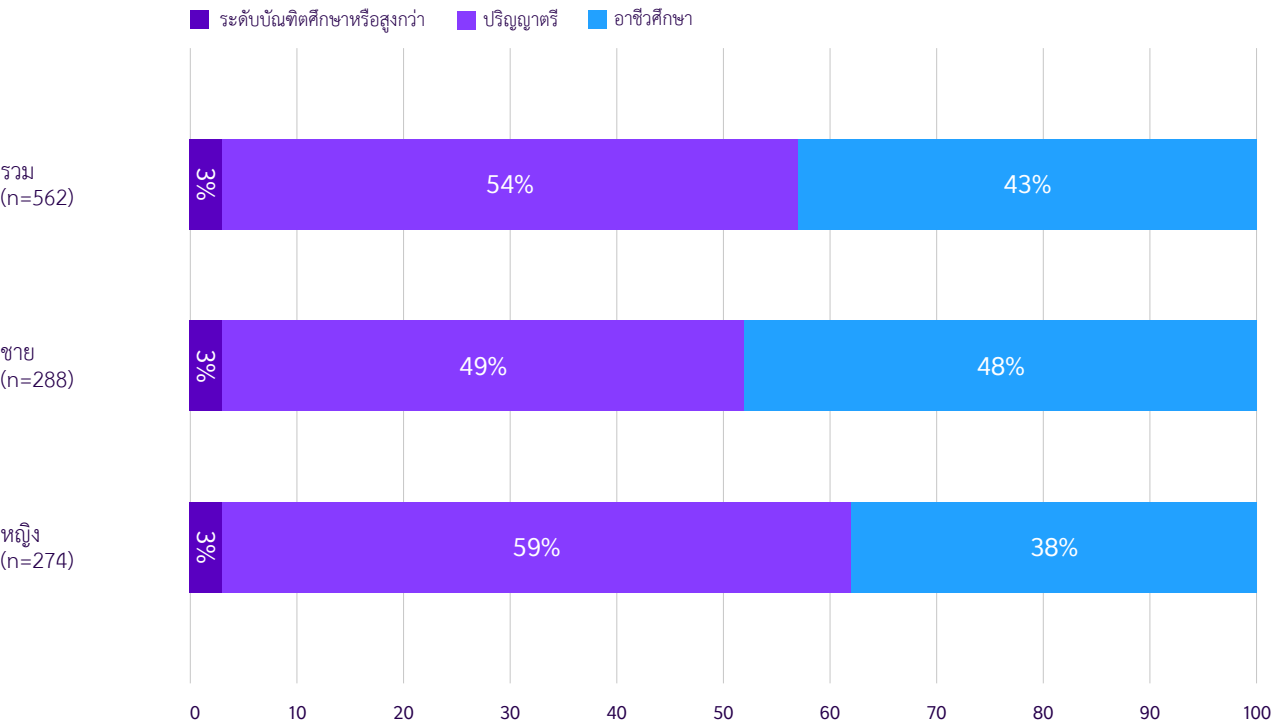
เนื้อหาในบทนี้นำเสนอมุมมองของเยาวชนต่อการศึกษาและทักษะ ตลอดจนความท้าทายที่เกิดขึ้น และผลกระทบที่มีต่อกลุ่มสังคมต่าง ๆ

6.1. การสมัครเข้าศึกษา

หนึ่งในสี่ของผู้ตอบแบบสำรวจ (ร้อยละ 28) เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ในจำนวนนี้ ร้อยละ 54 กำลังเรียนอยู่ในหลักสูตรปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัย ขณะที่ร้อยละ 43 เรียนอาชีวศึกษา และน้อยกว่าร้อยละ 5 ลงทะเบียนเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ตัวเลือกทางการศึกษาสะท้อนความแตกต่างตามเพศ โดยผู้หญิงมีส่วนสูงในระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 59) เมื่อเทียบกับร้อยละ 38 ที่เรียนอาชีวศึกษา ในขณะที่นักเรียนชายมีแนวโน้มลงทะเบียนทั้งหลักสูตรวิชาการและอาชีวศึกษาอย่างใกล้เคียงกัน อยู่ที่ร้อยละ 49 และร้อยละ 48 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 25: การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

6.2. มุมมองต่อการศึกษา

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อเยาวชนชนบท

ผลจากคำถามเกี่ยวกับมุมมองของเยาวชนต่อคุณค่าของการศึกษา เผยว่านักเรียนในพื้นที่ชนบทเชื่อว่าการศึกษสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้มากกว่านักเรียนในเมือง ครึ่งหนึ่งของนักเรียนในพื้นที่ชนบท (ร้อยละ 53) เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการศึกษเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสังคมและช่วยให้เยาวชนมั่นใจมากขึ้นในการเผชิญความท้าทาย ในทำนองเดียวกัน นักเรียนในพื้นที่ชนบทจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 53) ก็เห็นว่าการศึกษาช่วยเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ขณะที่นักเรียนในเมืองมีสัดส่วนต่ำกว่า (ร้อยละ 28)

ความแตกต่างในการเลือกเส้นทางการศึกษา ระหว่างเยาวชนชนบทและเมือง

ผู้ตอบแบบสำรวจในพื้นที่ชนบทมีแนวโน้มเลือกการศึกษาสายอาชีพมากกว่า ในขณะที่เยาวชนในเมืองมองว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพมากกว่า โดยพบว่าเยาวชนในชนบท (ร้อยละ 35) มองว่าการศึกษาสายอาชีพตอบโจทย์ความต้องการในปัจจุบันได้ดีกว่าการศึกษาสายสามัญ ซึ่งสูงกว่าเยาวชนในเมืองที่มีสัดส่วนร้อยละ 28 สิ่งนี้สะท้อนถึงความต้องการการศึกษาเชิงปฏิบัติและเน้นทักษะในพื้นที่ชนบท ซึ่งมีโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างจำกัด

ความกังวลร่วมกันต่อต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา

มุมมองของเยาวชนในเขตเมืองและชนบทสอดคล้องกันในเรื่องการจ่ายเงินเพิ่มเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยร้อยละ 40 ของทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเป็นการลงทุนที่สมเหตุสมผล ทว่าในทางปฏิบัติ การศึกษาที่มีคุณภาพไม่ใช่สิ่งที่เยาวชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ นักเรียนราวร้อยละ 37 ระบุว่าควรปรับปรุงโครงสร้างค่าธรรมเนียมให้เหมาะสม ดังที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มรายหนึ่งกล่าวว่า ‘การศึกษาในประเทศไทยยังมีค่าใช้จ่ายสูง ไม่ใช่ทุกคนที่สามารถเข้าถึงได้’ (เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD) หนึ่งในสี่ของผู้ตอบแบบสำรวจในชนบท (ร้อยละ 25) และในเมือง (ร้อยละ 25) ต่างเห็นว่าการประกอบอาชีพมีความสำคัญมากกว่าการเรียนให้จบการศึกษา นี่แสดงให้เห็นถึงแรงกดดันทางเศรษฐกิจที่ทำให้เยาวชนต้องเลือกระหว่างความจำเป็นในการหารายได้ในทันที กับผลประโยชน์ของการศึกษาในระยะยาว

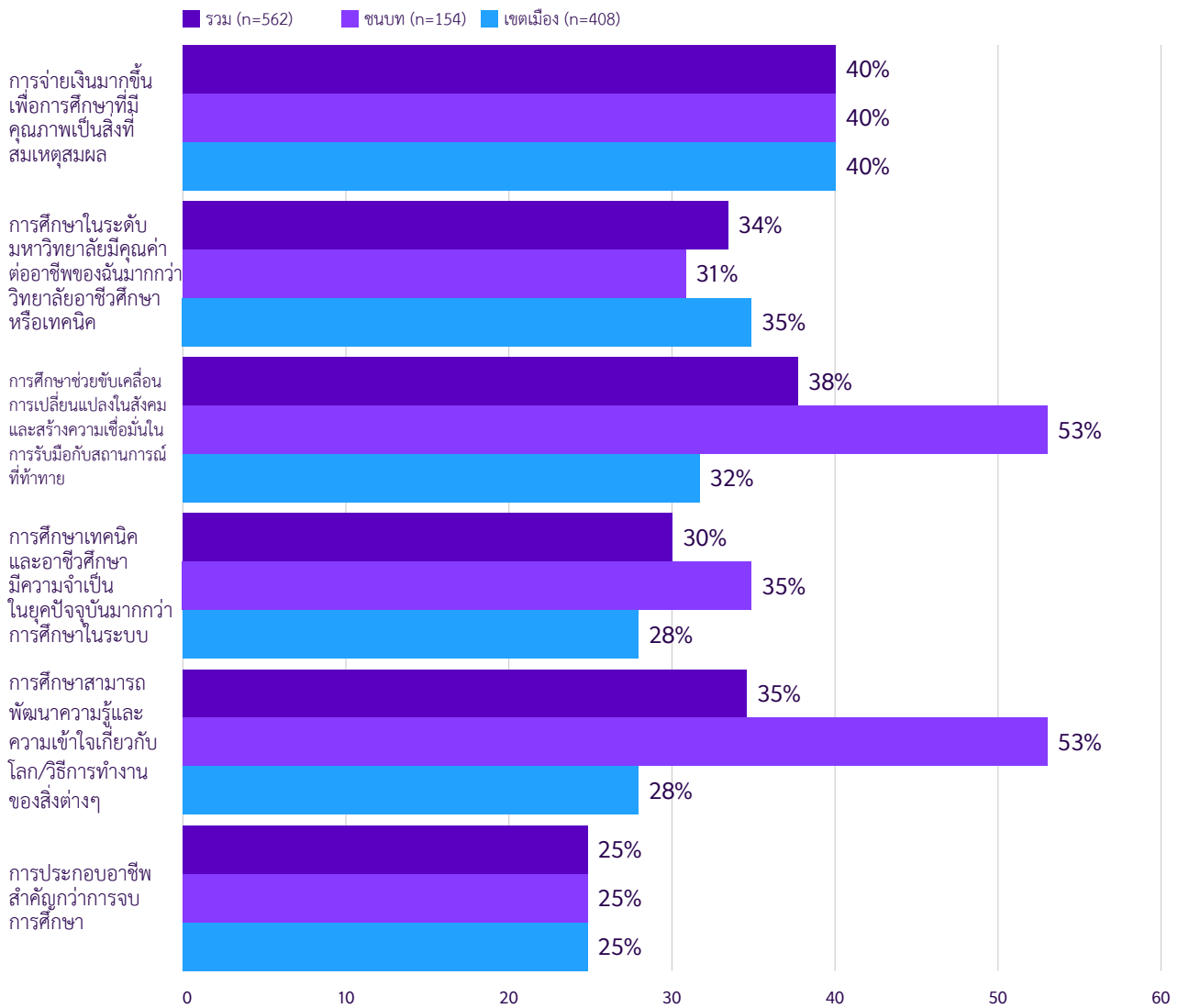
‘การมีปริญญาไม่ได้การันตีงาน บางครั้งอาจสร้างภาระหนี้สินแทน’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘การศึกษาเหมือนเก้าอี้ดนตรี มีเพียงไม่กี่คนที่ได้เข้าเรียนจริง ๆ’

เพศชาย, กรุงเทพมหานคร, FGD

แผนภูมิที่ 26: มุมมองของนักเรียนต่อคุณค่าของการศึกษา

6.3. อุปสรรคต่อการศึกษาและการฝึกทักษะ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสนทนากลุ่ม และข้อมูลผลสำรวจ ชี้ให้เห็นว่าเยาวชนต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการในการเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะ ซึ่งส่วนหนึ่งได้สะท้อนผ่านมุมมองของพวกเขาที่มีต่อระบบการศึกษาในประเทศไทย

การเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตและการทำงานหลังจบการศึกษา

ในขณะที่ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนหนึ่งในสามคน (ร้อยละ 35) เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในเกณฑ์ดีหรือกำลังพัฒนาขึ้น มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 25) ที่คิดว่าการศึกษามีช่วยเตรียมความพร้อมให้พวกเขาได้ดีสำหรับการใช้ชีวิตและการทำงานโดยทั่วไป ในประเด็นนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งซึ่งทำงานในภาคการศึกษา รัฐบาลตั้งข้อสังเกตว่า ‘ประเทศไทยไม่ได้ขาดแคลนเยาวชนที่มีความสามารถ แต่เราขาดระบบการศึกษาที่ช่วยให้พวกเขาเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนมา’ (KII-13) นอกจากนี้ นักเรียนทั้งในชนบทและเมือง (กลุ่มละร้อยละ 41) ระบุว่าควรมีการปรับปรุงการสนับสนุนด้านการแนะแนวอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่มหลายรายที่มองว่า ระบบการศึกษาไม่ได้เตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตหลังเรียนจบ

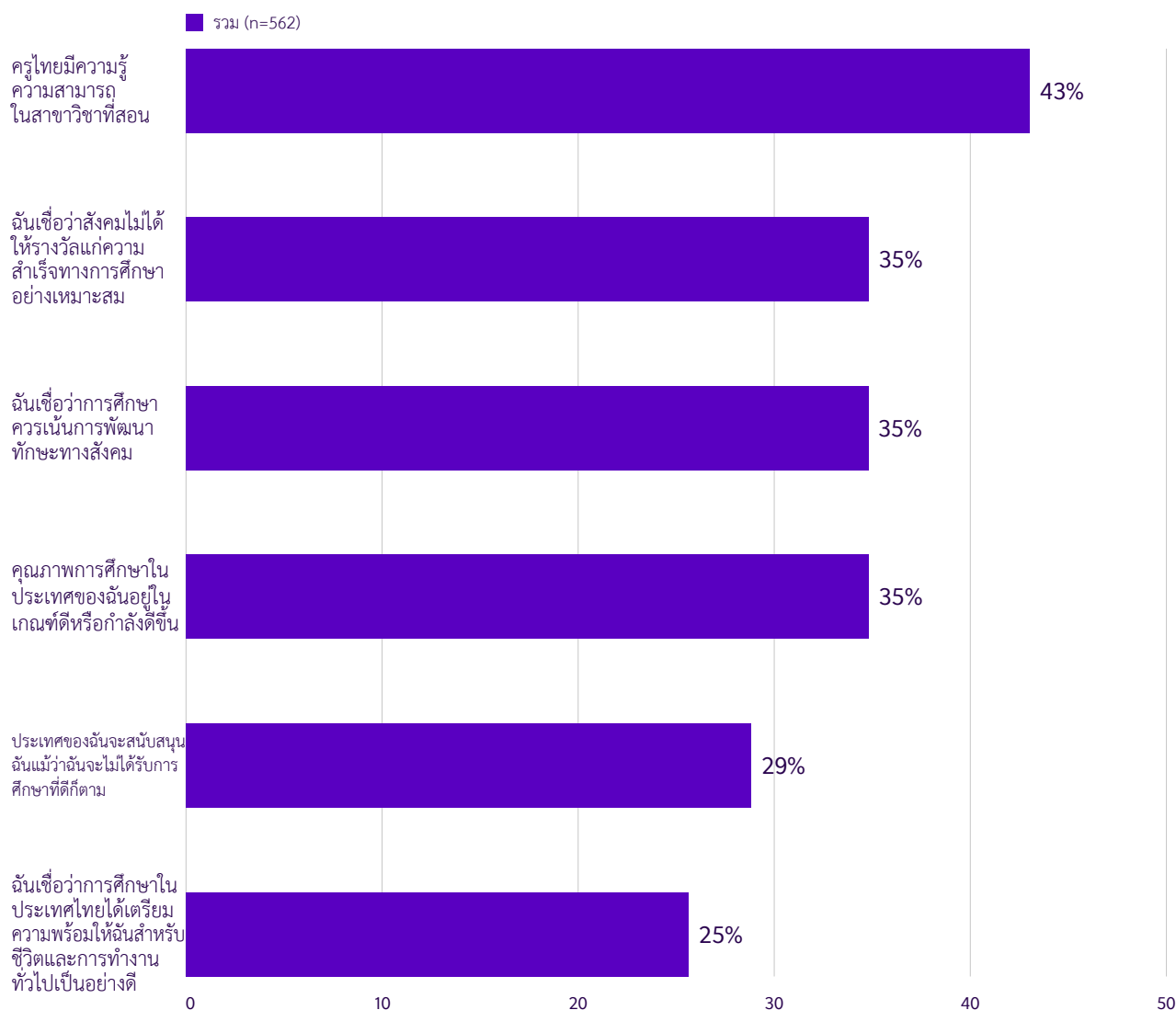
‘การศึกษาไม่สอดคล้องกับการทำงาน และไม่ได้สอนให้เรารู้จักวิธีคิด’

เพศชาย, 28, กรุงเทพมหานคร, FGD

ข้อจำกัดทางสังคมต่อการศึกษา

นักเรียนจำนวนหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35) มองว่าสังคมไม่ได้ให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมต่อความสำเร็จทางการศึกษา ผลจากการสนทนากลุ่มเผยว่า เยาวชนส่วนใหญ่รู้สึกว้าวนทางเศรษฐกิจและอภิสิทธิ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่ช่วยเปิดทางให้คนส่วนใหญ่มากกว่าความสำเร็จทางการศึกษา ดังที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มหญิงรายหนึ่งกล่าวว่า ‘ถ้าคุณไม่มีเงินหรือสถานะทางสังคม ความสามารถก็ช่วยอะไรไม่ได้มาก’ (เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD)

แผนภูมิที่ 27: มุมมองของนักเรียนต่อการศึกษาและการสอนในประเทศไทย (n=562)

หลักสูตรการศึกษา

นักเรียนร้อยละ 39 ระบุว่าหลักสูตรการศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาที่ควรได้รับการปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาระบุว่า ‘หลักสูตรไทยเน้นการท่องจำ ทำให้เหลือพื้นที่น้อยมากสำหรับการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์หรือการคิดเชิงวิพากษ์’ (KII-2) ประเด็นนี้สอดคล้องกับผู้ร่วมสนทนากลุ่มจากภาคใต้ ที่ตั้งคำถามถึงความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับความเป็นจริง โดยเน้นย้ำว่าเยาวชนไม่ได้ต้องการการสอบที่มากขึ้น แต่ต้องการความรู้ที่จะเชื่อมโยงพวกเขากับโอกาสรอบตัว นอกจากนี้ นักเรียนในภาคใต้ราวร้อยละ 50 ยังเห็นว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตรอีกด้วย

‘หลักสูตรไม่เคยถูกปรับเปลี่ยน แม้โลกจะเปลี่ยนไปแล้ว’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

‘ประเทศไทยยังคงสอนเพื่อสอบ ไม่ได้สอนเพื่อใช้ในชีวิตจริง’

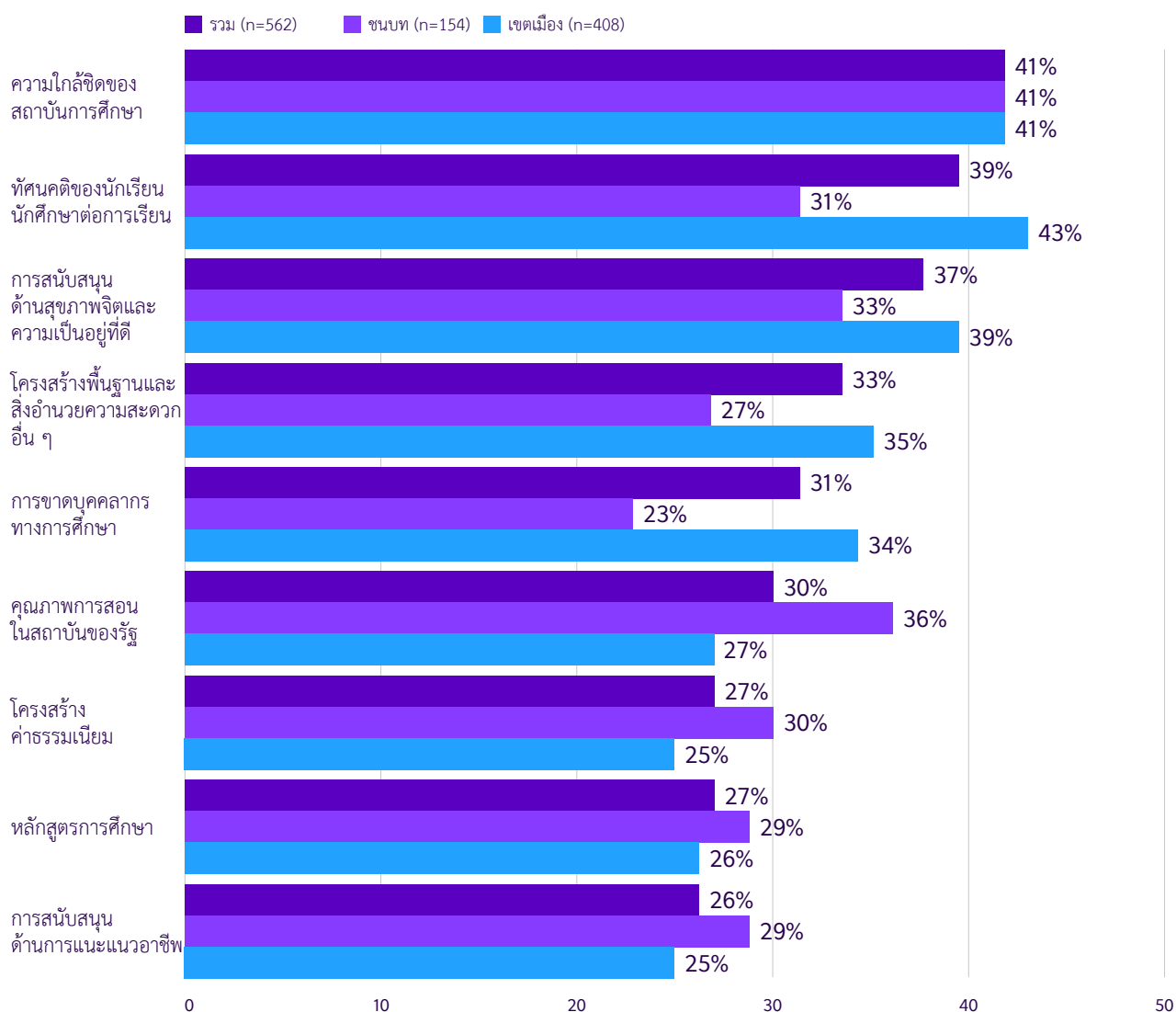
เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

‘หลักสูตรไม่เคยถูกออกแบบมาโดยคำนึงถึงเราเลย

พวกเขาไม่ได้สอนแม้แต่วิธีอ่านกราฟให้กับคนที่มองไม่เห็นมันด้วยซ้ำ’

เพศหญิง, 30, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

แผนภูมิที่ 28: ประเด็นที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในระบบการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำระหว่างสถาบันการศึกษา

ในภาพรวม นักเรียนหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33) เห็นว่าคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาของรัฐควรได้รับการปรับปรุง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญชี้ให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างสถาบันการศึกษารัฐและเอกชน ทั้งในด้านการจัดสรรทรัพยากร การเข้าถึงเทคโนโลยี และปัจจัยอื่น ๆ ในขณะที่สถาบันรัฐต้องเผชิญกับการอนุมัติงบประมาณที่ล่าช้าและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ล้าสมัยหรือไม่เพียงพอ โรงเรียนเอกชนกลับสามารถปรับใช้หลักสูตรและเทคโนโลยีใหม่ได้เกือบจะในทันที (KII-2, KII-5) นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐที่มีชื่อเสียงจึงมีข้อได้เปรียบชัดเจนจากการ ‘เข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ได้ง่ายกว่า’ (KII-10) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มรายหนึ่งแสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า ‘ถ้าโรงเรียนของคุณมีชื่อเสียง คุณก็จะได้ออกสาโดยอัตโนมัติ’ (เพศชาย, 26, กรุงเทพมหานคร, FGD) ความเหลื่อมล้ำระหว่างสถาบันยังถูกตอกย้ำด้วยกรอบนโยบายที่เข้มงวด และการบริหารการศึกษาแบบรวมศูนย์ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของแต่ละภูมิภาค (KII-5)

‘คนสนใจว่าคุณจบจากมหาวิทยาลัยไหน มากกว่าสิ่งที่คุณทำได้จริง ๆ’

เพศชาย, 28, กรุงเทพมหานคร, FGD

‘ถ้าคุณไม่ได้มาจากโรงเรียนดัง คนจะปฏิบัติกับคุณเหมือนคุณมีความสามารถน้อยกว่า’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

คุณภาพการสอน

ผลสำรวจชี้ให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างความรู้ในเนื้อหาวิชาของครูและประสิทธิภาพของการสอนในห้องเรียน แม้ว่าร้อยละ 43 ของนักเรียนจะเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าครูในประเทศไทยมีความรู้ในวิชาที่สอน แต่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากภาคการศึกษาระบุว่า คุณภาพการสอนในโรงเรียนรัฐนั้นมีความไม่สม่ำเสมอและยังยึดติดกับรูปแบบการสอนแบบเดิม โดย ‘ทัศนคติของครูยังสะท้อนวัฒนธรรมการสั่งการจากบนลงล่าง และมักทำโทษเมื่อเกิดความผิดพลาดแทนที่จะมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้’ (KII-5) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวนหลายรายยังเน้นย้ำว่า วิธีการสอนในปัจจุบันยังเน้นการท่องจำแทนที่จะส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทักษะทางสังคม หรือการเรียนรู้เชิงประยุกต์ ในประเด็นนี้ นักเรียนอย่างน้อยหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33) เห็นว่าการศึกษาคควรเน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม และ ‘ครูควรสอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ไม่ใช่แค่สอนให้จำ’ (เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD)

‘เราถูกสอนให้ฟัง แต่ไม่ได้ถูกสอนให้ตั้งคำถาม’

เพศชาย, 29, ภาคใต้, FGD

‘การเรียนที่นี้คือการท่องจำ ไม่ใช่เรียนเพื่อความเข้าใจ’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา

การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาเป็นประเด็นที่น่ากังวลมากขึ้นในไทย (KII-5) โดยเฉพาะครูในโรงเรียนรัฐที่ต้องแบกรับภาระงานด้านเอกสารและงานธุรการจำนวนมาก จนจำกัดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีคุณภาพกับนักเรียน (ibid.) หนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสำรวจ (ร้อยละ 31) ระบุว่าควรมีการแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสำรวจในภาคกลาง (ร้อยละ 42) และในภาคเหนือ (ร้อยละ 38) เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษามากที่สุด

‘โรงเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอ ทุกอย่างต้องพึ่งพาชุมชน’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

‘ครูยังสอนแบบเดิมเหมือนตอนที่ฉันยังเด็ก’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

การเข้าถึงสถานศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เท่าเทียม

การเข้าถึงสถานศึกษายังคงเป็นประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นักเรียนหนึ่งในสี่คน (ร้อยละ 26) ระบุว่าระยะทางไปสถานศึกษาเป็นปัญหา ขณะที่ร้อยละ 30 เชื่อว่าโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกยังต้องได้รับการปรับปรุง จากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งที่เติบโตในครอบครัวเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ซึ่งผลสำรวจพบว่าร้อยละ 28 ระบุว่าระยะทางเป็นอุปสรรค) พบว่าเยาวชนในชนบทจำนวนมากต้องหยุดเรียนหลังระดับประถมศึกษาเนื่องจากข้อจำกัดด้านการเข้าถึงสถานศึกษา (KII-11) ตัวอย่างเช่น การเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาจำเป็นต้องเดินทางไกลจากหมู่บ้าน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงสำหรับครัวเรือนรายได้น้อย ข้อจำกัดดังกล่าวซ้ำเติมความกดดันทางเศรษฐกิจของครอบครัวในชนบท ที่เยาวชนทั้งชายและหญิงต้องช่วยทำงานหาเลี้ยงครอบครัวตั้งแต่อายุน้อย

แม้ความเหลื่อมล้ำระหว่างชนบทและเมืองยังคงมีอยู่ แต่ช่องว่างที่เห็นได้ชัดยิ่งกว่าคือระหว่างผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งกล่าวว่า ‘โอกาสที่มีนั้นไม่เท่ากัน ในกรุงเทพฯ เยาวชนมีพร้อมทุกอย่าง แต่ในพื้นที่ชนบท แม้แต่การเข้าถึงขั้นพื้นฐานยังเป็นปัญหา’ (KII-6) ความรู้สึกนี้ได้รับการสะท้อนจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มคนหนึ่งว่า ‘โรงเรียนในเมืองใหญ่ได้รับการสนับสนุนดีกว่า แต่ที่นี่ทุกอย่างดูเหมือนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง’ (เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD)

‘เราเรียนจบมา แต่สุดท้ายชีวิตก็ยังอยู่ที่เดิม’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั้งในเชิงพื้นที่ สถาบัน และการจัดการเรียนการสอน ถูกตอกย้ำให้รุนแรงยิ่งขึ้น ด้วยความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล แม้ว่านักเรียนถึงร้อยละ 89 จะแสดงความสนใจในการพัฒนาทักษะตนเองผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพ ดิจิทัลบุทแคมป์ ปัญญาประดิษฐ์ หรือหลักสูตรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และภาวะผู้นำ ทว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า การขาดโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลในพื้นที่ชนบทส่งผลกระทบต่อผลการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ข้อจำกัดด้านงบประมาณในโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรอยู่แล้ว กลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล (KII-5) ขณะเดียวกัน แม้ในโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ การพัฒนาทักษะดิจิทัลก็ยังเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากครูจำนวนมากยังขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ (KII-8) ในกรณีนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญย้ำว่า ปัญหาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความต่างระหว่างโรงเรียนในเมืองและชนบทเท่านั้น แต่เป็นอุปสรรคเชิงระบบที่ขัดขวางการนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่นเดียวกับโรงเรียนหลายแห่งในกรุงเทพฯ ที่ครูไม่ได้รับการฝึกอบรมเพียงพอในการชี้แนะนักเรียนด้านการพัฒนาทักษะดิจิทัล (KII-11) การสนทนากลุ่มยังพบว่า เมื่อเยาวชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ อินเทอร์เน็ตจะกลายเป็นเครื่องมือเรียนรู้ที่สำคัญ

‘ฉันเรียนรู้จาก YouTube ได้มากกว่าที่เรียนในโรงเรียนเสียอีก’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

‘TikTok และ YouTube สอนสิ่งที่เป็นประโยชน์ และนำไปใช้จริงได้มากกว่าโรงเรียน’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

ตารางที่ 2: อุปสรรคต่อการศึกษาและการฝึกทักษะ

อุปสรรค	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
ขาดการสนับสนุนด้านแนะแนวอาชีพ	53%	27%	38%	40%	45%	43%	48%	33%
โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ	47%	65%	24%	50%	31%	20%	19%	33%
โครงสร้างค่าธรรมเนียม	40%	31%	42%	48%	52%	22%	39%	26%
หลักสูตรการศึกษา	33%	35%	39%	23%	25%	31%	52%	50%
ทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียน	33%	27%	24%	34%	33%	25%	23%	26%
การสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี	27%	35%	31%	27%	22%	26%	28%	22%
คุณภาพการสอนในสถาบันของรัฐ	27%	23%	28%	21%	31%	57%	29%	38%
การขาดบุคลากรทางการศึกษา	20%	8%	42%	10%	31%	38%	33%	34%
ความใกล้ชิดของสถาบันการศึกษา	20%	8%	20%	37%	25%	31%	28%	26%

6.4. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ

การสนทนากลุ่มชี้ให้เห็นว่า อุปสรรคด้านการศึกษาและทักษะข้างต้นส่งผลกระทบต่อกลุ่มสังคมต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศชายได้แสดงความอัดอั้นตันใจต่อระบบการศึกษา ที่ทั้งไม่ได้เตรียมความพร้อมให้พวกเขารับมือกับการใช้ชีวิตนอกสถานศึกษา และยังคงยึดถึงความไม่เป็นธรรมของระบบจากการไม่ค่าชูผู้มีความสามารถ ส่งผลให้พวกเขารู้สึกผิดหวังและขาดแรงจูงใจ ในขณะที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศหญิงได้สะท้อนถึงแรงกดดันที่ระบบการศึกษาสร้างขึ้น ทั้งในรูปแบบความคาดหวังจากครอบครัวและครูที่ต้องทำให้ผลการเรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแข่งขันภายในกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้เยาวชนหญิงส่วนใหญ่รู้สึกวิตกกังวลและเกิดภาวะหมดไฟ อีกทั้งปัญหาความยากจนยังบีบให้เด็กผู้หญิงจากครัวเรือนรายได้น้อยต้องออกจากโรงเรียนเมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมต้น ส่งผลให้พวกเขา ‘ตกอยู่ในสถานะเปราะบางและเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบด้านแรงงาน การค้ามนุษย์ และการแต่งงานก่อนวัยอันควร’ (KII-1)

‘เรียนหนักไม่ได้หมายความว่าประสบความสำเร็จ หากระบบไม่เป็นธรรม’

เพศชาย, 26, กรุงเทพมหานคร, FGD

‘ฉันเรียนและทำงานหนัก แต่บางครั้งก็รู้สึกเหมือนวิ่งวนอยู่ที่เดิม’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

ข้อมูลผลสำรวจพบว่านักเรียนผู้พิการเกือบหนึ่งในสอง (ร้อยละ 46) ระบุว่าโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรองรับหรืออำนวยความสะดวกแก่เยาวชนผู้พิการได้อย่างเหมาะสม (KII-2, 3, 4, 13) นอกจากนี้ เยาวชนผู้พิการในชนบทมีแนวโน้มที่จะไม่ได้ศึกษาต่อหลังจบระดับมัธยมศึกษา โดยมีสาเหตุหลักมาจากข้อจำกัดด้านการเดินทางและสถานะทางการเงิน (KII-2) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มผู้พิการได้สะท้อนถึงต้นทุนทางอารมณ์จากการถูกกีดกัน โดยพวกเขารู้สึกเหมือนไม่มีตัวตนในโรงเรียน และถูกทั้งครูและเพื่อนร่วมชั้นประเมินค่าความสามารถต่ำเกินจริง ส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

‘นักเรียนปกติไม่ได้ถูกสอนให้เข้าใจเรา และเราก็ไม่ได้ถูกสอนให้ใช้ชีวิตร่วมกับพวกเขา ระบบทำให้เราต้องแยกจากกัน’

เพศหญิง, 27, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

‘คุณอาจจะชินกับการถูกทิ้งไว้ข้างหลัง แต่มันก็ยังเจ็บปวดอยู่ดี’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

‘เมื่อคนรอบข้างปฏิบัติกับคุณเหมือนคนที่เรียนรู้ไม่ได้ มันยากมากที่จะรักษาความมั่นใจเอาไว้’

เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

ในกรณีของเยาวชน LGBTQ+ การยอมรับจากสังคมและการแสดงตัวตนอย่างเปิดเผยยังไม่ครอบคลุมทุกสถาบันการศึกษา โดย ‘การยอมรับยังคงเป็นไปอย่างเลือกปฏิบัติ’ (KII-2) เยาวชนกลุ่มนี้ยังต้องเผชิญกับอคติและการถูกกีดกันจากภาพลักษณ์เชิงลบที่ถูกตอกย้ำโดยสื่อ (KII-3, 4) ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเน้นย้ำถึงผลกระทบทางอารมณ์ การถูกมองว่า ‘แตกต่าง’ นั้นส่งผลต่อพฤติกรรมทั้งด้านการเข้าสังคมและการเรียน

‘เมื่อต้องเรียนท่ามกลางคนที่ไม่ยอมรับเรา เราก็หยุดพยายามไปเอง’

LGBTQ+, 26, FGD

‘โรงเรียนไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัยที่จะเป็นตัวเอง แต่มันรู้สึกเหมือนการแสดงละคร’

LGBTQ+, 22, FGD

ด้านเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากองค์กรภาคประชาสังคมได้ยกตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง และกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงอื่น ๆ ซึ่งการแต่งงานก่อนวัยอันควร และการคลุมถุงชนยังเป็นสาเหตุหลักของการออกจากโรงเรียนกลางคัน โดยเด็กผู้หญิงมักถูกให้ออกจากโรงเรียนในช่วงปิดเทอมเพื่อไปแต่งงาน (KII-1) ธรรมเนียมปฏิบัติเช่นนี้ ‘ตัดโอกาสทางการศึกษาและแยกพวกเธอออกจากการคุ้มครองของรัฐ’ (ibid.) อีกทั้งความห่างไกลของพื้นที่ยังเป็นอุปสรรคต่อเยาวชนจากชุมชนแนวชายแดน ซึ่งเข้าถึงโรงเรียนได้จำกัดเป็นทุนเดิม สำหรับกลุ่มเหล่านี้ การขาดสัญชาติไทยยังเป็นอุปสรรคต่อเส้นทางการศึกษา เนื่องจาก ‘กลุ่มเยาวชนม้งและเยาวชนข้ามพรมแดนที่ไม่ได้ลงทะเบียนสัญชาติไทยมีความยากลำบากในการเข้าถึงทุนการศึกษา’ (KII-1)

อีกทางหนึ่ง ขณะที่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกผนวกเข้ากับระบบการศึกษาไทยแล้ว สถานการณ์ของเยาวชนข้ามพรมแดนและเยาวชนพลัดถิ่นกลับแตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง ภาวะไร้เอกสารรับรองและสัญชาติทำให้พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาไทยได้ ‘พวกเขาเป็นคนไทยในทุกมิติ ยกเว้นในทางเอกสาร ทำให้พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงโครงการสวัสดิการของรัฐได้’ (KII-1) โดยเฉพาะเยาวชนในศูนย์พักพิงชั่วคราวชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งทั้งถูกจำกัดบริเวณการเดินทาง และโรงเรียนในค่ายก็ไม่ได้ใช้หลักสูตรไทยหรือสอนภาษาไทย (KII-10)

แม้การบริการด้านการศึกษาจะดำเนินโดยองค์กรด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศและองค์กรท้องถิ่นเป็นหลัก แต่การตัดงบประมาณความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาทำให้สถานการณ์แย่ลง ตัวอย่างเช่น ไม่สามารถจ่ายเงินเดือนครู จัดซื้อหนังสือ หรือซ่อมแซมอาคารได้ (Save the Children, 2024) ข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้เยาวชนพลัดถิ่นและเยาวชนผู้ลี้ภัยไม่สามารถเข้าเรียนในระบบการศึกษาไทยได้ ส่งผลกระทบระยะยาวต่อโอกาสในการศึกษาต่อหรือการจ้างงาน ด้วยโอกาสทำงานนอกค่ายพักพิงมีจำกัด เยาวชนจำนวนมากจึงไม่มีทางเลือกนอกจากต้องเป็นครูในชุมชนของตน แม้บางส่วนจะทำไปด้วยความจำยอม แต่พวกเขาก็ยังพยายามหาหนทางสร้างชีวิตภายใต้ข้อจำกัดของค่ายพักพิง (KII-10)

ข้อค้นพบสำคัญ

- เยาวชนมองว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความก้าวหน้าและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของตน
ทว่าในทางปฏิบัติ ระบบการศึกษาปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าวได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ ดังนั้น นโยบายที่ช่วยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาและทักษะ ตลอดจนคุณภาพการสอน
และการเรียนรู้ที่เชิงปฏิบัติจะช่วยสนับสนุนให้เยาวชนสามารถบรรลุเป้าหมายของตนได้ดียิ่งขึ้น
- เยาวชนในพื้นที่ชนบทเชื่อมั่นว่าการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น
ในการขยายโอกาสการเข้าถึงสถานศึกษาในพื้นที่ขาดแคลน โดยต้องมีการสนับสนุนแบบเจาะจงสำหรับ
เยาวชนในพื้นที่ห่างไกล ตลอดจนกลุ่มชาติพันธุ์และเยาวชนข้ามพรมแดน
- เยาวชนสะท้อนว่าระบบการศึกษายังคงยึดติดกับกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นความจำ จึงควรเพิ่มการเรียนรู้
ที่เน้นทักษะปฏิบัติ การแก้ปัญหา ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการคิดเชิงวิพากษ์
เพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาดแรงงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ข้อจำกัดด้านการเงินและความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จ
ทางการศึกษาของเยาวชนจำนวนมาก การเพิ่มเงินอุดหนุน ทุนการศึกษา และทางเลือกการเรียนรู้ที่
ยืดหยุ่น จะช่วยสร้างหลักประกันว่าสถานะทางเศรษฐกิจจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาและการพัฒนาทักษะ
- ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลระหว่างภูมิภาคและกลุ่มทางเศรษฐกิจสังคม ทำให้เยาวชนขาดโอกาสในการ
เข้าถึงการเรียนรู้สมัยใหม่และการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล การเชื่อมต่อเครือข่าย
และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์ จะช่วยสนับสนุนการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ขาดแคลน
- เยาวชนผู้พิการ รวมถึงเยาวชนจากกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มผู้พลัดถิ่น ยังคงเผชิญอุปสรรคทางการศึกษาอย่าง
มีนัยสำคัญ นโยบายการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อคนทุกกลุ่ม สร้างสภาพ
แวดล้อมการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ และการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความหลากหลายทางภาษา เพื่อตั้ง
พวกเขาเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น
- การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกลไกที่มากกว่าการปฏิรูปสถาบัน การสร้างความร่วมมือ
อย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยปรับการเรียนรู้ให้สอดคล้อง
กับโอกาสในโลกความเป็นจริง เพื่อให้มั่นใจว่าการศึกษาคือช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของ
เยาวชนไทยได้อย่างแท้จริง

การจ้างงาน

แรงงานมากกว่าร้อยละ 50 ของประเทศไทยเป็นลูกจ้างนอกระบบ (OECD, 2025) ข้อมูลในบทนี้จะนำเสนอภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนที่มีงานทำซึ่งได้เข้าร่วมการตอบแบบสำรวจ เพื่อทำความเข้าใจความท้าทายที่เยาวชนต้องเผชิญในสถานที่ทำงานและการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งสำรวจผลกระทบที่แตกต่างกันของอุปสรรคด้านการจ้างงานในกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ อีกด้วย

7

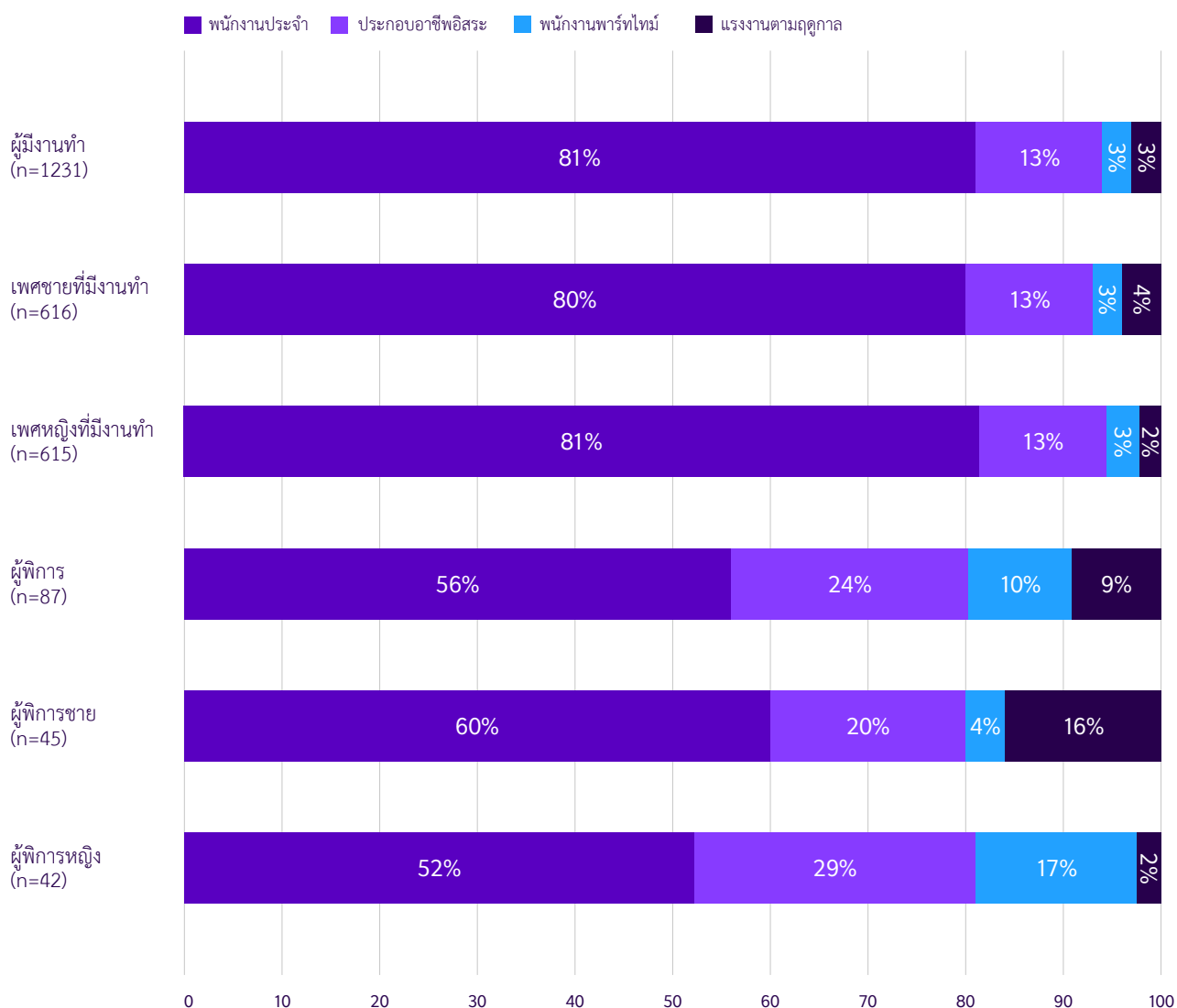

7.1. ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนที่มีงานทำ

เส้นทางการจ้างงานที่ไม่เท่าเทียม

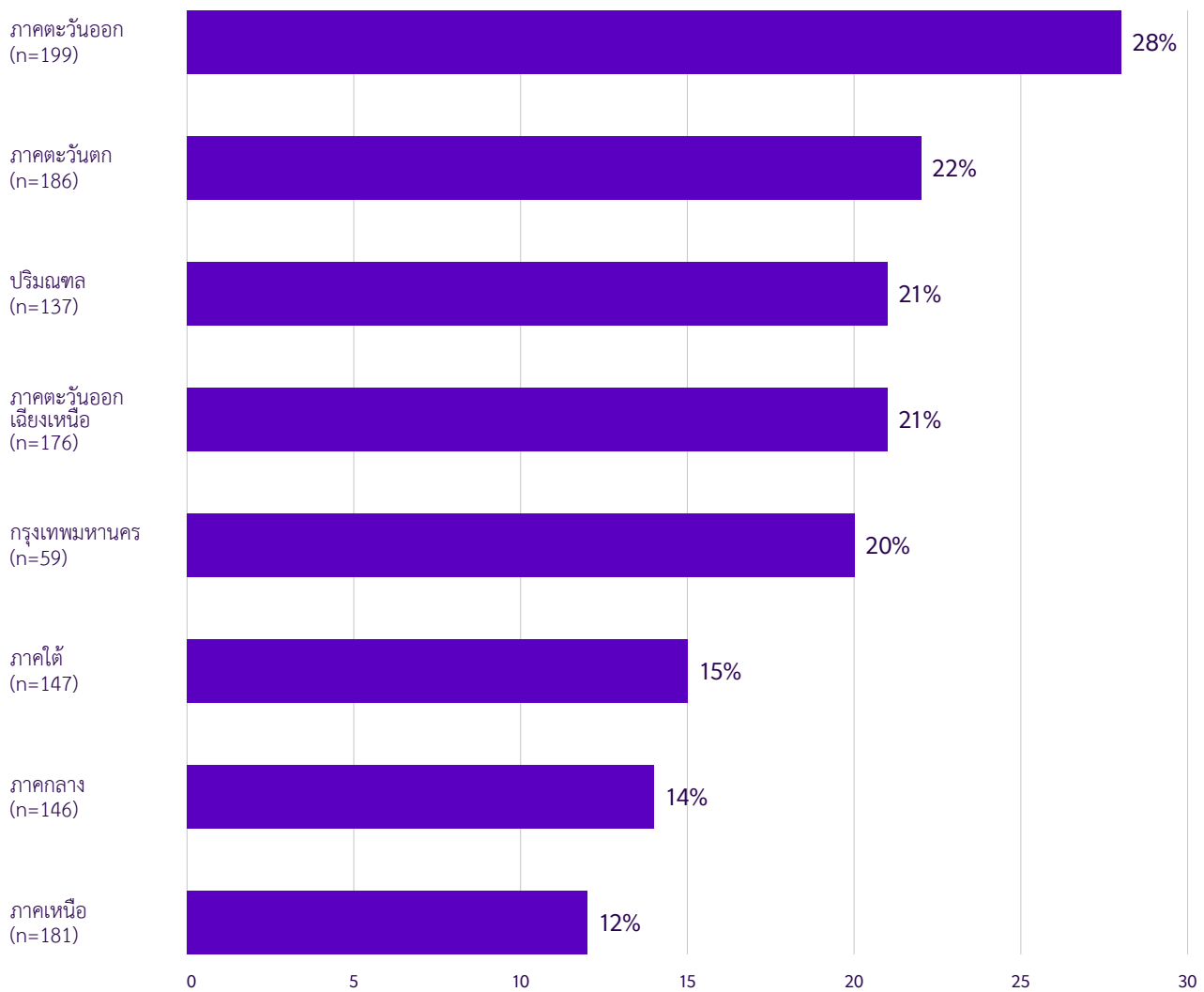
ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 62 เป็นผู้มีงานทำ และร้อยละ 5 เป็นผู้ว่างงาน ในกลุ่มผู้มีงานทำจำนวนสี่ในห้าคน (ร้อยละ 81) ได้รับการจ้างงานแบบเต็มเวลา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลระบุว่าเยาวชนผู้พิการในสัดส่วนที่สูงกว่า (ร้อยละ 44) ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในรูปแบบการจ้างงานที่ขาดความมั่นคง โดยหนึ่งในสามของผู้พิการชาย (ร้อยละ 36) ต้องพึ่งพาการประกอบอาชีพอิสระหรืองานตามฤดูกาล และผู้พิการหญิงร้อยละ 46 ต้องประกอบอาชีพอิสระหรือทำงานพาร์ทไทม์

แผนภูมิที่ 29: ประเภทการจ้างงาน

ความแตกต่างระดับภูมิภาคก็เห็นได้ชัดเช่นกัน โดยสัดส่วนของเยาวชนที่อยู่ในรูปแบบการจ้างงานที่ขาดความมั่นคงสูงขึ้นในภูมิภาคต่อไปนี้: ภาคตะวันออก (ร้อยละ 28) ภาคตะวันตก (ร้อยละ 22) ปริมณฑล (ร้อยละ 21) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 21) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 20)

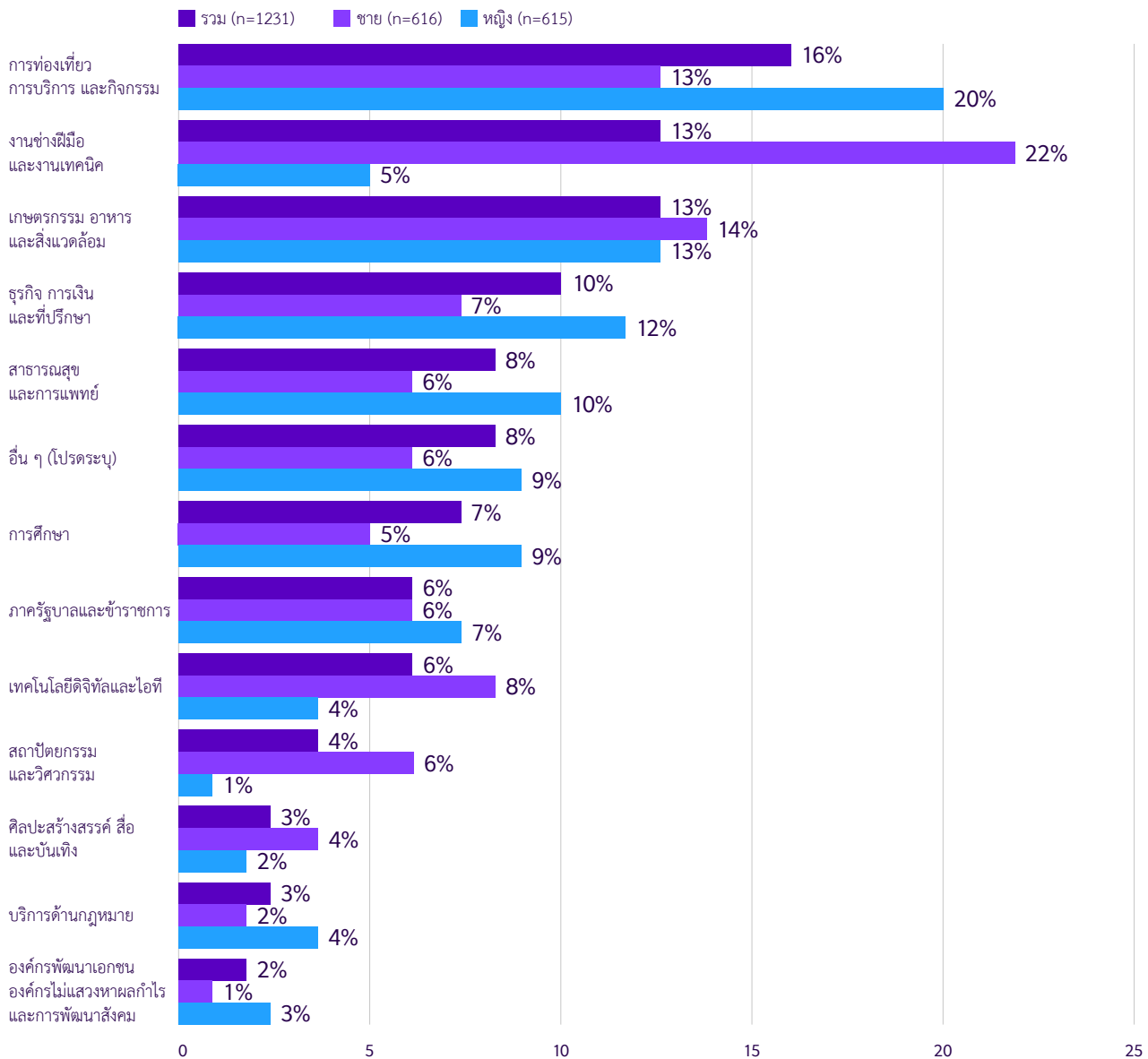
แผนภูมิที่ 30: สัดส่วนของเยาวชนที่มีงานทำในรูปแบบการจ้างงานที่ขาดความมั่นคง

ตลาดแรงงานที่แบ่งแยกตามเพศสภาพ

ข้อมูลจากแบบสำรวจชี้ให้เห็นว่า การแบ่งแยกทางเพศปรากฏให้เห็นในหลายภาคส่วนการจ้างงาน โดยผู้ตอบแบบสำรวจเพศหญิงระบุว่าทำงานในภาคบริการและการดูแลเป็นหลัก ในขณะที่เพศชายมีกระบัวอยู่ในสายงานทักษะทางเทคนิคและวิชาชีพช่าง สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อช่องว่างรายได้ระหว่างเพศ เนื่องจากผู้หญิงมักกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มงานที่มีค่าตอบแทนต่ำเมื่อเทียบกับผู้ชาย ผู้หญิงมีสัดส่วนสูงกว่าในภาคการท่องเที่ยวและการบริการ (ร้อยละ 20) ธุรกิจและที่ปรึกษา (ร้อยละ 12) บริการสุขภาพและการแพทย์ (ร้อยละ 10) การศึกษา (ร้อยละเก้า) ภาครัฐและข้าราชการ (ร้อยละเจ็ด) บริการด้านกฎหมาย (ร้อยละสี่) และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (ร้อยละสาม) ในทางกลับกัน ผู้ชายมีสัดส่วนสูงกว่าในสายงานช่างฝีมือและงานเทคนิค (ร้อยละ 22) เทคโนโลยี (ร้อยละแปด) สื่อและบันเทิง (ร้อยละสี่) รวมถึงสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม (ร้อยละหก) ขณะที่ภาคการเกษตรมีสัดส่วนการจ้างงานผู้ชาย (ร้อยละ 14) และผู้หญิง (ร้อยละ 13) ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

แผนภูมิที่ 31: ภาคส่วนการจ้างงาน

สถานการณ์การจ้างงานที่ไม่มั่นคง

ผลสำรวจพบว่าปัญหาค่าตอบแทนต่ำเป็นความกังวลหลักของผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37) ตลอดจนการขาดความมั่นคงในหน้าที่การงาน (ร้อยละ 34) เมื่อเปรียบเทียบกับเพศชาย จะพบสัดส่วนเพศหญิงได้รับผลกระทบสูงกว่าในเรื่องชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน (ร้อยละ 30) การขาดการฝึกอบรมทักษะ (ร้อยละ 24) และการกลั่นแกล้งหรือการใช้ความรุนแรงทางวาจา (ร้อยละ 18) ในทางกลับกัน ผู้ตอบแบบสำรวจชายได้รับผลกระทบจากการขาดความก้าวหน้าในสายอาชีพ (ร้อยละ 28) สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย (ร้อยละ 27) และการทุจริตในสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 23) ข้อมูลเชิงลึกจากการสนทนากลุ่มช่วยตอกย้ำข้อค้นพบเหล่านี้ โดยผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มองว่าตลาดแรงงานมีความเหลื่อมล้ำสูง ในบริบทปัจจุบันที่อัตราค่าจ้างเติบโตไม่ทันกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นและข้อจำกัดด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่รู้สึกคับข้องใจเนื่องจากมองว่าการจ้างงานที่ไม่มั่นคงเป็นสิ่งที่ยากจะเอื้อมถึงหากปราศจากเส้นสาย ดังที่ผู้เข้าร่วมรายหนึ่งตั้งข้อสังเกตว่า ‘**ต่อให้คุณทำดีที่สุดแล้ว คนที่มีสถานะทางสังคมที่ดีกว่าก็ยังคงได้เปรียบและไปได้ไกลกว่าอยู่ดี**’ (เพศชาย, 25, กรุงเทพมหานคร, FGD)

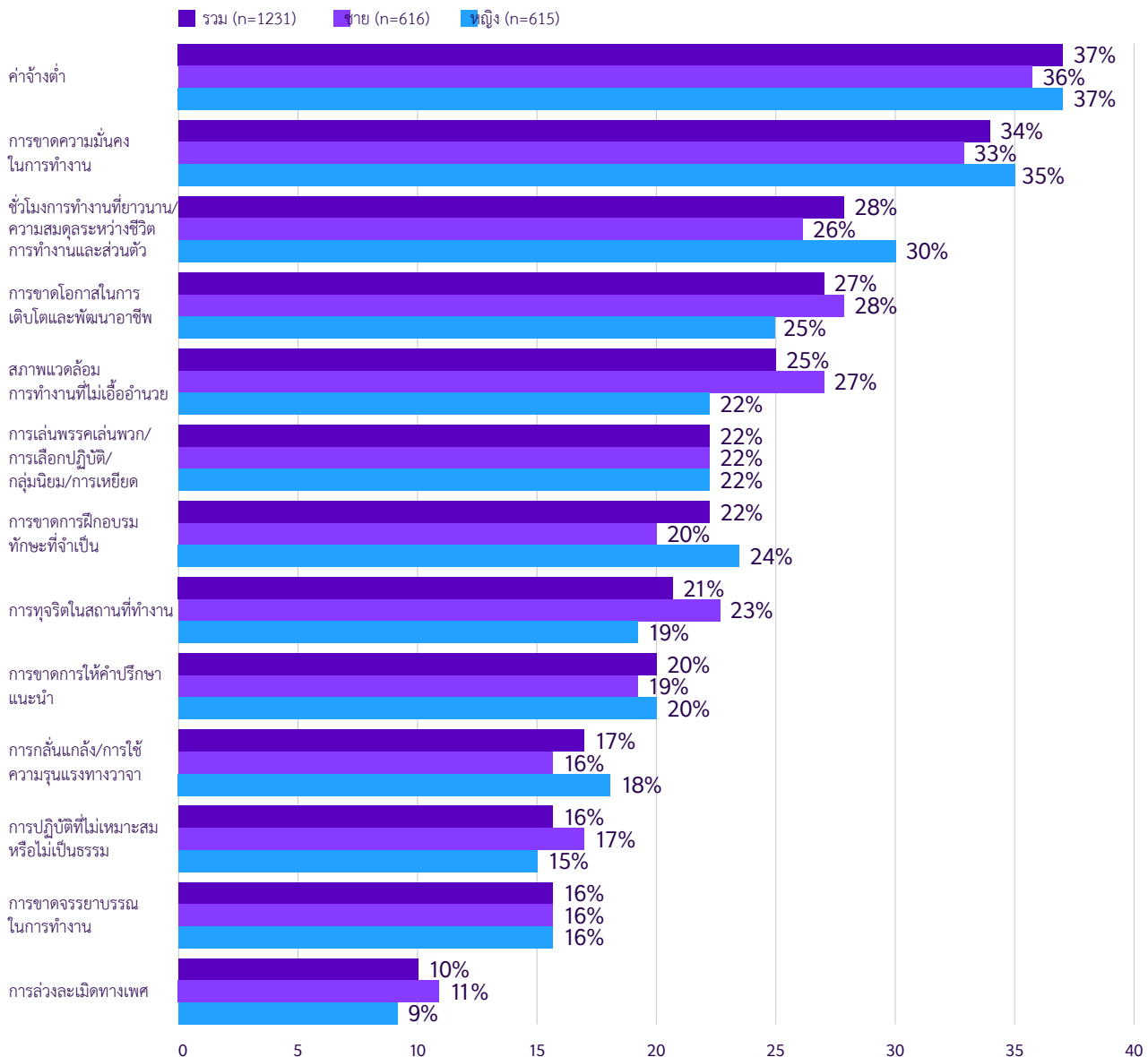
‘เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปตลอด แต่เงินเดือนกลับย่ำอยู่กับที่’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

‘ถ้าคุณไม่มีเส้นสาย ก็ไม่มีใครพิจารณาใบสมัครงานของคุณ’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

แผนภูมิที่ 32: ความท้าทายที่เยาวชนต้องเผชิญในการทำงาน

ตารางที่ 3: ความท้าทายที่เยาวชนต้องเผชิญในการทำงาน

ประเด็นสำคัญ	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
ค่าตอบแทนต่ำ	42%	58%	32%	35%	27%	29%	34%	47%
การขาดความมั่นคงในงาน	27%	20%	43%	28%	35%	36%	50%	28%
การขาดความก้าวหน้าในอาชีพ	42%	23%	23%	27%	23%	27%	31%	26%
การทุจริตในสถานที่ทำงาน	10%	12%	20%	15%	27%	25%	25%	26%
การขาดจรรยาบรรณในการทำงาน	8%	6%	10%	12%	15%	23%	22%	22%
การขาดแคลนระบบพี่เลี้ยง	22%	15%	11%	29%	20%	19%	18%	22%
การกลั่นแกล้ง/การใช้ความรุนแรงทางวาจา	20%	15%	16%	18%	22%	17%	10%	20%
การขาดแคลนการฝึกอบรม	15%	11%	21%	26%	25%	24%	26%	19%
ชั่วโมงการทำงานยาวนาน/สมดุลชีวิตกับการทำงาน	8%	30%	53%	27%	33%	22%	24%	18%
การคุกคามทางเพศ	10%	8%	4%	5%	9%	22%	6%	18%
สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย	20%	21%	30%	27%	26%	23%	31%	16%
การเลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียง/ระบบอุปถัมภ์	49%	36%	19%	27%	19%	22%	11%	14%
การปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรม	17%	26%	12%	21%	20%	11%	10%	12%

7.2. อุปสรรคต่อการเข้าถึงโอกาสการจ้างงาน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสนทนากลุ่มเผยให้เห็นอุปสรรคต่อการจ้างงานหลายประการ ตั้งแต่ความไม่สอดคล้องของทักษะ ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ข้อจำกัดด้านการฝึกอาชีพและการศึกษานอกระบบ ไปจนถึงการเลือกปฏิบัติและการขาดการคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสม

ความไม่สอดคล้องของทักษะ

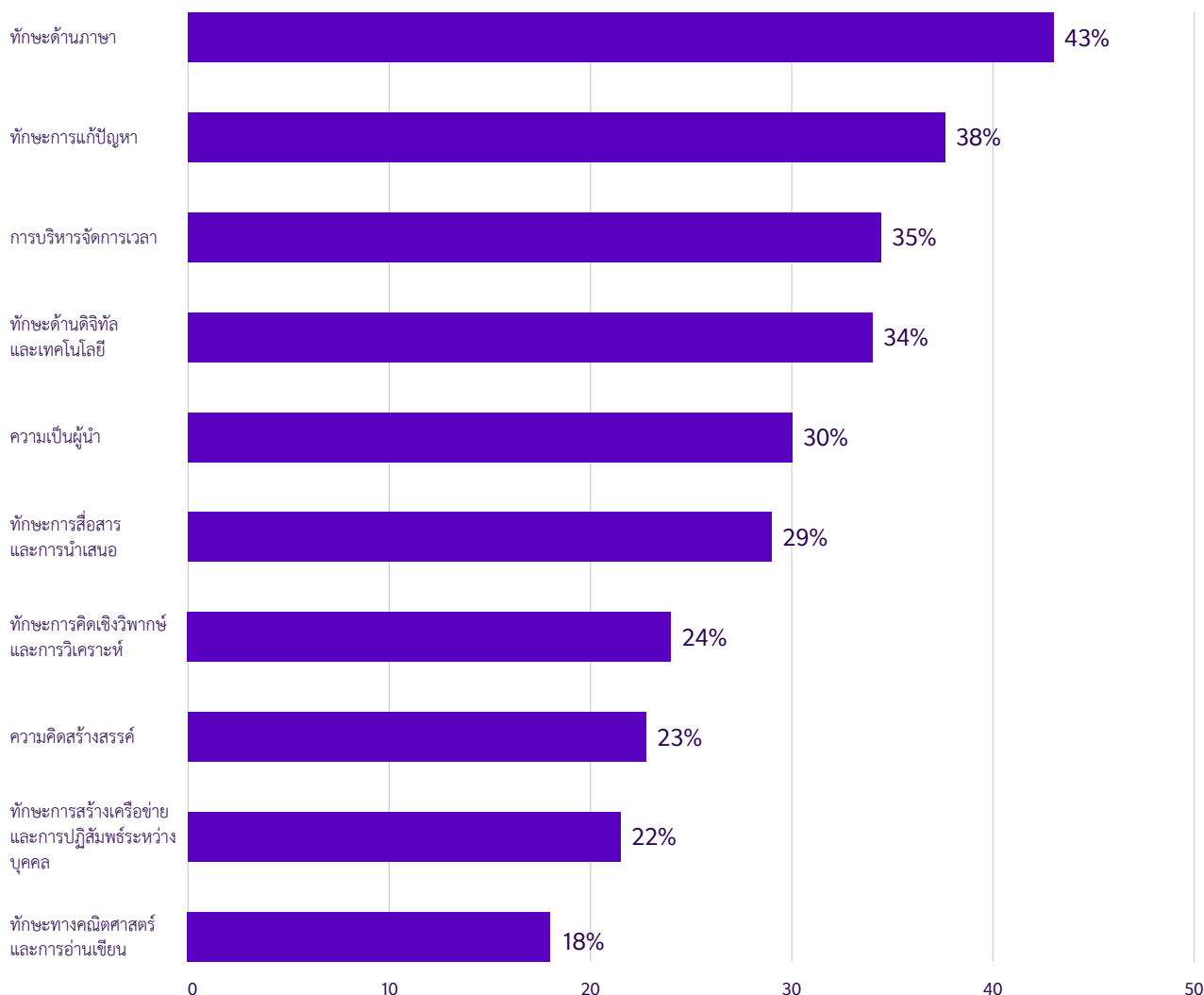
พื้นฐานทางการศึกษาที่อ่อนแอส่งผลให้เกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงานไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อเยาวชนในการเปลี่ยนผ่านสู่การมีอาชีพที่มั่นคงหรือได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น (KII-6, KII-11) ช่องว่างที่สำคัญในประเด็นนี้คือ ผู้สำเร็จการศึกษายังขาดทักษะด้านการสื่อสาร การแก้ปัญหา หรือการบริหารจัดการโครงการตามที่นายจ้างต้องการ (ibid.) ผู้ตอบแบบสำรวจที่มีงานทำอย่างน้อยหนึ่งในสามมองว่าทักษะด้านภาษา (ร้อยละ 43) การแก้ปัญหา (ร้อยละ 38) การบริหารเวลา (ร้อยละ 35) ทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี (ร้อยละ 34) และภาวะผู้นำ (ร้อยละ 30) มีความสำคัญต่อการทำงาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตว่า การแนะแนวอาชีพเป็นส่วนที่นักเรียนยังคงได้รับการสนับสนุนอย่างจำกัดและไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเพียงพอในการสำรวจเส้นทางอาชีพ (KII-9) ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ในบทที่ 6 ผู้ตอบแบบสำรวจถึงร้อยละ 41 ระบุว่า การแนะแนวอาชีพเป็นส่วนที่ต้องได้รับการปรับปรุงมากที่สุดในระบบการศึกษา

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มหลายรายเน้นย้ำถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างเส้นทางการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละภูมิภาค โดยตั้งข้อสังเกตว่า เยาวชนมักรู้สึกขาดความพร้อมเมื่อก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะด้านทักษะเชิงปฏิบัติหรือเทคโนโลยีที่นายจ้างต้องการ ตัวอย่างเช่น ทักษะการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 61) ปริมณฑล (ร้อยละ 56) และภาคตะวันออก (ร้อยละ 45) ทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่เยาวชนรู้สึกว่าคุณสมบัติความพร้อมเพียงพอในการปรับตัวเข้ากับภูมิทัศน์การทำงานที่พึ่งพาเครื่องมือดิจิทัลและต้องการความรู้เฉพาะทางมากขึ้นเรื่อย ๆ (KII-6) โดยในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 55 มองว่าทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงาน

**‘พวกเขาจ้างเราเพียงเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย
ไม่ได้สนใจว่าเราทำอะไรได้บ้าง’**

เพศหญิง, 28, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

แผนภูมิที่ 33: ทักษะสำคัญที่สุดที่จำเป็นต่อการจ้างงาน (n=1231)

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ความไม่สอดคล้องดังกล่าวนำไปสู่ภาวะการทำงานต่ำกว่าระดับความรู้ความสามารถ โดยผู้สำเร็จการศึกษายอมรับตำแหน่งงานที่ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษาที่ได้รับ ซึ่งตอกย้ำแนวคิดที่ว่าความสำเร็จทางการศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้รับประกันการจ้างงานที่มั่นคง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากภาครัฐสะท้อนความกังวลในทำนองเดียวกันว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะตรงตามความต้องการยังคงเผชิญกับความยากลำบากในการหางานทำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากสถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน (KII-8) ในกรณีนี้ แม้แต่นักศึกษาที่ทุ่มเทพยายามอย่างมากในการหางานก็ยังประสบความยากลำบากในการหางานที่สอดคล้องกับคุณวุฒิหรือความสามารถของตน (ibid.)

‘ถึงแม้จะมีใบปริญญา แต่งานก็หายากและค่าตอบแทนก็ไม่เพียงพอ’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

‘การศึกษามันไปคนละทางกับการทำงานจริง ๆ’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่

ความแตกต่างระหว่างเยาวชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อื่นนั้นมีความเด่นชัด การกระจุกตัวของโอกาสทั้งด้านการศึกษาและการจ้างงานส่งผลให้เยาวชนในเมืองมีเส้นทางอาชีพที่หลากหลายกว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งระบุว่า การสนับสนุนด้านระบบพี่เลี้ยง และการแนะแนว ยังคงกระจุกตัวอยู่ในสถาบัน การศึกษาเอกชนหรือสถาบันในเมืองที่มีเงินทุนสนับสนุน (KII-5) ในทางกลับกัน เมื่อมองออกไปนอกพื้นที่กรุงเทพฯ โอกาสการจ้างงานในภาคเอกชนยังมีจำกัด ทำให้เยาวชนมุ่งหางานในภาครัฐ (KII-9) โดยผู้ตอบแบบสำรวจประมาณหนึ่งในสิบในภาคเหนือ (ร้อยละเก้า) ภาคตะวันตก (ร้อยละเก้า) และภาคใต้ (ร้อยละแปด) ทำงานในหน่วยงานรัฐ และราชการ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า ความสนใจของเยาวชนต่องานราชการสะท้อนให้เห็นถึงความกังวลจากความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ความคาดหวังของสังคม และความต้องการความมั่นคง เยาวชนในชุมชนชายขอบมีแนวโน้มมุ่งหางานในภาครัฐ เนื่องจากมีรายได้ที่แน่นอน ความมั่นคงในระยะยาว และสวัสดิการในระบบ ซึ่งมักหาไม่ได้ในภาคเอกชนหรือแรงงานนอกระบบ ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เยาวชนต้องการงานที่มั่นคงเนื่องจากเศรษฐกิจท้องถิ่นที่ซบเซาและมีข้อจำกัดในการเดินทาง (KII-10) ค่านิยมทางสังคมยังมีอิทธิพลอย่างมากในการผลักดันเยาวชนให้มุ่งหางานในภาครัฐ ซึ่งถูกมองว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มั่นคง และได้รับการยอมรับจากสังคม (KII-9)

‘คุณต้องย้ายไปกรุงเทพฯ ถ้าอยากได้รับการยอมรับอย่างจริงจัง’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านระบุว่า แม้ความเหลื่อมล้ำทางเพศในชั้นเรียนจะลดลง แต่สถานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ ยังคงเป็นปัจจัยที่กำหนดการเข้าถึงโอกาสการจ้างงาน (KII-5) ในขณะที่เยาวชนในเมืองเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง เยาวชนในชนบทกลับยังคงเผชิญข้อจำกัดขั้นพื้นฐาน เช่น ความสามารถทางภาษา รวมถึงภาษาอังกฤษ การเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัล และการเปิดรับมุมมองระดับประเทศและนานาชาติ ตัวอย่างเช่น หนึ่งในสองของผู้ตอบแบบสำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 54) และภาคเหนือ (ร้อยละ 52) ระบุว่าทักษะด้านภาษาเป็นทักษะที่จำเป็นอันดับต้น ๆ ในการทำงาน นอกจากนี้ การสนทนากลุ่มยังสะท้อนว่านักเรียนในพื้นที่ชนบทมีโอกาสจำกัดในตลาดแรงงานท้องถิ่น รวมถึงขาดการเข้าถึงข้อมูลและเครือข่ายตลาดแรงงานที่จะช่วยสนับสนุนเป้าหมายทางอาชีพ

‘ทุกอย่างอยู่ที่กรุงเทพฯ ส่วนที่นี้เราได้แค่สิ่งที่เหลืออยู่’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

ในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจจากภาคเหนือ ร้อยละ 12 ของผู้ตอบแบบสำรวจที่กำลังประกอบอาชีพระบุว่าตนอยู่ในภาคเกษตรกรรม และร้อยละ 14 อยู่ในภาคการท่องเที่ยว ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคเหนือระบุว่า งานที่มีอยู่ในทั้งสองภาคส่วนนี้ให้ผลตอบแทนต่ำและขาดความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว นอกจากนี้ หนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสำรวจที่กำลังประกอบอาชีพ (ร้อยละ 36) ในภาคเหนือระบุว่าขาดความมั่นคงในงานเป็นข้อกังวลหลัก ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังระบุเพิ่มเติมว่าผู้สมัครงานจากภาคเหนือมักถูกมองข้ามเมื่อสมัครงานในกรุงเทพฯ หรือเมืองใหญ่อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้เข้าร่วมรายหนึ่งที่ระบุว่า ‘คนส่วนใหญ่ต้องย้ายออกไป ถ้าอยากได้ค่าตอบแทนที่ดีกว่า’ (เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD)

‘คนส่วนใหญ่หาเงินได้แค่พอประทังชีวิต แต่ไม่เพียงพอที่จะสร้างฐานะ’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

ในกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความไม่มั่นคงในการทำงานส่งผลกระทบต่อเยาวชนที่กำลังประกอบอาชีพมากถึงหนึ่งในสอง (ร้อยละ 50) ผู้ที่กำลังประกอบอาชีพถึงหนึ่งในสามได้รับผลกระทบจากค่าตอบแทนต่ำ (ร้อยละ 34) การขาดความก้าวหน้าในสายอาชีพ (ร้อยละ 31) และสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย (ร้อยละ 31) ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเน้นย้ำว่าสภาวะการทำงานต่ำกว่าวุฒิและการย้ายถิ่นฐานเป็นเรื่องปกติในภูมิภาค โดยชี้ว่าการจ้างงานตามฤดูกาลและค่าตอบแทนต่ำเป็นลักษณะเฉพาะของเศรษฐกิจท้องถิ่น เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาจึงต้องจากบ้านเกิดเพื่อไปหางานทำในเมืองใหญ่ เนื่องจาก ‘งานส่วนใหญ่ไม่ตรงกับสิ่งที่เรียนมา’ (เพศหญิง, 22, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD)

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคใต้ (ซึ่งร้อยละ 47 ระบุว่าค่าตอบแทนต่ำเป็นปัญหาสำคัญ) แสดงความกังวลในทำนองเดียวกันเกี่ยวกับการจ้างงานเฉพาะกิจและการจ้างงานตามฤดูกาล แม้ว่าภาคการท่องเที่ยวจะช่วยสร้างโอกาสได้บ้าง แต่โอกาสเหล่านี้มักไม่ยั่งยืนในระยะยาว ส่งผลให้เยาวชนวางแผนอนาคตของตนเองได้ยาก ในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ซึ่งเศรษฐกิจท้องถิ่นพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นหลัก ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ตั้งข้อสังเกตถึงประเด็นชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน นอกจากนี้ ผู้สำเร็จการศึกษามักประสบสภาวะการทำงานต่ำกว่าวุฒิ เนื่องจากวุฒิการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

‘งานมาแล้วก็ไปตามฤดูกาล ไม่มีอะไรยั่งยืน’

เพศชาย, 29, ภาคใต้, FGD

‘การศึกษาของเราไม่ตรงกับงานที่มีอยู่จริงที่นี่’

เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD

เช่นเดียวกับโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นศูนย์กลางสำหรับการฝึกอบรมคุณภาพสูง การฝึกงาน และการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานที่ดีกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากกรุงเทพฯ แสดงความกังวลถึงต้นทุนทางอารมณ์จากการต้องดิ้นรนในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง เยาวชนในเมืองรู้สึกว่าการตลาดแรงงานมีความแออัด ตกอยู่ในภาวะค่าจ้างหยุดนิ่ง และมีอคติทางสังคมฝังรากลึก นอกจากนี้ ครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจที่มีงานทำในกรุงเทพฯ (ร้อยละ 49) และร้อยละ 36 ในปริมณฑล ระบุว่าระบบอุปถัมภ์และการเลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียงเป็นปัญหาสำคัญ ดังที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มรายหนึ่งระบุว่า ‘แม้จะทุ่มเททำงานหนัก แต่การเลื่อนตำแหน่งกลับขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัว’ (เพศชาย, 25, กรุงเทพมหานคร, FGD)

ข้อจำกัดด้านการฝึกอบรมวิชาชีพและการศึกษานอกระบบ

การขาดแคลนการฝึกอบรมวิชาชีพตอกย้ำความเหลื่อมล้ำในกลุ่มเยาวชนชนบท โดยเฉพาะกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาน้อย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่าเยาวชนจากครัวเรือนรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะออกจากระบบการศึกษาเมื่อจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (KII-1) ความยากจนและการดูแลครอบครัว โดยเฉพาะในกรณีคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว รวมถึงความขัดสนในครัวเรือน ผลักดันให้เยาวชนต้องเลือกทำงานนอกระบบที่ได้ค่าตอบแทนต่ำและไร้สวัสดิการคุ้มครอง ในกรณีนี้ การเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมนอกระบบหรือระดับท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่ย้ายถิ่นจากโรงเรียนกลางคืนหรือผู้ที่มีภาระดูแลครอบครัว กลายเป็นข้อจำกัดโอกาสในการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การจ้างงานที่ปลอดภัย แม้จะมีทางเลือกด้านการฝึกอาชีพนอกเมืองใหญ่ แต่ก็ยังคงมีการกระจายตัวที่ไม่ทั่วถึงและไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานท้องถิ่น ช่องว่างดังกล่าวจึงมักบีบให้เยาวชนต้องย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง

การเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองที่ไม่เพียงพอ

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มชี้ให้เห็นถึงแนวปฏิบัติในการจ้างงานที่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำ โดยระบุลักษณะภายนอก ภูมิหลังทางสังคม และเชื้อชาติส่วนตัว ยังคงมีอิทธิพลต่อการจ้างงาน ตามความเห็นของผู้เข้าร่วมรายหนึ่งระบุว่า ‘มันไม่ใช่เรื่องของทักษะ แต่เกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอกหรือสิ่งที่พวกเขาคาดหวังให้คุณเป็น’ (LGBTQ+, 26, FGD) นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังเน้นย้ำว่าการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองแรงงานที่ขาดความจริงจัง ทำให้พนักงานรุ่นใหม่เสี่ยงต่อการถูกเลือกปฏิบัติ และต้องเผชิญกับสภาพการจ้างงานที่ไม่มั่นคง

‘เส้นสายและหน้าตาสำคัญกว่าความสามารถจริง’

เพศชาย, 26, กรุงเทพมหานคร, FGD

7.3. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ

สำหรับเยาวชนจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีเครือข่ายเส้นสายหรือความสามารถในการย้ายถิ่นฐานไปยังเมืองใหญ่ โอกาสในการสร้างอาชีพที่มั่นคงยังคงมีความไม่แน่นอน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือระบุว่า ‘ผู้คนเลิกฝันเพราะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง’ (เพศหญิง, 22, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคกลางที่ยืนยันว่า ‘ต่อให้คุณทำถูกทุกอย่าง ชีวิตก็ยังไม่ก้าวหน้าไปไหน’ (เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD)

แม้แต่ในกรุงเทพมหานครที่มีการกระจุกตัวของโอกาสการจ้างงานสูงกว่าจังหวัดอื่น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มระบุว่าเยาวชนยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ โดยผู้เข้าร่วมรายหนึ่งอธิบายถึงผลกระทบสะสมจากอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องว่า ‘คุณเริ่มรู้สึกเหนื่อย ไม่ใช่จากตัวงาน แต่จากความไม่เป็นธรรม’ (เพศชาย, 25, กรุงเทพมหานคร, FGD)

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย บรรทัดฐานทางสังคมแบบอนุรักษ์นิยมในกลุ่มชุมชนมลายูมุสลิมเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับเยาวชนหญิงในการประกอบอาชีพ รวมถึงการโน้มน้าวผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของโอกาสในการทำงานที่ดีขึ้น (KII-1, KII-10) นอกจากนี้ ความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมยังทำให้ผู้หญิงปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ยากเมื่อต้องไปทำงานนอกชุมชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยกกรณีของเยาวชนหญิงชาวมุสลิมจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับโอกาสฝึกงานในเครือโรงแรมระดับนานาชาติ แต่กลับต้องเผชิญอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิในการสวมฮิญาบในที่ทำงาน (KII-10)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า เยาวชนหญิงมักได้รับแรงกดดันจากบรรทัดฐานทางสังคมและความคาดหวังทางสังคมเรื่องการดูแลครอบครัว โดย ‘ความสำเร็จของผู้หญิงมักถูกมองว่าเป็นเรื่องชั่วคราว จนกว่าจะแต่งงานหรือมีลูก’ (KII-2) การขาดนโยบายในสถานที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการลาคลอดหรือการจัดเตรียมบริการช่วยเหลือดูแลลูกเล็ก สร้างอุปสรรคเพิ่มเติมต่อเส้นทางอาชีพของผู้หญิง (KII-1) สำหรับเยาวชนกลุ่ม LGBTQ+ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่าอุปสรรคสำคัญเป็นเรื่องของการยอมรับทางสังคม โดยยังคงมีการเลือกปฏิบัติแฝงอยู่ในที่ทำงาน ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการจ้างงานและการมีส่วนร่วมในระดับผู้นำ (KII-4)

**‘บางงานไม่พิจารณาคุณด้วยซ้ำ
ถ้าเพศของคุณไม่ตรงกับในใบสมัครงาน’**

LGBTQ+, 22, FGD

**‘เราต้องสร้างงานขึ้นมาเอง
เพราะบริษัทต่าง ๆ ไม่จ้างงานเราอย่างเป็นธรรม’**

LGBTQ+, 29, FGD

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังให้ความสนใจกับประสบการณ์ของเยาวชนผู้พิการในฐานะกลุ่มที่ ‘ถูกกีดกันเชิงโครงสร้างมากที่สุด’ และ ‘มีสัดส่วนน้อยที่สุดในที่ทำงาน’ (KII-2, KII-12) เยาวชนกลุ่มนี้ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่แตกต่างกันไปตามลักษณะความพิการของตน ตัวอย่างเช่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ทำงานร่วมกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระบุว่า เยาวชนกลุ่มนี้มักเผชิญอุปสรรคในกระบวนการสมัครงาน (KII-9) ในบางกรณี องค์กรมีความลังเลที่จะรับผู้สมัครที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าทำงาน โดยอ้างว่าพนักงานเดิมอาจรู้สึกอึดอัดหรือไม่สะดวกใจในการปฏิสัมพันธ์กับพนักงานกลุ่มนี้ (ibid.) ด้านผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มชี้ว่า จากประสบการณ์การทำงาน นโยบายที่มุ่งเน้นกลุ่มผู้พิการส่วนใหญ่มักเป็นเพียงการดำเนินการเชิงสัญลักษณ์ โดยสถานที่ทำงานส่วนใหญ่ยังคงไม่เอื้อต่อการเข้าถึง ทั้งในเชิงกายภาพและเชิงทัศนคติ ซึ่งบริษัทมักปฏิบัติตามนโยบายความเท่าเทียมเพียงแค่นาม ตัวอย่างเช่น การจ้างผู้พิการเพียงไม่กี่คนเพื่อให้ภาพลักษณ์ดูเป็นองค์กรที่เปิดรับความหลากหลาย แต่กลับไม่ได้มอบหมายงานที่มีคุณค่าแก่พวกเขา ดังที่ผู้เข้าร่วมรายหนึ่งระบุว่า ‘คนคิดว่าการจ้างพวกเรคือการกุศโลบาย ไม่ใช่เพราะเรามีความสามารถ’ (เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD)

‘บริษัทให้เราทำแ่งงานเล็ก ๆ เพื่อให้ครบตามโควตา
ไม่ใช่ให้โอกาสการทำงานจริง ๆ’

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

‘เราแค่อยากได้รับการปฏิบัติเหมือนคนทั่วไป
ไม่ใช่ถูกมองว่าเป็นข้อยกเว้น’

LGBTQ+, 26, FGD

ข้อค้นพบสำคัญ

- แรงงานมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศไทยอยู่ในการจ้างงานนอกระบบ เยาวชนไทยได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจากค่าจ้างที่ต่ำ ความไม่มั่นคงในงาน และโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพที่จำกัด นอกจากนี้ เยาวชนยังเน้นย้ำถึงอิทธิพลของอิทธิพลที่มีต่อโอกาสการจ้างงาน นโยบายปฏิรูปแรงงาน จึงควรให้ความสำคัญกับค่าจ้างที่เป็นธรรม การคุ้มครองแรงงานที่เข้มแข็งขึ้น และกระบวนการสรรหาบุคลากรที่โปร่งใสเป็นลำดับแรก ๆ
- ความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลลัพธ์ทางการศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน ตอกย้ำภาวะการทำงานต่ำกว่าระดับความรู้ความสามารถและจำกัดความสามารถของเยาวชนในการเข้าถึงงานที่ได้รับค่าตอบแทนสูง นโยบายที่เน้นความสอดคล้องระหว่างภาคการศึกษากับความต้องการของนายจ้าง จะช่วยปรับปรุงการเปลี่ยนผ่านสู่ตลาดแรงงานของเยาวชนให้ดียิ่งขึ้น
- โอกาสในการจ้างงานยังคงมีความเหลื่อมล้ำในแต่ละภูมิภาค และโอกาสที่จำกัดในตลาดแรงงานท้องถิ่น บังคับให้เยาวชนต้องย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่นเพื่อโอกาสที่ดีกว่า นโยบายที่มุ่งเน้นกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาคสามารถช่วยยกระดับโอกาสในการจ้างงานในพื้นที่ได้
- แม้ว่าอัตราการส่วนแรงงานระหว่างหญิงและชายจะใกล้เคียงกัน แต่ตลาดแรงงานยังคงมีลักษณะของการแบ่งแยกตามเพศสภาพ โดยผู้หญิงมักกระจุกตัวอยู่ในภาคบริการและการดูแล ขณะที่ผู้ชายอยู่ในสายงานช่างฝีมือและงานเทคนิค นโยบายตลาดแรงงานที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ จะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงงานที่ให้ค่าตอบแทนสูงขึ้นได้
- สมาชิกกลุ่มชายขอบสังคมต้องเผชิญกับอุปสรรคเพิ่มเติม เช่น การเลือกปฏิบัติในกระบวนการจ้างงาน และสถานที่ทำงานที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ นโยบายที่นำมุมมองด้านความเสมอภาคระหว่างความเท่าเทียมทางเพศ ความทุพพลภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มคนในสังคมอย่างเท่าเทียมมาใช้อย่างจริงจัง จะช่วยปรับปรุงการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานที่ดีขึ้นสำหรับผู้หญิง กลุ่ม LGBTQ+ และเยาวชนผู้พิการ

การเป็นผู้ประกอบการ

ข้อมูลในบทนี้สำรวจความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการของเยาวชน
ตลอดจนอุปสรรคที่พวกเขาต้องเผชิญในการริเริ่มธุรกิจของตนเอง

8.1. ความสนใจในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อมูลจากการสำรวจแสดงให้เห็นว่า ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการในหมู่เยาวชนไทยเป็นสิ่งที่แพร่หลายในวงกว้างและมีความสอดคล้องกันในทุกกลุ่มเพศและสถานะความพิการ ผู้ตอบแบบสำรวจสองในสาม (ร้อยละ 68) มีความสนใจที่จะเริ่มต้นธุรกิจของตนเองภายในระยะเวลา 5 ปี โดยเพศหญิงและเพศชายมีระดับความสนใจในระดับใกล้เคียงกัน ขณะที่กลุ่มเยาวชนผู้พิการ ร้อยละ 71 มีความสนใจที่จะริเริ่มกิจการของตนเอง ระดับความสนใจที่สูงอย่างเห็นได้ชัดในกลุ่มเยาวชนบ่งชี้ว่า ในทัศนะของพวกเขาการเป็นผู้ประกอบการมอบอิสระในการกำหนดทิศทางชีวิตที่มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับโอกาสการจ้างงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตถึงการเปลี่ยนผ่านระหว่างรุ่นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเยาวชนไทยสะท้อนความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการที่เพิ่มสูงขึ้น (KII-13, KII-6) ข้อมูลการสำรวจยังแสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 49 ของผู้ที่มุ่งหวังจะเป็นผู้ประกอบการนั้นมีทำงานเต็มเวลาอยู่แล้วและอีกร้อยละ 31 กำลังศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษาหรือมหาวิทยาลัย สำหรับเยาวชนจำนวนมาก การเป็นผู้ประกอบการดูเหมือนจะเป็นความมุ่งมั่นที่ดำเนินควบคู่ไปกับภาระหน้าที่ในปัจจุบัน

แผนภูมิที่ 34: ความสนใจในการเริ่มต้นธุรกิจภายในระยะเวลา 5 ปี

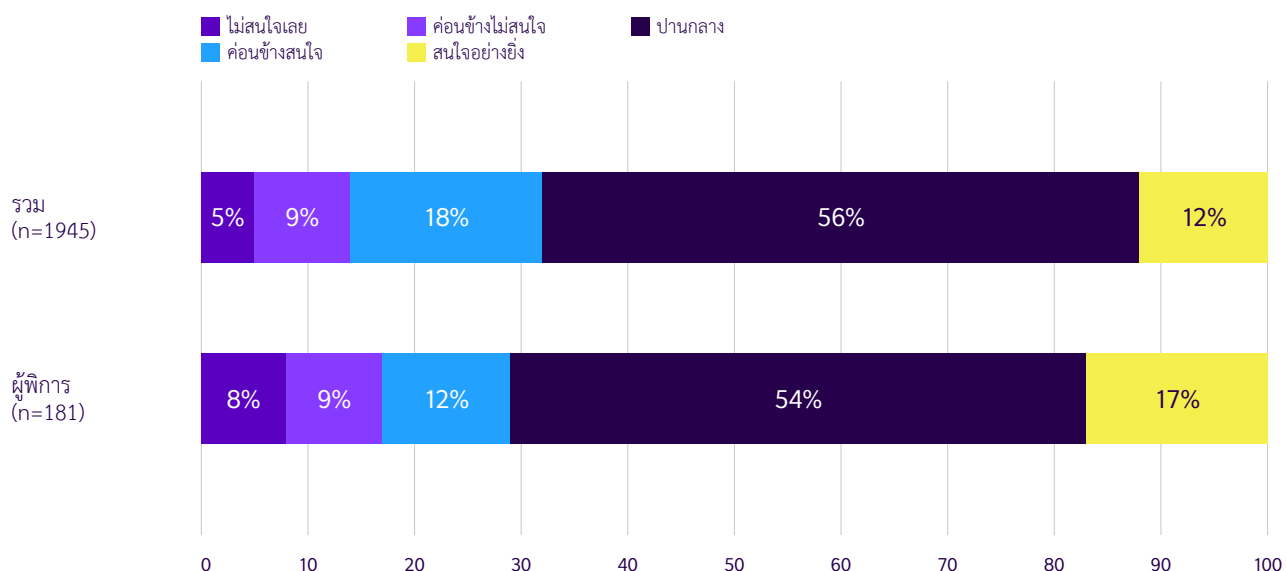
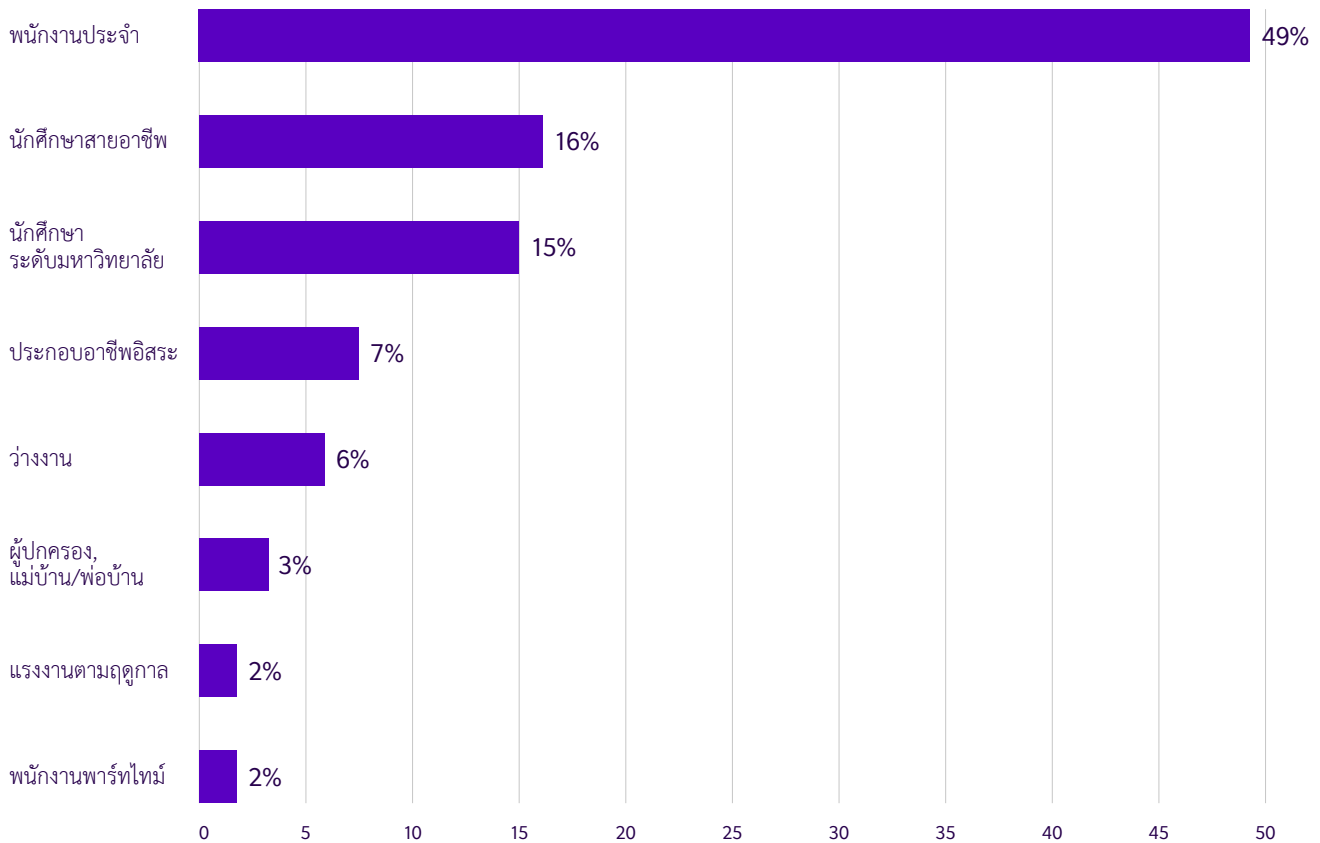
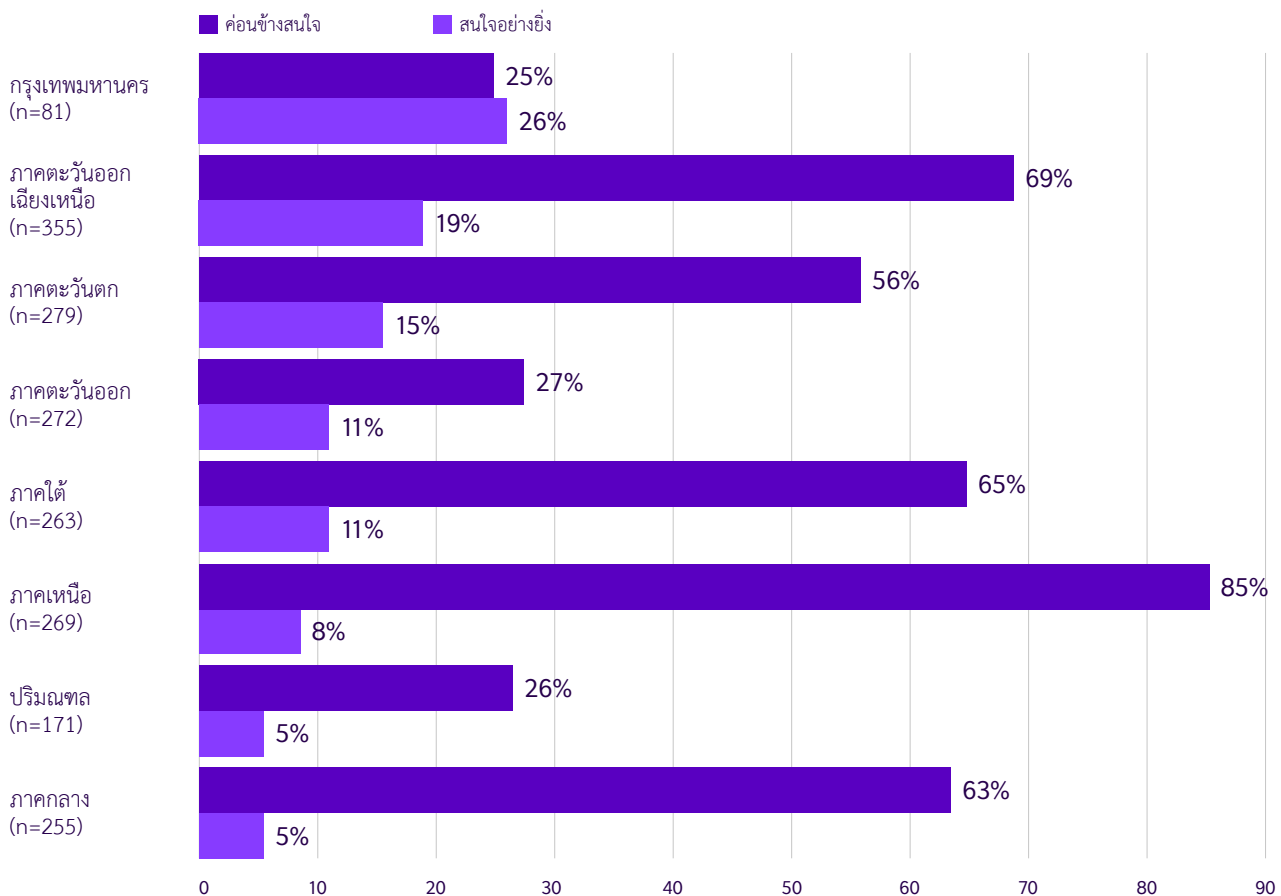

Figure 35: Current occupations of those interested in starting a business (n=1326)

ในขณะที่ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนมากแสดงความสนใจที่จะเริ่มต้นธุรกิจภายใน 5 ปีข้างหน้า ระดับแรงขับเคลื่อนในการเป็นผู้ประกอบการนั้นกลับแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค โดยพบว่าหนึ่งในสี่ของผู้ตอบแบบสำรวจในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 25) และหนึ่งในห้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 19) มีความกระตือรือร้นอย่างมากที่จะริเริ่มกิจการของตนเอง

แผนภูมิที่ 36: ความสนใจในการเริ่มต้นธุรกิจภายในระยะเวลา 5 ปี

8.2. อุปสรรคต่อการเป็นผู้ประกอบการ

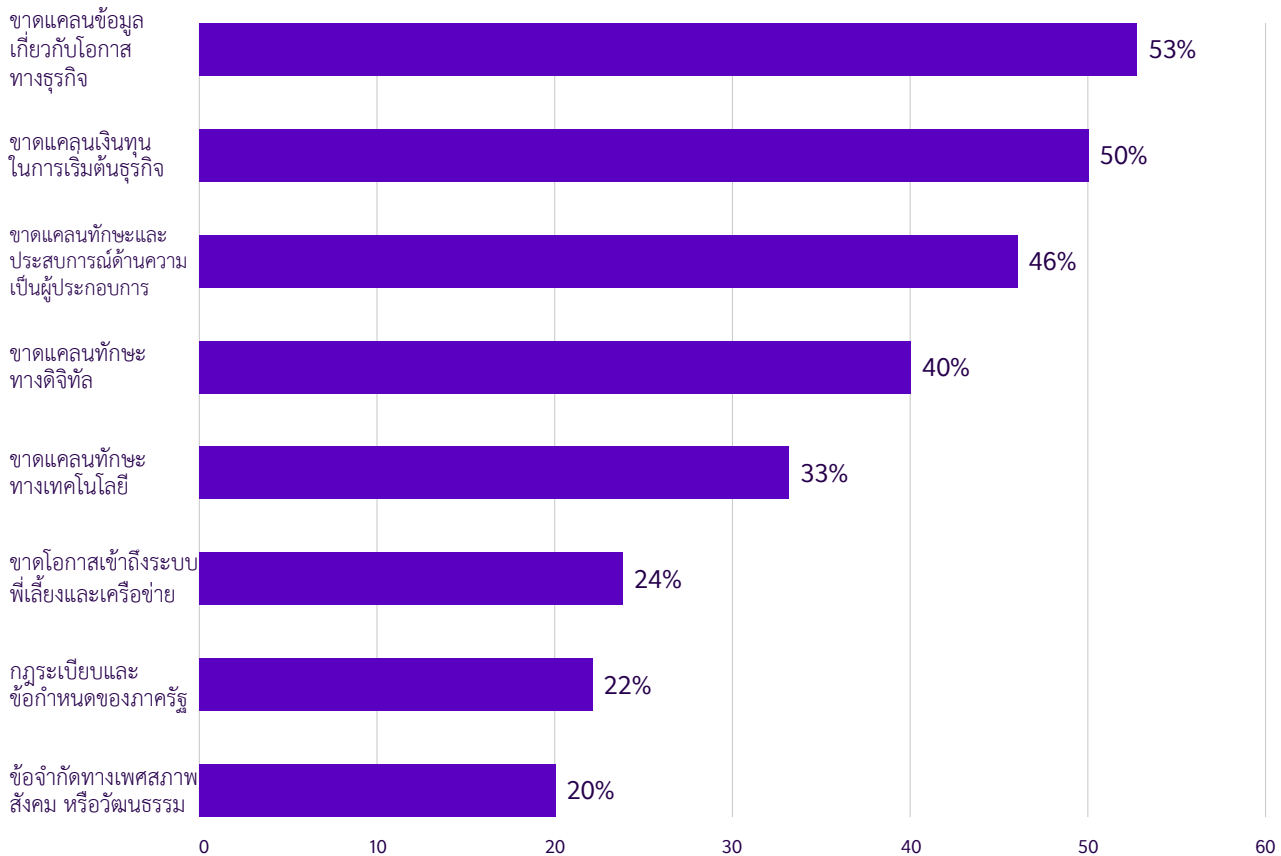
การสนับสนุนทางการเงินที่มีจำกัด – อุปสรรคสำคัญ

แม้เยาวชนจะมีความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการ แต่พวกเขายังคงเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ ราวหนึ่งในสองของผู้ที่มุ่งหวังจะเป็นผู้ประกอบการได้ระบุว่า การขาดแคลนข้อมูล (ร้อยละ 53) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จำกัด (ร้อยละ 50) ถือเป็นข้อจำกัดสำคัญ ความท้าทายอื่น ๆ มีตั้งแต่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ การขาดการสนับสนุนสำหรับการริเริ่มกิจการขนาดเล็ก และการขาดการให้ความสำคัญกับการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะการทบทวน จากการสะท้อนประสบการณ์ในฐานะเยาวชนที่ดำเนินกิจการวิสาหกิจเพื่อสังคม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายหนึ่งมองว่า สังคมมีแนวโน้มที่จะเชื่อมโยงการเริ่มต้นธุรกิจเข้ากับกิจการที่อยู่ในกระแส เทคโนโลยี หรือการสร้างคอนเทนต์ออนไลน์ มากกว่าการพัฒนากิจการระดับฐานรากที่สร้างประโยชน์ให้กับชุมชน (KII-6)

เงินทุนสำหรับการริเริ่มกิจการยังมีแนวโน้มที่จะเอื้อประโยชน์ต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ส่งผลให้เยาวชนหาเงินทุนสนับสนุนได้ยากสำหรับโครงการขนาดย่อมหรือโครงการที่ไม่ใช่เชิงทางเทคโนโลยี (KII-7, KII-8) ด้วยเหตุนี้ ไม่ใช่นักศึกษาทุกคนที่จะสามารถเข้าถึงหรือได้รับประโยชน์จากโครงการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากขาด ‘ความพร้อม ความตระหนักรู้ และข้อจำกัดเชิงสถาบัน’ (ibid.) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนสร้างความท้าทายอย่างยิ่งให้แก่เยาวชน ไม่เพียงแค่นั้นในการเริ่มต้นธุรกิจ แต่รวมถึงการรักษาธุรกิจให้ดำเนินต่อไปได้

นอกเหนือจากการสนับสนุนทางการเงินที่จำกัดแล้ว ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังเน้นย้ำว่าเยาวชนมีช่องว่างสำคัญด้านความชำนาญทางดิจิทัล (KII-13) ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจที่พบว่า การขาดทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (ร้อยละ 46) ทักษะดิจิทัล (ร้อยละ 40) และทักษะทางเทคโนโลยี (ร้อยละ 33) ล้วนเป็นอุปสรรคที่ปิดกั้นผู้ที่มุ่งหวังจะเป็นผู้ประกอบการ

แผนภูมิที่ 37: อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการ

ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ที่เด่นชัด

เช่นเดียวกับภาคการศึกษาและการจ้างงาน ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ยังคงปรากฏชัดเจนในประเด็นการเข้าถึงโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ (KII-2) สำหรับเยาวชนในต่างจังหวัดและพื้นที่ชนบท อุปสรรคด้านข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่าย ถือเป็นข้อจำกัดที่สำคัญเมื่อต้องพิจารณาเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ (ibid.) มีเยาวชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมซึ่งเอื้อต่อการได้รับเงินทุน การฝึกอบรม ระบบพี่เลี้ยง หรือโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลได้ (KII-1, KII-2, KII-13) นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขนาดเล็กในต่างจังหวัดมักเข้าไม่ถึงโอกาสเหล่านี้ แม้ว่าองค์กรขนาดใหญ่จะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมก็ตาม (KII-6, KII-8) นอกจากนี้ ทรัพยากรที่มีจำกัดยังเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคณาจารย์หรือครูไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง (KII-6)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งข้อสังเกตว่า การเข้าถึงระบบนิเวศการเป็นผู้ประกอบการยังคงจำกัดอยู่เฉพาะในเขตเมืองและสถาบันเอกชนเป็นส่วนใหญ่ (KII-5) แม้แต่ในมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ โอกาสเหล่านี้ก็ไม่ได้กระจายไปถึงทุกคนเสมอไป ในหลายกรณี ข้อมูลข่าวสารมักถูกเผยแพร่เฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีความสนใจในเรื่องธุรกิจสตาร์ทอัพหรือการทำธุรกิจอยู่แล้วเท่านั้น แทนที่จะเป็นการสื่อสารไปยังกลุ่มนักศึกษาในวงกว้าง (KII-6, KII-11)

ประสบการณ์ของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแตกต่างออกไปอีกเล็กน้อย เนื่องจากโอกาสการจ้างงานในระบบในภูมิภาคมีน้อย ผู้ร่วมสนทนากลุ่มระบุว่า เยาวชนมีแนวโน้มที่จะเริ่มกิจการขนาดเล็ก เช่น การขายสินค้าออนไลน์ หรือการสานต่อกิจการของครอบครัว อย่างไรก็ตาม ขนาดตลาดที่เล็ก สภาพคล่องทางการเงินที่จำกัด และโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่ไม่เพียงพอ ยังถือเป็นข้อจำกัดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

‘คนอยากเริ่มต้นทำอะไรสักอย่าง แต่ไม่มีการสนับสนุนหรือข้อมูลเลย’

เพศหญิง, 25, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

‘ต่อให้คุณมีไอเดีย คุณก็หาเงินทุนไม่ได้ที่ดี’

เพศหญิง, 22, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, FGD

ในภาคใต้ เยาวชนชี้ให้เห็นว่าความไม่มั่นคงของเศรษฐกิจท้องถิ่นและความผันผวนในภาคการท่องเที่ยวทำให้ยากต่อการประกอบธุรกิจขนาดย่อม โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว นอกจากนี้ การขออนุมัติจากทางราชการยังต้องอาศัยทั้งเวลาและเส้นสาย อีกทั้งกฎระเบียบและใบอนุญาตต่าง ๆ ก็มีความซับซ้อน ดังที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มรายหนึ่งระบุว่า ‘การเริ่มทำธุรกิจให้ความรู้สึกเหมือนต้องรบรากับงานเอกสาร มากกว่าจะเป็นการสร้างโอกาส’ (เพศชาย, 29, ภาคใต้, FGD)

‘มันวางแผนธุรกิจยาก เมื่อลูกค้ามา ๆ หาย ๆ’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

ในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก เยาวชนเน้นย้ำว่าพวกเขาเล็งเห็นศักยภาพในอุตสาหกรรมท้องถิ่น แต่ยังขาดคำแนะนำและการสนับสนุนทางการเงินเพื่อเริ่มต้นขยายกิจการ หรือประกอบธุรกิจให้อยู่รอดท่ามกลางการมีอยู่ของธุรกิจเครือข่ายขนาดใหญ่ที่ทำให้เจ้าของร้านรายย่อยอยู่รอดได้ยาก ดังที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มรายหนึ่งกล่าวว่า ‘เรามองเห็นโอกาส แต่เราไม่รู้ว่าจะเริ่มที่ไหนหรืออย่างไร’ (เพศชาย, 23, ภาคกลาง, FGD) ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจากกรุงเทพฯ เน้นย้ำว่าการแข่งขันในเขตเมืองนั้นเข้มข้นอย่างยิ่ง ด้วยค่าเช่าที่สูงลิ่วและการเข้าถึงนักลงทุนหรือเครือข่ายที่มีศักยภาพได้อย่างจำกัด เยาวชนส่วนใหญ่จึงพบว่าเป็นเรื่องยากที่จะเริ่มต้นกิจการไม่ว่าจะขนาดเล็กเพียงใดก็ตาม

‘หากปราศจากความรู้และการสนับสนุน กิจการเล็ก ๆ ก็เติบโตไม่ได้’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘ใคร ๆ ที่นี่ก็อยากขายของกันทั้งนั้น แต่มีไม่กี่คนหรอกที่ทำสำเร็จ’

เพศชาย, 26, กรุงเทพมหานคร, FGD

‘การทำธุรกิจในกรุงเทพฯ ขึ้นอยู่กับว่าคุณรู้จักใคร ไม่ใช่ว่าคุณขายอะไร’

เพศชาย, 25, กรุงเทพมหานคร, FGD

สำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ การเป็นผู้ประกอบการไม่ได้เป็นเส้นทางอาชีพที่ยั่งยืน เนื่องจากขาดการสนับสนุนและเครือข่ายที่จำเป็น ทั้งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการสนับสนุนจากครอบครัวล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อเยาวชนในการแบกรับความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ (KII-4)

‘ถ้าคุณล้มเหลวแค่ครั้งเดียว คนก็จะพูดว่า ร้อยแบบนี้ทำงานประจำต่อไปดีกว่า’

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

ตารางที่ 4: อุปสรรคต่อความเป็นผู้ประกอบการ

อุปสรรค	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
การขาดแคลนทักษะและประสบการณ์ด้านความเป็นผู้ประกอบการ	54%	61%	46%	60%	45%	43%	46%	40%
การขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อเริ่มต้นธุรกิจใหม่	51%	52%	42%	72%	43%	52%	49%	54%
การขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสทางธุรกิจ	49%	39%	58%	67%	46%	56%	56%	43%
การขาดแคลนทักษะทางดิจิทัล	34%	20%	44%	21%	42%	37%	46%	46%
การเข้าถึงระบบพี่เลี้ยงคอนเนกชันและเครือข่ายที่มีจำกัด	27%	37%	25%	14%	26%	25%	20%	27%
การขาดแคลนทักษะทางเทคโนโลยี	24%	20%	42%	12%	38%	31%	38%	34%
กฎระเบียบและข้อกำหนดของภาครัฐ	20%	22%	21%	19%	25%	24%	22%	19%
ข้อจำกัดทางเพศสภาพ สังคม หรือวัฒนธรรม	7%	13%	21%	9%	23%	28%	16%	23%

บรรทัดฐานทางสังคม ระบบลำดับชั้น และความคาดหวังของครอบครัว

แม้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่จะมองการเป็นผู้ประกอบการในเชิงบวก แต่ในทางปฏิบัติกลับมีเพียงคนส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถทำได้จริง ในขณะที่อุปสรรคหลักกระจุกตัวอยู่ที่การขาดการสนับสนุนทางการเงินและความรู้ที่จำกัด รวมถึงการเข้าถึงระบบพี่เลี้ยงหรือการฝึกอบรมทักษะเชิงปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มยังได้เน้นย้ำถึงบรรทัดฐานและลำดับชั้นทางสังคม กับระบบราชการ และความคาดหวังของครอบครัว ว่าเป็นปัจจัยจำกัดที่สำคัญ ในบริบทที่เป็นอยู่นี้ การเป็นผู้ประกอบการถูกมองว่า ‘มีความเสี่ยง ในวัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิม ครอบครัวมีแนวโน้มที่จะชี้แนะให้เยาวชนประกอบอาชีพที่มั่นคงในภาครัฐหรือภาคเอกชน’ (KII-5) ตัวอย่างเช่น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจากภาคเหนือรู้สึกไม่มั่นใจที่จะเริ่มต้นธุรกิจเนื่องจากมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้น้อย จึงไม่น่าแปลกใจที่ครอบครัวของพวกเขาจะไม่สนับสนุนการแบกรับความเสี่ยง และเลือกกดดันให้หางานราชการ ซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกที่ปลอดภัย

**‘ไม่มีใครสอนเราเลยที่ต้องเริ่มยังไง
เราต้องคลำทางเอาเอง’**

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

**‘คนแถวนี้พูดกันว่าทำธุรกิจมันเสี่ยงเกินไป
ไปหางานราชการทำดีกว่า’**

เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD

8.3. ผลกระทบของอุปสรรคต่อกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ

การสนทนากลุ่มชี้ให้เห็นถึงนัยด้านเพศที่เกิดขึ้นในอุปสรรคของการเป็นผู้ประกอบการ แม้จะมีความสนใจในการเริ่มต้นธุรกิจ แต่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศชายเน้นย้ำว่า การเข้าถึงทุนและสินเชื่อที่จำกัดท่ามกลางการแข่งขันทางการตลาดที่สูงได้บั่นทอนกำลังใจของพวกเขา ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มรายหนึ่งระบุว่า ‘ผมอยากเริ่มทำธุรกิจแต่ธนาคารยังไม่เชื่อใจคนอายุน้อย’ (เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD) ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มชายยังได้เน้นย้ำถึงความกดดันแฝงที่พวกเขาต้องเผชิญจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากความกลัวความล้มเหลว ซึ่งพ่อแม่มักจะเตือนลูกชายอยู่เสมอว่าระวังจะ ‘เสียหน้า’

‘ความกดดันจากครอบครัวทำให้เรารู้สึกเหนื่อยตั้งแต่ยังไม่ทันเริ่ม’

เพศชาย, 28, กรุงเทพมหานคร, FGD

‘ต่อให้เราฝึกฝนธุรกิจเตรียมไว้ ก็ไม่มีใครยอมให้ออกาสเราอยู่ดี’

เพศชาย, 25, ภาคใต้, FGD

ในทางกลับกัน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศหญิงระบุว่าความไม่เชื่อมั่นในตนเองที่เกิดจากความคาดหวังของครอบครัวเป็นตัวบั่นทอนความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ ในมุมมองของพวกเขา ทั้งอุปสรรคทางอารมณ์และทางปฏิบัติล้วนขัดขวางเยาวชนหญิงจำนวนมากจากการริเริ่มกิจการ แม้ว่าโดยส่วนตัวแล้วพวกเขามองว่าการเป็นผู้ประกอบการคือเส้นทางสู่อิสรภาพและความยืดหยุ่นก็ตาม ตามความเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มหญิงหลายราย ระดับความมั่นใจที่ต่ำมีรากฐานจากบรรทัดฐานทางสังคมในปัจจุบันที่ผลักดันให้เยาวชนหญิงต้องให้ความสำคัญกับครอบครัวและบทบาทการดูแลเป็นลำดับแรก เนื่องจาก ‘เราไม่เคยถูกสอนให้เริ่มทำหรือบริหารจัดการอะไรเลย แต่ถูกสอนแค่ให้ไปเป็นลูกจ้างคนอื่นเท่านั้น’ (เพศหญิง, 21, ภาคเหนือ, FGD)

ในขณะเดียวกัน การขาดแคลนระบบพี่เลี้ยงและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเงินและทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการสนับสนุนเชิงสถาบันที่จำกัด ยังเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับเยาวชนหญิงในการเริ่มต้นธุรกิจ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพศหญิงสะท้อนว่าสถาบันทางการเงินมองว่า เยาวชนหญิงเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนชาย แม้แต่ภายในครอบครัว อำนาจการตัดสินใจทางการเงินก็มักตกอยู่กับบิดาหรือพี่น้องผู้ชาย ทำให้เยาวชนหญิงริเริ่มทำอะไรได้ยากขึ้น เนื่องจาก ‘ครอบครัวยังมองว่าการทำธุรกิจเป็นเรื่องของผู้ชาย ไม่ใช่ของผู้หญิง’ (เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD)

‘บางทีเราก็กังขาเพราะมันเหนื่อยเกินไปที่จะต้องสู้ต่อคนเดียว’

เพศหญิง, 25, ภาคกลาง, FGD

‘มันบั่นทอนจิตใจมากเวลาที่ครอบครัวไม่เชื่อมั่นในตัวเรา’

เพศหญิง, 24, ภาคเหนือ, FGD

แม้ว่าผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม LGBTQ+ จะมองว่าการเป็นผู้ประกอบการเป็นทั้งโอกาสและความจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติในที่ทำงาน แต่การขาดการสนับสนุนทางการเงินและจากสถาบันทำให้ทางเลือกนี้เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ พวกเขาชี้ให้เห็นถึงอคติเชิงระบบที่ยังคงยึดติดกับบรรทัดฐานทางเพศแบบเดิม ตัวอย่างเช่น การจดทะเบียนธุรกิจหรือการขอสินเชื่ออาจกลายเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน หากเอกสารทางกฎหมายไม่ตรงกับอัตลักษณ์ทางเพศของพวกเขา นอกจากนี้ พวกเขายังมักถูกกีดกันออกจากเครือข่ายแบบดั้งเดิมหรือวงความเชื่อใจแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนธุรกิจในประเทศไทย เนื่องจากความน่าเชื่อถือมักขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนตามชนบัสังคม ผู้ประกอบการ LGBTQ+ จึงต้องดิ้นรนอย่างหนักเพื่อให้ได้รับการยอมรับหรือเงินลงทุนและ ‘คนเขาก็กังไม่ไว้ใจเราอยู่ดี ถ้าเราดูไม่เหมือนภาพจำนักธุรกิจในหัวของเขา’ (LGBTQ+, 22, FGD)

**‘เราต้องแบกรับทุกอย่างไว้คนเดียว
เพราะไม่มีใครให้ความสำคัญกับเราเลย’**

LGBTQ+, 29, FGD

**‘แม้แต่โครงการของรัฐก็ยังเหมารวม
ว่าทุกคนเป็นสเตอริโอไทป์เหมือนกันหมด’**

LGBTQ+, 26, FGD

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มผู้พิการระบุว่า การถูกกีดกันทางการเงินเป็นอุปสรรคสำคัญในการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากธนาคารและโครงการสนับสนุนเงินทุนมักมองข้ามผู้ยื่นขอรับการสนับสนุนที่เป็นผู้พิการ นอกจากนี้ พวกเขายังเน้นย้ำว่าการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและเครือข่ายสนับสนุนต่าง ๆ แทบจะไม่เอื้อต่อความจำเป็นด้านการเข้าถึงของผู้พิการ ซึ่งส่งผลให้โอกาสในการเข้าร่วมถูกจำกัด

**‘การกู้เงินมันยากขึ้นเมื่อเรามองเห็นแต่ความพิการ
ไม่ได้มองที่ความสามารถ’**

เพศชาย, 22, ผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น, FGD

**‘สิ่งที่เจ็บปวดไม่ใช่ความล้มเหลวหรอก
แต่เป็นการถูกมองข้ามต่างหาก’**

เพศชาย, 29, ผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว, FGD

ข้อค้นพบสำคัญ

- ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่พบเห็นได้แพร่หลาย เยาวชนต่างกระตือรือร้นที่จะสร้างโอกาสด้วยตนเอง แม้ว่าจะมีระบบต่าง ๆ รวมถึงสถาบันครอบครัวจะปรับตัวตามได้ช้าก็ตาม สิ่งนี้ตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายที่ไม่เพียงแต่ต้องยอมรับเยาวชนไทยในฐานะผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังต้องสนับสนุนให้เกิดการลงทุนระยะยาวในโครงการข้ามภาคส่วน เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของเยาวชนให้เกิดขึ้นจริง
- ในสภาวะตลาดแรงงานที่เต็มไปด้วยปัญหาค่าแรงต่ำและความไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน ความสนใจอย่างแรงกล้าในการเริ่มต้นธุรกิจของเยาวชนสะท้อนถึงความต้องการอิสระภาพในการกำหนดชีวิตตนเองและการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มากขึ้น นโยบายที่สนับสนุนเยาวชนผ่านการพัฒนาทักษะ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และระบบนิเวศที่เอื้ออำนวย ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ จะสามารถตอบสนองความต้องการของเยาวชนผู้มีความฝันจะเป็นผู้ประกอบการในภูมิภาคต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง
- อุปสรรคสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการครอบคลุมตั้งแต่การขาดแคลนข้อมูลที่จำเป็น ระบบพี่เลี้ยง แหล่งเงินทุน และการพัฒนาทักษะ รวมถึงความรู้เท่าทันดิจิทัล การสร้างเส้นทางสู่การเป็นผู้ประกอบการแบบองค์รวม ซึ่งเชื่อมโยงทั้งการฝึกอบรม ระบบพี่เลี้ยง การสร้างเครือข่าย และเงินทุนเข้าด้วยกัน โดยตั้งเยาวชนเป็นศูนย์กลาง จะช่วยแก้ไขข้อกังวลบางประการของเยาวชนที่มีความตั้งใจจะริเริ่มธุรกิจ รวมถึงวิสาหกิจเพื่อสังคม
- ผู้หญิงและกลุ่มชายขอบต้องเผชิญกับการถูกกีดกันที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น การถูกปิดกั้นทางการเงินและการเข้าถึงการสนับสนุนเชิงสถาบันได้อย่างจำกัด นโยบายที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมจะเป็นหลักประกันว่าความมุ่งมั่นของเยาวชนจะสามารถแปรเปลี่ยนเป็นโอกาสได้จริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ สภาพความพิการ รสนิยมทางเพศ หรือชาติพันธุ์
- เยาวชนจำนวนมากมองว่าการเป็นผู้ประกอบการเป็นทางเลือกที่มีศักยภาพในการทดแทนงานที่ไม่มั่นคง และได้รับค่าตอบแทนต่ำ การบูรณาการการสนับสนุนผู้ประกอบการเข้ากับการปฏิรูปการศึกษาและตลาดแรงงานในวงกว้าง จะช่วยแก้ไขข้อกังวลของเยาวชนในเรื่องการเข้าถึงโอกาส ความเป็นธรรม และการเลื่อนสถานะทางสังคมได้

บทสรุป และข้อเสนอเชิงนโยบาย

รายงานฉบับนี้มุ่งชี้ให้เห็นถึงความใฝ่ฝันและประสบการณ์ชีวิตจริงของเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 30 ปี ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความมุ่งมั่นในชีวิตสูง มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน อย่างไรก็ตาม เยาวชนยังต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ ตั้งแต่การที่เสียงของพวกเขาไม่ได้รับการรับฟังในประเด็นระดับชาติ ไปจนถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาและทักษะ โอกาสในการจ้างงานที่มั่นคง รวมถึงโอกาสในการประกอบธุรกิจ ซึ่งล้วนส่งผลให้ศักยภาพของพวกเขาในการเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในสังคมถูกจำกัด

เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการสรุปข้อค้นพบสำคัญของการศึกษา โดยข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นได้ถูกรวบรวมจากการหารือร่วมกับบริติช เคานซิล หน่วยวิจัยเฉพาะกิจเพื่อการศึกษาเยาวชน (YTF) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม และนักศึกษามหาวิทยาลัย

g

บทสรุป

ทัศนคติของเยาวชน

เยาวชนไทยมีความภาคภูมิใจอย่างมากต่อมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติและภูมิทัศน์ของประเทศ โดยผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนมากเห็นว่าผู้คนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของสัญชาติ อย่างไรก็ตาม การรับรู้เกี่ยวกับความเท่าเทียมยังแตกต่างกันไปในประเด็นด้านความพิการและรสนิยมทางเพศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนมีความตระหนักต่ออคติที่แฝงอยู่ในสังคม ความมั่นคงและความเป็นอิสระเป็นหัวใจสำคัญของการนิยาม “ความสำเร็จ” ในมุมมองของเยาวชน โดยมีรากฐานหลักมาจากการมั่นคงทางการเงิน ความเป็นอยู่ที่ดี และความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นอิสระ เยาวชนไทยมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ซึ่งสะท้อนผ่านทัศนคติเชิงบวกต่ออนาคต อย่างไรก็ตาม พวกเขายังคงมีความกังวลต่อสังคมในภาพรวม อันเนื่องมาจากบรรทัดฐานทางสังคมและเพศที่ยังคงดำรงอยู่ นอกจากนี้ เยาวชนยังมีความตระหนักรู้ต่อความท้าทายระดับโลก โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นประเด็นเร่งด่วนที่สุดที่โลกกำลังเผชิญ ควบคู่ไปกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ

เสียงสะท้อนและการแสดงออกของเยาวชน

เยาวชนจำนวนมากรู้สึกว่าการแสดงออกของตนเองไม่ได้รับการรับฟัง โดยครอบคลุมความคาดหวังทางวัฒนธรรม บรรทัดฐานทางสังคมและเพศ รวมถึงการขาดพื้นที่ปลอดภัย ล้วนเป็นข้อจำกัดต่อการแสดงออกของพวกเขา ขณะที่เยาวชนเพศหญิงมักถูกคาดหวังให้สุภาพและสงบเสงี่ยม เยาวชนเพศชายกลับรู้สึกว่าตนถูกกันออกจากกระบวนการตัดสินใจ เยาวชน LGBTQ+ สะท้อนว่าพวกเขาถูกยอมรับเพียงในเชิงสัญลักษณ์ ขณะที่เยาวชนผู้พิการชี้ให้เห็นว่าพวกเขามักถูกผู้อื่นพูดแทนมากกว่าจะได้รับการปรึกษาโดยตรง แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงกลายเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสดงออก อย่างไรก็ตาม ช่องทางดังกล่าวก็ทำให้เยาวชนต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการคุกคามในโลกออนไลน์เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ เยาวชนจึงเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการมีพื้นที่สำหรับการพูดคุยที่ปลอดภัย ครอบคลุม และได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

การมีส่วนร่วมทางพลเมืองและการเมืองของเยาวชน

แม้เยาวชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในหลากหลายรูปแบบ แต่ความสามารถในการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายนั้นกลับถูกจำกัดจากความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดด้านการเดินทาง และโครงสร้างลำดับชั้นทางสังคมที่ฝังรากลึก ในมิติทางการเมือง เยาวชนมีความตระหนักรู้และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน โดยแรงจูงใจของพวกเขามีได้มาจากความผูกพันกับพรรคการเมือง หากแต่ขับเคลื่อนด้วยความรู้สึกของความเป็นพลเมือง ตลอดจนความกังวลต่อประเด็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเท่าเทียมทางเพศ ความมั่นคงปลอดภัย และความโปร่งใสในวิถีสาธารณะ อย่างไรก็ตาม แรงกดดันทั้งทางกฎหมายและทางสังคมยังคงส่งเสริมให้เกิดการเซ็นเซอร์ตนเอง และจำกัดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของเยาวชนในพื้นที่ทางการเมือง

การศึกษาและทักษะ

เยาวชนมองว่าการศึกษาคือเส้นทางสู่การยกระดับโอกาสในชีวิต อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงและคุณภาพของการศึกษายังคงแตกต่างกันไปตามพื้นที่ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความพิการ เยาวชนในพื้นที่ชนบทมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการศึกษาสูงกว่า แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคมากกว่า โดยเฉพาะในด้านระยะทาง โครงสร้างพื้นฐาน และค่าใช้จ่าย เยาวชนยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการปฏิรูปหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพการสอน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะ โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาภาครัฐ นอกจากนี้ กลุ่มชนกลุ่มน้อยและเยาวชนที่พลัดถิ่นยังต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านภาษาและข้อจำกัดทางกฎหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ขัดขวางการบูรณาการเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย

การจ้างงาน

เยาวชนที่อยู่ในระบบการจ้างงานต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ทั้งในด้านค่าจ้างที่ต่ำ ความไม่มั่นคงในการทำงาน ความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการขาดโอกาสในการเติบโตในสายอาชีพ ข้อจำกัดด้านทักษะภาษา ทักษะดิจิทัล และทักษะการแก้ปัญหา เป็นปัจจัยที่ลดโอกาสของเยาวชนในการเข้าถึงงานที่มีคุณภาพและค่าตอบแทนที่ดียิ่งขึ้น สำหรับเยาวชนผู้พิการ ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งจากอคติของนายจ้างและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการเข้าถึง

ความเป็นผู้ประกอบการ

เยาวชนในทุกกลุ่มมีความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างสูง อย่างไรก็ตาม การขาดข้อมูล การสนับสนุนทางการเงินที่จำกัดอย่างยิ่ง รวมถึงช่องว่างด้านทักษะดิจิทัลและทักษะพื้นฐานด้านการเป็นผู้ประกอบการ ล้วนเป็นข้อจำกัดต่อความใฝ่ฝันของพวกเขา โอกาสในการประกอบธุรกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เมือง ขณะที่บรรทัดฐานทางสังคมยังไม่เอื้อต่อการกล้าเสี่ยง การแก้ไขอุปสรรคเหล่านี้เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มเยาวชน จะช่วยให้เยาวชนสามารถมีบทบาทในการกำหนดและขับเคลื่อนความใฝ่ฝันในชีวิตของตนได้มากยิ่งขึ้น

โดยสรุป

ประเด็นสำคัญที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องจากการศึกษานี้คือ เยาวชนไทยมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จด้วยแรงขับเคลื่อนของตนเอง แม้ต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง เยาวชนต้องการได้รับการยอมรับในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีบทบาทอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งมีผลกระทบต่อนาคตของพวกเขาในระยะยาว ดังที่ผลการศึกษได้แสดงให้เห็น เยาวชนไทยมีความเข้มแข็ง มุ่งมั่น และได้เริ่มมีบทบาทในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในชุมชนของตนแล้ว พวกเขาปรารถนาที่จะได้รับการรับฟังอย่างเท่าเทียม ในฐานะกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนอนาคตของประเทศไทย

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

รายงานฉบับนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนเยาวชน ดังต่อไปนี้:

- **จัดการกับความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อผู้หญิง เยาวชนผู้พิการ และเยาวชน LGBTQ+**
การรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับความเท่าเทียมในการปฏิบัติในสังคมสะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงยังคงไม่เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียม กระทรวงที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาสังคม ความยุติธรรม และการศึกษา สามารถเสริมสร้างความพยายามที่มีอยู่ในการลดการเลือกปฏิบัติ ผ่านมาตรการสร้างความตระหนักรู้สาธารณะที่มุ่งเป้า การกำหนดนโยบายการศึกษาที่ครอบคลุม และการพัฒนาการเข้าถึงบริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น
สถาบันการศึกษาและองค์กรสื่อมวลชนสามารถพิจารณาร่วมมือกับภาคประชาสังคมและโครงการที่ขับเคลื่อนโดยเยาวชน ส่งเสริมการนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุมและสะท้อนความหลากหลาย และสร้างพื้นที่ปลอดภัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีความหมายในกลุ่มเยาวชน ทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท
- **ทำให้การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจสาธารณะเป็นกลไกที่มีความเป็นระบบและยั่งยืน**
หน่วยงานภาครัฐสามารถพิจารณาพัฒนากลไกที่มีอยู่ให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในการอภิปรายเชิงนโยบายและการวางแผนพัฒนาระดับประเทศ กลไกที่มีอยู่ เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษาเยาวชน เวทีรับฟังความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมในระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมถึงห้องปฏิบัติการนโยบายเยาวชน (youth policy labs) สามารถได้รับการเสริมความเข้มแข็ง เพื่อทำหน้าที่เป็นช่องทางเชิงปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้มุมมองของเยาวชนสะท้อนเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม องค์กรภาคประชาสังคม มหาวิทยาลัย และเครือข่ายเยาวชน สามารถมีบทบาทในการสนับสนุนการสร้างพื้นที่สนทนาที่ครอบคลุม และส่งเสริมให้เยาวชนจากพื้นที่ชนบทและกลุ่มชายขอบได้รับการเป็นตัวแทนอย่างเหมาะสม
- **ปฏิรูประบบการศึกษาให้มุ่งเน้นทักษะแห่งอนาคตและการเข้าถึงที่เท่าเทียม**
มีความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จะต้องปรับปรุงหลักสูตรระดับชาติให้ทันสมัย เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ความรู้เท่าทันดิจิทัล และทักษะการแก้ปัญหา การขยายรูปแบบการเรียนรู้จากการทำงานจริง (work-based learning) การมีส่วนร่วมกับชุมชน และการฝึกงานในภาคอุตสาหกรรม ภายใต้เส้นทางการศึกษาในระบบและสายอาชีพ จะช่วยเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างการศึกษาและการจ้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัย สถาบันอาชีวศึกษา และภาคเอกชน สามารถมีบทบาทในการสนับสนุนเยาวชนผ่านการร่วมออกแบบหลักสูตรและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและบริบทเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่
- **ส่งเสริมการจ้างงานที่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ และโอกาสในการเป็นผู้นำ**
หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านแรงงานและความเท่าเทียมทางเพศสามารถเสริมสร้างนโยบายเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในภาคส่วนที่มีการเติบโตสูง นายจ้างและสมาคมวิชาชีพสามารถร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการขยายโครงการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้หญิง รวมถึงส่งเสริมนโยบายสถานที่ทำงานที่ครอบคลุม เพื่อให้ผู้หญิงมีบทบาทและการเป็นตัวแทนในตำแหน่งผู้นำมากยิ่งขึ้น

- **ขยายโอกาสและระบบสนับสนุนสำหรับเยาวชนในระดับจังหวัด**
หน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดและท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากลยุทธ์ด้านเยาวชนในพื้นที่ โดยมุ่งเสริมสร้างการเข้าถึงการศึกษา โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล การสนับสนุนผู้ประกอบการ และการสร้างงานในพื้นที่ที่ยังขาดโอกาส ขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัย องค์กรชุมชน และภาคเอกชนสามารถร่วมมือกันในการยกระดับศูนย์นวัตกรรมระดับภูมิภาค เครือข่ายพี่เลี้ยง และโครงการฝึกอบรมในพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถพัฒนาเส้นทางอาชีพและเติบโตภายในชุมชนของตนเองได้
- **ขยายช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนให้มีความปลอดภัยและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น**
ภาครัฐสามารถเสริมสร้างแพลตฟอร์มที่เป็นกลางทางการเมือง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้านพลเมืองและการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย เวทีเยาวชน สมัชชาเชิงปรึกษาหารือ และโครงการการมีส่วนร่วมทางพลเมืองที่มีโครงสร้างชัดเจน สามารถช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีข้อมูลและความเข้าใจ โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและการเมืองของประเทศไทย มหาวิทยาลัย องค์กรภาคประชาสังคม และเครือข่ายเยาวชน ควรได้รับการสนับสนุนให้สามารถเอื้ออำนวยการสนทนาและการถกเถียงในที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **เสริมสร้างพื้นที่ดิจิทัลที่ปลอดภัยสำหรับการสนทนาและการแสดงออกทางพลเมืองของเยาวชน**
แพลตฟอร์มดิจิทัลมีบทบาทเพิ่มขึ้นในฐานะพื้นที่สำหรับการพูดคุยและการมีส่วนร่วมของเยาวชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องลงทุนในการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการลดความเสี่ยงจากการคุกคามและข้อมูลเท็จ บริษัทเทคโนโลยีสามารถร่วมมือกับภาคการศึกษาและองค์กรเยาวชนในการส่งเสริมความรู้เท่าทันดิจิทัล รวมถึงพัฒนาเวทีสนทนาออนไลน์สำหรับเยาวชนที่มีการดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสุภาพและเคารพซึ่งกันและกัน
- **ผนวกบทบาทของเยาวชนเข้ากับยุทธศาสตร์ซอฟต์พาวเวอร์ และเศรษฐกิจวัฒนธรรมของประเทศไทย**
ความภาคภูมิใจในชาติของเยาวชนไทยที่เชื่อมโยงกับมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการขยายการมีส่วนร่วมของเยาวชนในโครงการซอฟต์พาวเวอร์ (soft power) ระดับชาติ ผ่านโครงการวัฒนธรรมที่ขับเคลื่อนโดยเยาวชน โอกาสฝึกงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ สมาคมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ สถาบันด้านอาหาร มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน ควรร่วมมือกันในการจัดให้มีการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และเส้นทางพัฒนา เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถเชื่อมโยงและมีส่วนร่วมในตลาดวัฒนธรรมระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ Next Generation Thailand สะท้อนให้เห็นทั้งศักยภาพและความจำเป็นเร่งด่วนในการลงทุนในเยาวชน เยาวชนไทยมีความมุ่งมั่นและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมต่ออนาคตของประเทศ อย่างไรก็ตาม ดังที่รายงานนี้ชี้ให้เห็นความสามารถของเยาวชนในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวยังถูกจำกัดจากการเข้าถึงการศึกษาและงานที่มีคุณภาพอย่างไม่ทั่วถึง การแก้ไขความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และองค์กรเยาวชน เพื่อร่วมกันสร้างระบบที่มีความครอบคลุม โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของเยาวชนได้อย่างแท้จริง การยอมรับให้เยาวชนมีบทบาทในฐานะผู้ร่วมตัดสินใจถือเป็นโอกาสสำคัญในการร่วมกำหนดอนาคตของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- ADB. (2021). Thailand: Country Partnership Strategy. Asian Development Bank. <https://www.adb.org/documents/thailand-country-partnership-strategy-2021-2025>
- ADB. (2026). Thailand and ADB. Asian Development Bank. <https://www.adb.org/where-we-work/thailand/overview>
- BBC. (2026). Thailand Election: The Result the Polls Never Saw Coming. BBC. <https://www.bbc.co.uk/news/articles/c5y6534y3y5o>
- ILO-STAT. (2024). Thailand: Country Profile. International Labour Organization. <https://ilostat.ilo.org/data/country-profiles/tha/>
- Kheokao, J, and Kheokao, D. (2025). Digital News Report: Thailand. Thomson Reuters Foundation. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025/thailand>
- Lertchusakul, K. (2023). The Rise of the Youth Movement in Thailand. London School of Economics and Political Science. <https://blogs.lse.ac.uk/seac/2023/09/25/the-rise-of-the-youth-movement-in-thailand-the-double-layers-of-the-intergenerational-political-clash-between-the-cold-war-boomers-gerontocratic-state-and-the-zoomers/>
- OECD. (2025). OECD Economic Surveys: Thailand 2025. OECD Publishin. <https://doi.org/10.1787/426b9bc0-en>.
- Reuters. (2026). Thai Poll Body Certifies Election Results, Clearing Path for New Parliament. Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/thai-poll-body-certifies-election-results-clearing-path-new-parliament-2026-03-04/>
- Rezasyah, T. (2026). Thailand's Conservatives Consolidate Power After 2026 Snap Polls. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2026/02/thailands-conservatives-consolidate-power-after-2026-snap-polls/>
- Save the Children. (2024). "There is a Wall Between Us": As New School Year Begins in Thailand, Funding Shortages Hinder Education for Refugee Children on Myanmar Border. Save the Children. <https://www.savethechildren.org/us/about-us/media-and-news/2024-press-releases/funding-shortages-hinder-education-for-refugee-children-on-myanmar-border#:~:text=Save%20the%20Children%20supports%20the,training%20support%20from%20local%20partners>
- Thai PBS. (2026). Orange Eclipsed: Why Thailand's Progressive Movement Plunged in Poll. Thai PBS World. <https://world.thaipbs.or.th/detail/orange-eclipsed-why-thailands-progressive-movement-plunged-in-poll/60447>
- UNDP. (2022). Country Programme Document for the Kingdom of Thailand 2022-2026. United Nations Development Programme Thailand. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-06/220608_Country%20programme_ENG_digital%20version_V23_0.pdf
- World Bank. (2023). Bridging the gap: Inequality and jobs in Thailand. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/country/thailand/publication/bridging-the-gap-inequality-and-jobs-in-thailand>
- World Bank. (2026). Overview: Thailand. World Bank. <https://www.worldbank.org/ext/en/country/thailand#tab-about>

CineKhan Limited ก่อตั้งขึ้นในปี 2022 ณ สหราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความเข้มข้นทางวิชาการ และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการเชื่อมช่องว่างระหว่างงานวิจัยด้านผลกระทบทางสังคมและการเล่าเรื่อง ทีมของเราให้บริการข้อมูลเชิงลึกด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ทั้งในประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง และประเทศพัฒนาแล้วที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

ผลงานของเราประกอบด้วยการวิจัยในหลายประเทศ และมีการใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานในหัวข้อต่าง ๆ เช่น การเสริมสร้างศักยภาพเยาวชน การย้ายถิ่นฐาน ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิง การศึกษาและทักษะ การศึกษา ในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สมาชิกในทีมได้มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยครอบคลุม ทั้งในภูมิภาค เอเชีย แอฟริกา ตะวันออกกลาง และยุโรป

Iconic Research เป็นบริษัทวิจัยและที่ปรึกษาอิสระที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย และมีขอบเขตดำเนินงานครอบคลุมทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรามีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่เข้มข้นพร้อมหลักฐานอ้างอิง เพื่อประกอบการตัดสินใจด้านนโยบายสาธารณะ การพัฒนาสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ

ด้วยประสบการณ์การทำงานในประเทศไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ลาว และเวียดนาม ทีมงานของเราได้รวบรวมจุดแข็งทางการวิจัยเข้ากับความเข้าใจทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งในบริบทของแต่ละท้องถิ่น เราออกแบบและดำเนินโครงการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนถึงความเป็นอยู่ มุมมอง และความมุ่งหวังที่แท้จริงของกลุ่มประชากรที่หลากหลาย

นอกจากนี้ เรายังสนับสนุนรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ มูลนิธิต่าง ๆ และพันธมิตรด้านที่ปรึกษา โดยการสร้างพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์จากหลักฐานที่เกิดขึ้นจริงในโลก ผ่านการออกแบบงานวิจัยที่เน้นการทำงานร่วมกันและการลงพื้นที่ภาคสนามที่คำนึงถึงบริบทท้องถิ่น เราช่วยเปลี่ยนความท้าทายทางสังคมที่ซับซ้อนให้กลายเป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายและครอบคลุมทุกภาคส่วน

บริติช เคานซิลเป็นองค์กรนานาชาติของสหราชอาณาจักร เพื่อสานความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและขยายโอกาสทางการศึกษา เรามุ่งสนับสนุนสันติภาพและความมั่งคั่งผ่านการสร้างสายสัมพันธ์ ความเข้าใจ และความไว้วางใจระหว่างผู้คนทั้งภายในสหราชอาณาจักรและกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เราทำงานร่วมกับปัจเจกบุคคลโดยตรงเพื่อช่วยให้พวกเขาได้รับทักษะ ความมั่นใจ และเครือข่ายความสัมพันธ์ที่จะช่วยเปลี่ยนผ่านชีวิต และร่วมกันสร้างโลกที่ดีขึ้นภายใต้ความร่วมมือกับสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ เรายังสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายและค้นหาแนวคิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสูง และการได้รับคุณวุฒิที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล สำหรับโครงการชุด Next Generation นั้นเป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งมั่นของบริติช เคานซิล ในการสำรวจเสียงและความต้องการของเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจทัศนคติและความคาดหวังของคนรุ่นใหม่ ขยายเสียงของเยาวชนให้เป็นที่ประจักษ์ และสนับสนุนการกำหนดนโยบายสำหรับเยาวชนที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าเสียงของพวกเขาจะได้รับการรับฟัง และความสนใจของพวกเขาจะได้รับการสะท้อนผ่านการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขาในระยะยาวต่อไป

www.britishcouncil.org/research-insight

